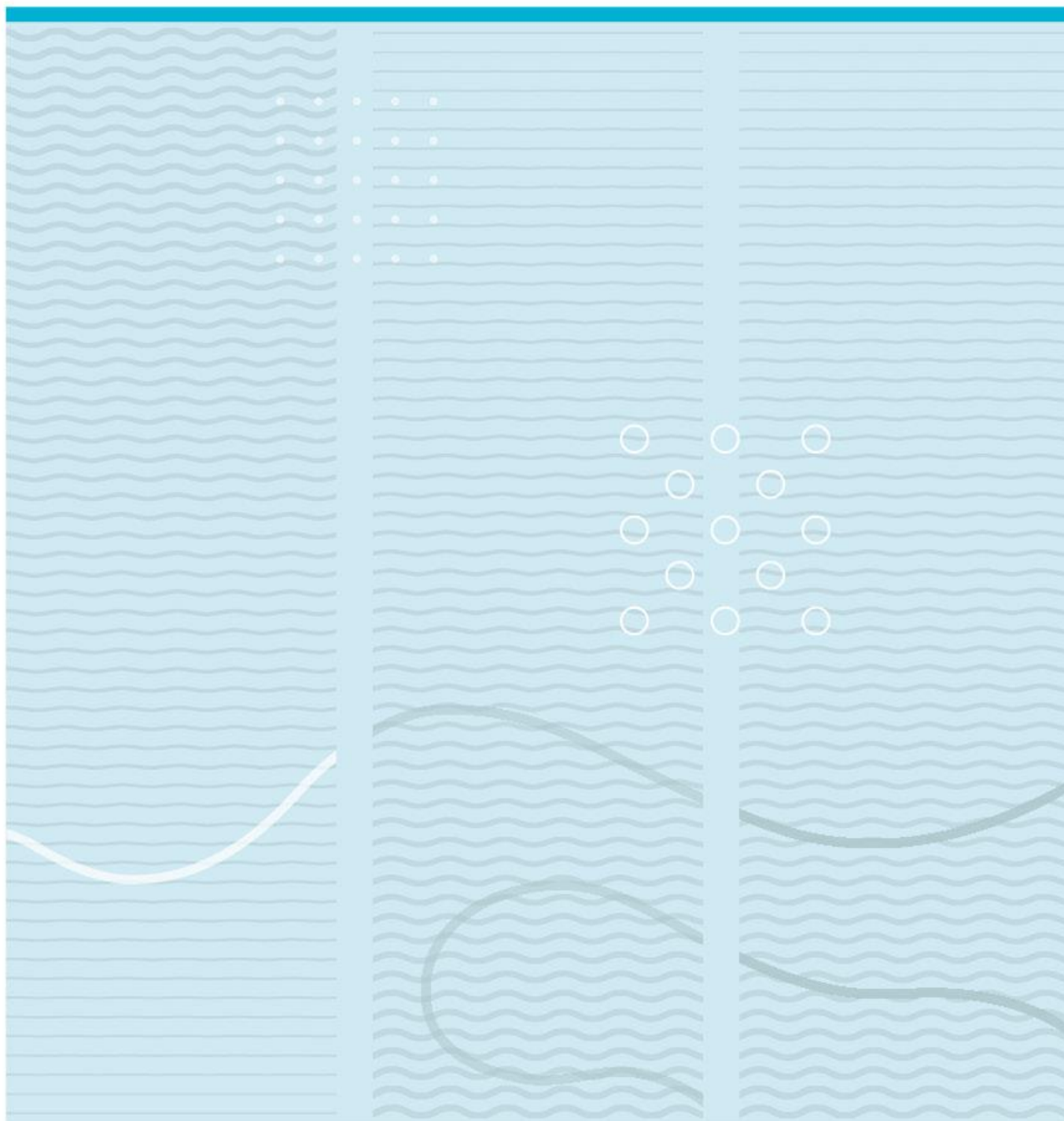

Helene Høgetveit

Gutter på rideskole

En kvalitativ studie av unge menns meninger, refleksjoner og holdninger til ridning, kjønn og gutters underrepresentasjon i norske rideskoler.

Universitetet i Sørøst-Norge
Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap
Institutt for kultur, religion og samfunnsfag
Postboks 235
3603 Kongsberg

<http://www.usn.no>

© 2022 Helene Høgetveit

Denne avhandlingen representerer 60 studiepoeng

Sammendrag

Denne masteravhandlingen ønsker å undersøke unge menns underrepresentasjon i norske rideskoler. Kjønnsubalanse er noe man finner innenfor mange idretter, men den man finner innenfor ridning, kan man si er paradoksalt og overraskende. Om man ser på historien er det menn som har dominert denne arenaen i Vest-Europa i flere hundre år. Dette synes jeg gjør denne undersøkelsen ekstra spennende og interessant, i tillegg til at det er forsket relativt lite på dette temaet.

Problemstillingen er: *Hvorfor er det langt færre gutter enn jenter på rideskoler i Norge? Hva kan rideskolene eventuelt gjøre for å få flere gutter?*

For å besvare denne problemstillingen har jeg valgt å gjøre en kvalitativ studie. Empirien baserer seg i hovedsak på seks intervjuer med meninger, holdninger og refleksjoner fra unge menn som rir eller har ridd tidligere. I tillegg intervjuet jeg trener og proff feltrittsrytter Hans Bauer, og foretok meg noe deltakende observasjon av guttene sine ridetimer. Den teoretiske rammen for denne undersøkelsen er et kjønnsteoretisk perspektiv, hvor fokuset er på det kulturskapt kjønn, altså genus. Jeg har valgt å anvende fire ulike teorier, men baserer meg mest på maskulinitetsforskningen til Raewyn Connell (2005) og Michael Kimmel (1996). I tillegg bruker jeg teorien om habitus av Pierre Bourdieu (1995), og teori om idrett og maskulinitet av Gerd von der Lippe (2010). Prosjektet baserer seg på et fenomenologisk perspektiv med hermeneutisk analyse, noe som bidrar til å undersøke fenomenet dypere, og få bedre innsikt i det informantene forteller om.

I denne studien viser det seg at det er spesielt fire områder, som kan bidra til å forstå hvorfor det er få gutter på rideskoler i Norge. Det ene er at dagens rideskoler har aktiviteter i stallen og på ridetimene, som ser ut til å interessere flere jenter enn gutter. Det andre er at guttene savner å ri med flere gutter på ridetimene sine. Mens det tredje er at ulike kanaler for rekruttering viser seg å være begrenset. Alle guttene har begynt å ri på grunn av familien. Og det fjerde er at gutter og menn ser ut til å leve med en for lite fleksibel mal, for hva det vil si å være en mann. De ser ut til å bli påvirket av et maskulinitetsideal, der den «ekte» mann skal ha tradisjonelle maskuline egenskaper og verdier. Noe som gjør at de forventes å drive med idretter, hvor de kan vise sider som er tradisjonelt maskuline, som for eksempel det å være sterk og rask.

Abstract

This master's thesis will research how young men are underrepresented in Norwegian riding schools. The imbalance between the genders is something we find amongst many sports, but the one we find within the equestrian sport is paradoxical and surprising. If we look at the historical context, men have dominated this arena in Western Europe for several hundred years. This is what I think makes this research more interesting and exciting, also considering how little research has been done on this. The thesis statement is: *Why are there far fewer boys than girls at riding schools in Norway? What can the riding schools do to get more male students?*

To answer this thesis, I have chosen to do a qualitative study. The data is based on six interviews with opinions, attitudes, and reflections from young male riders who are active or have previously been active in the sport. I have also interviewed tutor and professional eventing equestrian Hans Bauer, and I actively participated in and observed the boys riding lessons. The theoretical framework for this research is a gender theoretical perspective focusing on the culturally constructed gender. I have chosen to use four theories, but mainly I focus on the masculinity research done by Raewyn Connell (2005) and Michael Kimmel (1995). In addition, I am using the theory of habitus by Pierre Bourdieu (1995) and the theory of sports and masculinity by Gerd von der Lippe (2010). The project is based on the phenomenological perspective with hermeneutic analysis, which contributes to researching the phenomenon deeper and getting a better understanding of what the informants have shared.

This study shows that there are four areas in particular which can help us understand why there are fewer boys in riding schools in Norway. Firstly, the current riding schools have activities at the stables and at the lessons which interest more girls than boys. Secondly, boys want to have other students of their gender when partaking in riding lessons. Thirdly, the different mediums for recruiting students are limited. All the boys have been introduced to horse riding by their families. And the fourth and final point, boys and men seem to live with a limited idea of what it means to be a man. They seem to be influenced by masculine identity ideals where the “real” man has traditional masculine qualities and values. Something that contributes to them being expected to participate in sports where traditional masculine qualities like being fast and strong are required.

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	2
ABSTRACT	3
INNHOLDSFORTEGNELSE	4
FORORD.....	7
1 INNLEDNING	8
1.1 PROBLEMSTILLING	8
1.2 HVA ER SPRANGRIDNING OG DRESSURRIDNING?	9
1.3 VERDENSTOPPEN I SPRANG- OG DRESSURRIDNING	10
1.4 RIDESKOLER	11
2 TIDLIGERE FORSKNING.....	14
2.1 FRA MASKULIN ARBEIDSKAMERAT I HÆR OG LANDBRUK, TIL FEMININT SPORTS- OG HOBBYDYR....	14
2.2 FRAMVEKSTEN AV RIDESKOLER I SVERIGE	17
2.3 KVINNER OG MENNS MOTIVASJON FOR RIDNING.....	19
2.4 «RIDNING MÅ BLI MER MASKULINT».....	21
3 TEORETISKE PERSPEKTIVER	25
3.1 FORSTÅElsen AV KJØNN	25
3.2 HVA ER MASKULINITET OG FEMINITET?	27
3.3 HEGEMONISK MASKULINITET	28
3.4 BEVISE AT DE ER MENN	31
3.5 HOMOSOSIALITET OG HOMOFØBI	32
3.6 NY DEFINISJON AV MASKULINITET FOR DEN AMERIKANSKE MANNLIGHET	33
3.7 KJØNN SOM HABITUS	35
3.8 IDRETT OG MASKULINITET.....	36
3.9 FOTBALL – EN RIKTIG MÅTE Å GJØRE SEG TIL MANN PÅ?	37
4 METODE OG EMPIRI.....	38
4.1 KVALITATIV FORSKNING	38
4.2 FENOMENOLOGISK PERSPEKTIV OG HERMENEUTISK ANALYSE.....	38
4.3 FORSKNINGSETIKK	39
4.4 UTVALG/DELTAKERE.....	41
4.5 INTERVJU OG GJENNOMFØRING AV INTERVJUENE.....	42
4.6 DELTAKENDE OBSERVASJON.....	47
4.7 BEARBEIDELSE AV DATA	48

4.8	VALIDITET OG RELIABILITET	50
5	PRESENTASJON AV EMPIRI, ANALYSE OG DRØFTING.....	52
5.1	PRESENTASJON AV DELTAKERNE	52
5.2	GUTTENES MOTIVASJON FOR RIDNING	54
5.2.1	<i>Gledet guttene seg til å begynne på rideskolen?</i>	55
5.2.2	<i>Hva er det beste med rideskolen, eller hva husker de fra rideskolen?</i>	56
5.2.3	<i>Hva er det morsomste på ridetimen?</i>	57
5.3	RIDNING OG DET SOSIALE.....	59
5.3.1	<i>Hva synes vennene om at de rir?</i>	59
5.3.2	<i>Hva tenker guttene om at det er flest jenter på ridetimen?</i>	61
5.3.3	<i>Blir sett på som en jentesport, hvorfor?</i>	62
5.3.4	<i>«Homo og jentete»</i>	65
5.3.5	<i>Ikke en ordentlig sport</i>	69
5.3.6	<i>Jentemiljø og guttemiljø i stallen</i>	70
5.3.7	<i>Tror stallen må få et annet miljø</i>	71
5.3.8	<i>Viktig med guttefelleskap og tilhørighet blant guttene i klassen</i>	72
5.3.9	<i>Får gode venner gjennom «Gutter som rir»</i>	74
5.3.10	<i>Gutter unngår jentedominerte miljøer</i>	75
5.4	ET HISTORISK BLIKK PÅ RIDNING	76
5.4.1	<i>Tunge raser – ikke sprang og dressur</i>	77
5.4.2	<i>Usynlighet i media og lite reklamering</i>	78
5.4.3	<i>«Jenter liker å være mye med dyr»</i>	78
5.4.4	<i>Sport for de kongelige og den engelske overklassen?</i>	79
5.4.5	<i>Foreldres holdning til ridning</i>	80
5.4.6	<i>Rideskolen blir ikke tenkt på som et alternativ</i>	81
5.4.7	<i>Lengre tradisjoner for ridning i Sverige</i>	83
5.4.8	<i>Mennene var der først</i>	83
5.4.9	<i>Er kvinnene egentlig mer interessert i ridning enn menn?</i>	84
5.4.10	<i>Hva motiverer menn og kvinner til å ri?</i>	84
5.4.11	<i>Endring i stallmiljø og rideaktivitet</i>	85
5.4.12	<i>«Henge med gutter»</i>	86
5.5	HVORDAN RIDNING FREMSTILLES, OG HVA SOM ANSES SOM MASKULINT.....	86
5.5.1	<i>Må ridning bli sett på som en maskulin sport?</i>	87
5.5.2	<i>Er kategorien for mannlighet for smal?</i>	88
5.5.3	<i>Utvide kategorien for mannlighet og kvinnelighet</i>	89
6	KONKLUSJON	91

6.1	DAGENS RIDESKOLER INTERESSERER JENTER	91
6.2	SAVNER GUTTER PÅ RIDETIMENE	91
6.3	BLIR REKRUTTERT KUN GJENNOM FAMILIEN	92
6.4	«MENN SKAL KUN VÆRE STERKE OG RASKE»	93
6.5	VEIEN VIDERE.....	94
	REFERANSER/LITTERATURLISTE.....	95
	VEDLEGG.....	99
	VEDLEGG 1: INTERVJUGUIDE	99
	VEDLEGG 2: INFORMASJONSSKRIV	102

Forord

Det har nesten gått to år siden jeg startet på denne masteravhandlingen, og det å levere den gir meg litt blandende følelser. Det skal bli deilig å levere, men samtidig har det vært en veldig interessant prosess, så det føles litt vemodig og skulle avslutte den. Det har vært to spennende år, med både oppturer og nedturer. Til tider har jeg hatt hektiske perioder, med både jobb som ridelærer og ridning ved siden av skrivingen. Men de fleste dager har jeg likevel gledet meg til å jobbe med avhandlingen, for jeg har lært utrolig mye undervegs, noe jeg synes har vært veldig givende! Imidlertid har det også vært mer krevende dager, hvor jeg kan ha stått fast og tvilt på om jeg kommer i mål. Da har det vært veldig godt og avgjørende å ha god støtte og hjelp fra andre rundt meg.

Jeg vil begynne med å takke veilederne mine Hans Kristian Hognestad og Bieke Gils. Dere har gitt meg mange innholdsrike veiledningstimer, med gode tips, diskusjoner og konstruktive tilbakemeldinger. Takk for at dere har tatt dere tid til grundige gjennomlesninger, av flere uferdige tekster. Og takk for deres tålmodige, pedagogiske og stødige fremtreden gjennom prosjektet, det har gjort meg trygg til å takle de mer krevende periodene. Jeg vil også takke for hyggelig oppmuntring hele veien!

Jeg vil også takke familie og venner, for støtte og tålmodighet gjennom prosessen fra start til slutt.

Og sist, men ikke minst, takk til informantene mine for at dere ville være med i prosjektet. Jeg er veldig takknemlig for at dere ville dele tanker, erfaringer og følelser. Det hadde ikke blitt en masteravhandling uten dere!

Bø, 15. november 2022

Helene Høgetveit

1 Innledning

Hest og ridning har vært en stor del av menneskers liv i lang tid (Hedenborg, 2007). Men i løpet av de siste 70 årene har hestens rolle i vestlige europeiske samfunn endret seg dramatisk. I tida rundt 1945 var hesten viktig for landbruk, skogbruk, hær og transport. Dette var fire mannsdominerte områder på denne tida, slik at det var i hovedsak menn som drev med hester. Hesten kunne bli sett på som et mannlig statussymbol, og det het at «en ekte mann var en rytter». Men i dagens Norge er et slikt utsagn på mange måter utenkelig. Utviklingen har gått dithen at hesten brukes nå i hovedsak til sport og fritid (Johansen, 2009). Hvor de fleste rir sprang og dressur, enten i konkurranse eller på rideskoler. Om man ser på rideskolene som har hovedfokus på opplæring i sprang og dressur, har man et flertall av kvinner. På Stovner ridesenter i Oslo, er det for eksempel kun 10-15 menn av totalt 330 elever (Tellesbø, 2020). I Norges Rytterforbund er det også stor overvekt av kvinner. Av deres om lag 30 000 medlemmer, representerer kvinner hele 80 % (Norges Rytterforbund, u.å.). Det er opprettet en Facebook-gruppe «Gutter som rir» for å skape et samhold for guttene i ridesporten (Dressur - så klart, u.å.). Gruppen ble etablert i 2016 og har omtrent 1250 medlemmer i dag. Det er ikke kun i Norge man finner denne kjønnsbalansen innen ridning. «Gutter som rir» samarbeider med Sverige og deres gruppe «Killar som rider».

I denne avhandlingen vil ridning i hovedsak brukes som begrep for den moderne sprang- og dressurridningen, i dagens vestlige europeiske samfunn hvor menn er underrepresentert. Derimot er det viktig å være klar over at det finnes miljøer og kulturer der hest og ridesport fortsatt er forbundet med sterke maskuline tradisjoner og konnotasjoner, som for eksempel innenfor hestepolo i England og westernridning i USA (Johansen, 2009). I cowboyfilmer kan man se idealiserte former av slike miljøer og kulturer. Hvordan påvirker egentlig fremstillingen av hest og kjønn i populærkulturen, gutters interesse for ridning? Jeg foretar meg ikke en medieanalyse i denne undersøkelsen, men informantene mine nevner media og dets betydning i ulike sammenhenger gjennom avhandlingen.

1.1 Problemstilling

Det som motiverer meg for å skrive denne masteravhandlingen er at jeg generelt synes det er spennende å se på hvordan, og hvorfor menn og kvinner fordeler seg ulikt i idretter. Det er også fordi jeg selv jobber som ridelærer på en rideskole og opplever at det er få unge menn, og at flere av de slutter ofte etter kort tid. Målet med denne masteravhandlingen er å få en dypere innsikt i hvorfor unge menn er underrepresentert på rideskoler i Norge, og bidra med tanker rundt hvordan man kan

få rekruttert flere. Avhandlingen antas også å ha overføringsverdi til denne tematikken innen idrett generelt, siden kjønnsubalanse er et fenomen man finner innenfor mange idretter, og kan derfor sees på som en samfunnsutfordring. Hovedproblemstillingen for denne studien ble; *Hvorfor er det langt færre gutter enn jenter på rideskoler i Norge? Hva kan rideskolene eventuelt gjøre for å få flere gutter?*

For å besvare problemstillingen har jeg i hovedsak valgt å basere avhandlingen på meninger, holdninger og refleksjoner fra unge menn som rir eller har ridd tidligere. Det guttene forteller vil bli sett i lys av og diskutert med teorier om kjønn og idrett, og tidligere forskning om kjønn, idrett og ridning. Tidligere forskning på hest og ridning, vil blant annet anvendes i undersøkelsen til å belyse hvordan miljøet i stallen, og bruken av hesten har forandret seg fra tidlig 1900-tallet til i dag. Denne tidsperioden blir derfor studiens historiske avgrensning.

I og med at de fleste rideskoler har hovedfokus på opplæring i sprang- og dressurridning, kan man si rideskoler er en del av rekrutteringen til ridesport i form av sprang- og dressurridning. Disse begrepene kommer til å bli anvendt en god del i undersøkelsen. Derfor skal jeg kort redegjøre for hva sprangridning og dressurridning innebærer. En slik beskrivelse er også relevant for å forstå hva slags type aktivitet de unge mennene liker ved ridning, når de for eksempel sier at de liker sprangridning. I tillegg vil jeg presentere hvem som har vært, og er i verdenstoppen i konkurranser i disse grenene. For avhandlingen er dette aktuelt for å se hvordan kvinner og menn, fordeler seg innenfor de ulike formene for ridning.

1.2 Hva er sprangridning og dressurridning?

Sprangridning er en gren innen ridesport hvor hest og rytter (kalles ekvipasje) skal ri gjennom en bane hvor de hopper over ulike hindringer (kalles hinder), av forskjellig type og størrelse laget av løse deler (Store Norske Leksikon, u.å.). Banen består av hinder i en bestemt rekkefølge, og det er ny bane for hver konkurranse, så den må alltid pugges rett før start. Man konkurrerer i første omgang om å komme gjennom banen med færrest mulig feil og innenfor en maksimaltid. Feil gir feilpoeng, og kan komme enten av at hesten river ned deler av eller hele hinderet, krysning av eget spor, refusering (at hesten stopper eller går utenfor et hinder) eller om man rir over maksimaltiden. Om man faller av hesten, rir feil bane eller får tre refuseringer på hinder (to i høyere klasser) blir man eliminert fra konkurransen. De feilfrie ekvipasjene rir en ny kortere bane, hvor den med færrest feilpoeng og raskest tid vinner.

Dressurridning er en annen gren innen ridesport hvor hest og rytter (ekvipasje) demonstrerer hestens bevegelsesmønster og lydighet (Store Norske Leksikon, u.å.). Konkurransen foregår innenfor en oppmålt ridebane på 20x60 meter. Her vil ekvipasjen ri et bestemt program bestående av ulike øvelser, hvor man for eksempel viser de forskjellige gangartene til hesten (skritt, trav og galopp), gjør forskjellige vendinger og overganger (gå fra en gangart til en annen). Rytteren styrer hesten med så små signaler som mulig, slik at det ser ut som at hesten gjør øvelsene av seg selv. Man kan si rytter skal prøve å få hesten til å «danse» under seg, i den forstand at hesten skal gjøre øvelsene i harmoni med rytter, lytte tillitsfullt til rytters beskjeder uten tegn til spenning eller motstand (Norges Rytterforbund, u.å.). Ekvipasjene blir bedømt av dommere med karakterer fra 1-10, etter hvor bra de ulike øvelsene utføres, kvaliteten på hestens gangarter, fremadbydning, lydighet og rytterens sits (hvordan man sitter på hesten) og ferdigheter. Man får straffepoeng for feil i programmet. Den med høyest poengsum vinner klassen.

I henhold til beskrivelsene over kan man si store deler av aktiviteten i sprangridning er uforutsigbar, fartsfylt og mulig farlig. Mens aktiviteten i dressurridning er mer forutsigbar, rolig, nøyaktig og stilfull.

1.3 Verdenstoppen i sprang- og dressurridning

I 1881 ble de militære rytterkorpene i Norge lagt ned, og det ble etablert sivile rideklubber (Johansen, 2009). Dette gjorde at kvinnene kunne delta i ridesporten. Ridesporten var en sport tilknyttet byer og for rike folk fra høyere sosiale lag. I England hadde det lenge vært akseptert med ridning som sport for rike kvinner, men deltakelse i for eksempel OL var likevel ikke lov for kvinner før i 1952 i dressur og i 1956 i sprang (Hedenborg & Pfister, 2012, s. 27).

Under OL i Helsinki i 1952 i dressur, kom den kvinnelige danske rytteren Lis Hartel på andre plass, og i Stockholm i 1956 kom Hartel på andre plass igjen, og tredje plassen ble tatt av Liselott Linsenhoff fra Tyskland (Wikipedia, u.å.). Fra og med OL i 1952 var det som oftest alltid en eller to kvinner plassert som topp tre i dressur i de kommende OL, og i 1988 var alle de tre beste kvinner. Fra da og frem til i dag har det som oftest vært at de tre beste er kvinner, kun i noen få OL har en av de tre beste vært en mann. Mens i sprang stiller det seg annerledes. Kvinner kunne delta i OL fra og med i 1956, men første kvinnelige på topp tre fikk man ikke før i 1968 med den britiske Marion Coakes (Wikipedia, u.å.). Videre i de OL frem til i dag har det vært flest menn på topp tre, og kun en kvinne av og til. Om man ser på verdensrankingene i sprang og dressur i 2021, ser man tendenser til samme fordeling av menn og kvinner som i de siste OL resultatene. I sprang er det mennene som

gjør det best, der er alle topp 10 menn (FEI, u.å.), mens i dressur er det kvinnene som gjør det best, av topp 10 på rankingen er det kun en mann (FEI, u.å.).

Ut ifra tallene over ser man at kvinnene hevdet seg i dressur med engang de fikk lov å delta, og det ble fort flest kvinner i toppen i dressur, mens i sprang har det vært en overvekt av menn i toppen hele veien. Det er interessant hvorfor det fortsatt er flest menn i toppen i sprangridning, i og med at det i dag er mange flere kvinner enn menn som rir i rideskolene, konkurrerer i dressur og konkurrerer i sprang på de lavere nivåene. Er det noe ved toppen i sprangridning som appellerer mer til menn, mens noe ved rideskolene, dressurkonkurranser og sprangkonkurranser på lavere nivå som appellerer mer til kvinner? Deler av avhandlingen vil handle om hva de unge mennene forteller at de interesserer seg for ved ridning. Redegjørelsen ovenfor viser at dressurridning og sprangridning inneholder noe ulike sider ved ridning, og rideskoler kan man si inneholder noe fra begge disse grenene, men samtidig er rideskoler på mange måter noe helt annet. Jeg skal nå kort redegjøre for hva en rideskole er, og hva ridetimen normalt inneholder. Dette er en redegjørelse ut fra mine erfaringer og i hovedsak fra den rideskolen jeg underviser i.

1.4 Rideskoler

Det er mange rideskoler i Norge, og selvsagt noe variasjon på hvordan de ulike blir driftet. Men det finnes en utdanning for ridelærere på Norsk Hestesenter, som gjør at mange får opplæring i samme system. Jeg er selv utdannet ridelærer 3 herfra, og av erfaring opplever jeg at mange rideskoler er tilnærmet like på store sentrale områder, som for eksempel hva ridetimen inneholder. En rideskole er et sted hvor man lærer seg å ri, mange har tilbud for alle aldre, men det vanlige er at det er flest barn og tenåringer. De fleste rideskoler er bygget opp som andre fritidsaktiviteter, at man har ulike grupper som rir til faste tider på ettermiddagene i ukedagene. Det er vanlig å være fra fem-ti elever som rir sammen som en gruppe, og de fleste rir en time i uka. En ridetime varer som regel fra 45-60 minutter, og koster ca. 250 kroner. De første ridetimen innebærer som oftest en innføring i stell og påsaling av hesten, samt gjennomgang av rutiner for hvordan man oppfører seg i stallen og rundt hester. Deretter får elevene prøve å sitte på hesten, ved å bli leid noe runder i ridehuset eller på utebanen. Etter hvert som elevene blir flinkere, kommer de ofte til ferdig påsaledede hester og det meste av ridetimen brukes til ridning i ridehuset eller på utebanen.

På grunn av at hester er store og sterke dyr, er det mye fokus på sikkerhet i rideskoler. Elevene terper mye på rideferdigheter, noe som innebærer hvordan de sitter på hesten, slik at hesten skal

lystre dem på en god måte. Dette er nødvendig for at elevene skal kunne ri rundt trygt på egenhånd, men også for at hestevelferd skal opprettholdes. Bli øvelsene for vanskelige i forhold til elevens balanse, kan det fort bli ubehagelig for hesten. Det tar derfor ofte lang tid før elevene får ri hesten i mer fartsfylte øvelser, slik som galopp, galopp på tur og hoppe over hinder. Det å ri på tur øker risikoen for elevene, siden man da ikke rir på et inngjerdet området, derfor er tur noe rideskoler sjeldent gjør. Rideskoler kan heller ikke tilby hopping for ofte, og hvert fall ikke hopping over høyere hinder, siden dette sliter på beina til rideskolehestene. Rideskolen står for hester og ponnier, og de går ofte mange timer i uka i mange år. En rideskoletime inneholder sjeldent noe form for konkurranse. Hvert fall ikke konkurranser som innebærer fart og tid, dette har en sammenheng med sikkerhet og hestevelferd.

2 Tidligere forskning

Det finnes betydelig mengde tidligere forskning på hest og mennesker, som omhandler helse og velvære (for eksempel terapiridning), sosialisering og utvikling av identitet og forholdet mellom hesten og mennesket (Johansen, 2009). Men det er få studier som har adressert underrepresentasjonen av unge menn i rideskoler i en skandinavisk kontekst. Følgelig vil jeg presentere eksisterende litteratur om kjønn, idrett og ridning som jeg ser relevant for denne masteravhandlingen.

2.1 Fra maskulin arbeidskamerat i hær og landbruk, til feminint sports- og hobbydyr

Den kjønnsbalansen man finner innenfor ridning i dag, kan man si er paradoksal og overraskende når man ser på historien (Eichberg, 2008). Ridning har vært dominert av menn i vest europeisk historie i århundrer. I middelalderen med ridderkulturen og turneringer, videre til kavalerisystemet hvor dressurridning ble en del av militær drill, og i det sivile feltet ved universiteter og hoff utviklet det seg også dressurridning som nesten kun var for menn.

Det er gjort en studie i Sverige av Susanna Hedenborg, professor i idrettsvitenskap ved Malmö universitet, som har fokusert mye på barn- og ungdomsstudier, kjønn og hestesport (Hedenborg, 2007). I denne studien ser hun på hestens skiftende rolle i det svenske samfunnet fra 1945-2000. I denne perioden har hesteindustrien i Sverige endret seg dramatisk. I 1945 var hesten viktig for skogbruk, landbruk, transport og hæren. Fire områder som var dominert av menn og maskulinitet. Mens i dag er hesten viktig for sport og fritid, og på nye måter innenfor landbruk, turisme og miljø. Statistikk viser at det er flest jenter og kvinner som rir i dag. Hedenborg (2007) mener derfor man kan si at ridning har gått fra å være knyttet til maskuline koder for 70 år siden, til feminine koder i dagens svenske samfunn. Noen faktorer som blir undersøkt for å forstå denne endringen, er økonomisk utvikling, genus og hvordan sosial klasse kobler seg til ulike yrker (Hedenborg, 2007). Hesten har hatt høy status i det svenske samfunnet i mange år, først som en nødvendig arbeidskamerat før traktoren og bilen kom, men også som en dyr sport knyttet til de øvre klassene i litt senere tid. Studier viser at denne utviklingen i Sverige, var ganske lik den utviklingen man hadde i Norge på samme tid (Morset, 2019, Johansen, 2009, Børresen, 2002).

Rebekka Brandtzæg Morset har skrevet masteravhandlingen «*Historie om hest*» (2019). Denne avhandlingen ser på hestens utvikling i Tydal i Trøndelag på 1900-tallet, hvor den gikk fra å være arbeidshest på gårdene til å bli et hobbydyr og en ny type arbeidshest. Jeg synes flere av erfaringene til en av Morset (2019) sine informanter er interessante for min avhandling, siden han er født i 1930 og derfor tidsvitne for deler av hestens utvikling på 1900-tallet. Informanten forteller at han er veldig interessert i hest, og har vært med på å ha arbeidshest på gård og jobbet med å få hesten tilbake i næring på 1970-tallet. Han var også veldig engasjert når hesten ble tatt i bruk innenfor turistnæringen med turridding (Morset, 2019, s. 20-21). Han forteller om hvordan han husker at det var mennene som kjørte hestene både i skogen, på jordene og på vegene (Morset, 2019, s. 62-63). Det å få holde i tømmene på hesten var en del av overgangen fra gutt til mann, mens døtrene på gårdene hadde ikke samme kulturen for dette. Kvinnene kunne også bruke hesten som framkomstmiddel, men da var det som ryttere. Ridning var altså kvinnene sin arena, ifølge informanten til Morset (2019). Denne opplevelsen av at ridning tilhørte kvinnene, mens kjøring tilhørte mennene er interessant og relevant for min avhandling.

Bergljot Børresen er en norsk veterinær og forfatter. Hun har blant annet skrevet boken *Hest i Norge* (2002). Ifølge Børresen (2002, s. 124) ble generasjonen «hestekar» byttet ut med bil og motorsykkelløp, da innførselen av bensin økte i 1950 årene. Gutter som før hadde oppholdt seg i stallene, diskutert hestebein, kilometertider, foret, lært seg kappridning og stelt de raskeste hestene, kjørte nå heller motorsykkel og sparte til førerkort. Ettersom utviklingen med stadig nye maskiner fortsatte, ble flere og flere av oppgavene på gårdene i landet gjort ved hjelp av maskiner (Morset, 2019, s. 64). Det var en tendens til at mannen tok på seg de fleste oppgavene der det var maskiner, også de oppgavene kvinnene egentlig hadde hatt. Slik som det å melke kyr ble brått mannen sin oppgave når melkemaskinen kom. Børresen (2002, s. 124) spekulerer i om det kan være at hesteinteressen alltid har vært kjønnsdelt, og at de nye motorkjøretøyene har avslørt dette ved å ta hestens plass. Var hesten kun et middel til kraft, fart, makt, status og vågemot for menn, mens kvinner oftere har vært mer fasinert av selve samspillet med dyret? Men Børresen (2002, s. 127) hevder samtidig at historien er full av vitnesbyrd om livslange vennskap mellom hest og mann, både i hverdagslivet og på felttog. Børresen (2002, s. 127) mener derfor med dette tatt i betraktning, at spekulasjonen i hovedsak gjelder for hva som trekker ungdom til stallen i starten, før det har oppstått et vennskap og samspill med hesten. Slik jeg forstår Børresen (2002) her, tror jeg hun mener at menn ikke kun interesserer seg for hesten som en kilde til fart, status og kraft, men også vennskapet og samspillet de får med den. Men at et slikt samspill og vennskap er noe som tar tid å opprette, og derfor ikke er noe trekkplaster for å få unge gutter til stallen. Mens det å se at hesten

var en kilde til fart og kraft i tiden før motorkjøretøyene kom, var trolig noe som fikk de unge guttene til stallen. Dette kan være med på å forstå hva guttene interesserte seg for i stallen og ved ridning, når det fortsatt var et miljø dominert av menn.

Morset (2019, s. 58-59) sin informant kan vitne om vennskap mellom hest og mann. Han forteller blant annet at det var vanlig at hesten og mannen hadde et nært forhold, mange synes det var tungt å miste hesten i bytte med traktoren rundt 1950. Mange holdt på hesten så lenge de kunne, flere sa at hesten var en del av livsstilen deres og av deres psykiske helse. Det var også stor prestisje å ha en god arbeidshest (Morset, 2019, s. 50). Hadde man det visste hele bygden om det. Dette gjorde at hesten fikk en særstilling som husdyr, den ble ikke solgt like lett som en annen vare. De fleste bønder var nøye med at hesten skulle ha det bra når den var ferdig som arbeidskamerat, framfor å tjene økonomisk på den. Dette viser at arbeidshesten hadde høy status i samfunnet, og nære bånd til mennene som stelte dem.

Ifølge Morset (2019, s. 75) fortsatte mange hestekarer å dyrke hesteinteressen sin med travkjøring, da tiden for arbeidshesten var forbi rundt år 1950. Travsporten har vært etablert i Norge siden 1800-tallet, og har lange tradisjoner med et miljø dominert av menn (Børresen, 2002, s. 108). Siden travsporten og galoppsporten har en kombinasjon av fart og penger, fikk de en plass i lek og hobby, noe som gjorde at de ble værende i motsetning til arbeidshesten (Børresen, 2002, s. 124). Miljøene i trav- og galoppsporten har nå som før fortsatt mange menn. Mens på rideskoler og i hobbystaller er det kvinnene som er i flertall. Guttene fikk nye interesser og utfordringer rundt særlig motorkjøretøy (Børresen, 2002, s. 127). Terskelen kan derfor ha blitt høy for guttene til å komme seg i stallen, for å opprette et nært samspill og vennskap med hesten, slik som hestekarene tidligere fikk med den gjennom arbeid. Dette er relevant for min avhandling i forhold til at mangelen på interessen for å oppnå et nært samspill med hesten, og en høy terskel for å komme seg i stallen, kan henge sammen med annen forskning som viser at gutter vegrer seg for miljøer hvor det allerede er mange kvinner.

Da arbeidshesten sin tid var forbi, ville informanten til Morset (2019, s. 71) fortsette å ha hesten som sin nærmeste arbeidskamerat og få være ute i skog og mark, derfor startet han et ridesenter som skulle drive med turridding. Ridesenteret åpnet i 1971. Hesten var nå i en ny næring i Norge, som hobby og fritidsaktivitet. Ridesentre ble stadig mer vanlig utover 1990-tallet og ridning ble en populær «jentehobby», hvor flere og flere av instruktørene var kvinner (Morset, 2019, s. 78). Ridesentrene ble viktige arbeidsplasser, og det var en endring i at nå fikk kvinner jobbe med

hesten. Ifølge informanten til Morset (2019, s. 78-79) har ridning vært jentene sitt felt hele hans liv. Han minnes når han rei langs vegen i arbeidstiden på slutten av 1970-tallet, at han helst ikke ville bli sett, det kunne bli folkesnakk, det var ikke sosialt akseptert at han som mann skulle bli sett ridende i arbeidstiden. Dette sier litt om hvordan enkelte stigma hang igjen, selv etter at hesten i større grad hadde blitt en ridehest i Norge.

Selv om mye er likt i utviklingen rundt hesten i Sverige og Norge på 1900-tallet, som vi har sett med studien til Hedenborg (2007), Børresen (2002) og Morset (2019), ble hesten ifølge Hedenborg tidlig en viktig del av overklassen i Sverige (Morset, 2019, s. 76). Dette gjorde at kvinnene hadde mer med hesten å gjøre, slik at kvinnene var gode ryttere allerede på starten av 1900-tallet. De fikk blant annet tidlig lov å delta som jockeyer på veddeløpsbanene. Derimot var travløp i Sverige mannsdominert på samme måte som i Norge. Begge land var derfor like i at kjøringen tok mennene seg av, mens ridning var mer vanlig og akseptert for kvinner.

Det er en relevant forskjell til mellom Sverige og Norge når det kommer til ridning. I og med at ridning har vært en stor del av overklassen og militæret i Sverige, har ridning vært en større aktivitet i Sverige i motsetning til i Norge (Morset, 2019, s. 78). De svenske offiserene gjorde det blant annet bra innen sprang- og feltrittkonkurranser. Mens i Norge hadde hesten på denne tiden, både sivilt og i militæret, for det meste blitt brukt til kjøring og kløv. Den hestesporten som var mest utbredt i Norge på starten av 1900-tallet var travløp. Den ridningen som foregikk, var enten på tur eller til transportetapper. Dette vil si at tradisjonen for ridning har vært forskjellig i Norge og Sverige.

2.2 Framveksten av rideskoler i Sverige

Det er lite å finne om historien til de norske rideskolene. Siden dagens rideskoler i Sverige og Norge er veldig like, og Sverige har en lignende underrepresentasjon av unge menn og gutter i rideskoler som vi har i Norge, tenker jeg det er aktuelt å se på historien til den svenske rideskolen. De første rideskolene i Sverige ble etablert like etter andre verdenskrig, men disse rideskolene var ganske annerledes enn de man ser i dag (Hedenborg, Palmquist & Rosèn, 2021, s. 609). Etter andre verdenskrig var Sverige usikker på hvor lenge freden ville vare, og selv om hesten begynte å få en mindre sentral rolle i militærsammenheng i de fleste land, tok ikke Sverige sjansen på å ha et militære helt uten hest. I og med at Sverige var avhengige av importert olje, så de det som en sikkerhet og ha krigshester tilgjengelige i tilfelle ny krig. Dette førte til en offentlig etterforskning i

landet, hvor de prøvde å finne en måte hæren kunne ha tilgang til trente krigshester uten å måtte ha det daglige ansvaret for de i fredstiden. Det ble foreslått et rytter fostersystem, hvor hæren skulle kjøpe inn unge hester og trene dem, før de lånte dem ut til enkeltpersoner og rideklubber. Et resultat av denne etterforskningen ble rideorganisasjonen Ridfrämjande i 1948 (Hedenborg, et.al, 2021, s. 610). Deretter undersøkte regjeringen om noen av de lokale rideklubbene var interessert i å starte rideskole med fostersystemet. Et betydelig antall var villig til å prøve. De skulle i hovedsak bruke svensk varmblood av rase, for å holde bestanden av den oppe, da denne ble ansett som godt egnet på slagmarken. For å sikre seg at rideskolene klarte seg økonomisk og fikk tilstrekkelig med deltakere, ble det lagt vekt på at ridning nå var en sport for alle, og ikke kun for militæret og overklassen som tidligere. De fikk også økonomisk støtte fra staten. Det var viktig at de fikk mange deltakere, slik at det ble holdt i gang nok hester for militæret. Ridfrämjande ble derfor en organisasjon som fremmet ridning for alle og beskyttet den svenske varmblods.

Men til forskernes overraskelse gikk det ikke lang tid før kvinner og jenter stod for flertallet på rideskolene. Et sitat fra et medlem på årsmøte i Ridfrämjandets i 1955, indikerer at kvinner og jenter var i flertall allerede på denne tiden (Hedenborg, et.al, 2021, s. 616). Representanter fra rideforbundet og offentlige etterforskere, kommenterte og diskuterte gutters fallende deltakelse på midten av 1900-tallet, og uttrykte bekymring siden de mente det var guttene som trengte (heste) militær forberedelse. Rideskolene begynte å tilby belønning til gutter som begynte å ri, men til tross for dette økte fortsatt jenters deltakelse.

Mot slutten av 1900-tallet fortsatte den offentlige støtten til rideskolene (Hedenborg, et.al, 2021, s. 616-617). Men årsaken til støtte endret seg fra å være til hæren, videre til barne- og ungdomsidrett, til å ende opp mer spesifikt som støtte til jenters sportsaktiviteter. Dette som en del av samfunnets arbeid med likestillingen mellom kjønnene. Rideskolelederne la merke til hvor stor interesse unge mennesker hadde for ridning, og hvilken pedagogisk verdi ridning og det å være i stallen hadde for dem. Flere rideskoler valgte derfor å ha mer fokus på å skape et godt miljø for ungdommer og yngre barn, ikke bare på ridetimen, men også i stallmiljøet generelt. I Hedenborg (et.al, 2021, s. 619) beskriver to jenter hvordan de synes det er å gå på rideskole. De forteller at de liker å henge rundt i stallen, og at stallen er fritiden deres. De sier det er så mye mer enn det å ri. De reiser dit rett etter skolen og smører hodelag og snakker med venner. Fellesskapet synes de er sterkt, og de forteller om at vennene deres utenfor stallen, ikke skjønner hva de bruker så mye tid på. Siden de bare rir en gang i uken og ikke har egne hester en gang. Jentene mener rideskolen er annerledes enn fotball og liknende, hvor man reiser på trening og deretter hjem. Stallen er så mye mer sier jentene.

Rideskolene ble etter hvert utsatt for en barnifisering kombinert med en feminisering (Hedenborg, et.al, 2021, s. 616-618). Allerede i 1980 var hele 80% av elevene på rideskolene i Sverige jenter eller kvinner. Hedenborg, et.al. (2021) mener feminiseringen av ridesporten er noe man kan se i antall kvinner og jenter som deltar, men også i endringen i aktivitetene i rideskolene. Rideskolene går gradvis mer bort fra militære kommandoer, og heller over til mer lekne aktiviteter for de yngste og derfor også en undervisning med mer pedagogikk og undervisningsmetodikk for barn. Ridelærerne ved de første rideskolene var ofte pensjonerte offiserer, mens nå er mange ridelærere kvinner. Dette er av interesse for min avhandling, da det kan virke som om man mistet guttene allerede her, da den moderne rideskolen vi har i dag tok form, med mer feminisering av sporten, ridelærerne og endring av aktivitetene i rideskolene.

2.3 Kvinner og menns motivasjon for ridning

Hege Johansen ved NTNU i Trondheim har skrevet masteravhandlingen: «*Kjønnssegregering i norsk sprangridning: Få kvinner på topp, mange på bunn*». (2009). I denne studien ser hun på hvorfor det er så få kvinner på toppen av norsk sprangridning, når det er så mange på bunn.

Johansen (2009) sine data antyder langt på veg at gutter har andre motiver for å starte med ridning enn jenter. Hun finner to hovedgrunner, enten at de fatter egeninteresse og innser at det er tøft nok, eller på grunn av familie. Hun hevder også at gutter ser ut til å bli mer interessert i ridning på grunn av konkurranse, mens jenter mer av omsorgsbegrunnelser linket til at de er glade i dyr. Med dette har de delvis ulike utgangspunkt, motivasjoner, mål og vilje for å satse videre med ridningen. I guttene sitt selvbilde er det det «kule» og «tøffe» med ridesporten som framheves, mens jentene tiltrekkes av myke verdier som stell og kos. Verdier som muligens ikke er så forenelige med konkurranseverdiene, siden ridesporten kan sees på som en ekstremsport der man må være tøff.

Johansen (2009) sitt hovedfunn i studien var at ridesporten på toppnivå er mer tilrettelagt på tradisjonelle maskuline konkurranseprinsipper, som tenderer å favorisere menn. På lik linje med andre konkurranseidretter krever sprangridning mye disiplin, tid og dedikasjon fra utøverne, og at dette ikke helt uten videre lar seg kombinere med tradisjonelle kjønnsrollemønstre for kvinner. Både de mannlige og kvinnelige deltakerne i studien la stor vekt på graviditet og barn, som negativ faktor for kvinner til å satse helhjertet på sporten, men at dette ikke var den samme barrieren for menn. Men Johansen (2009) understreker at det også er andre faktorer som spiller inn for å forklare kjønnssegregeringen, og at det tross alt også er kvinner som lykkes bra i toppen.

Michael Wang er en annen som har bidratt til forskning på kvinner og menns motivasjon for ridning. I sin hovedoppgave: *Mennesket og hesten : en spesialpedagogisk studie av hesten som lærer og terapimiddel* (1989), argumenterer han for at kvinner vanligvis har en humanistisk innstilling til dyr, og derfor tiltrekkes til hester som kilde til stell og omsorg. Mens han argumenterer for at menn tiltrekkes av farten, maktaspektene, spenningen og konkurranseorienteringen i hestemiljøet.

Kari-Anne Jørgensen har også forsket innenfor temaet ridning og kjønn. Med sin hovedoppgave: *Ridning som en kvinneidrett : et feministisk perspektiv på rideidretten, historisk og gjennom studie av et ridesenter* (1995), hevder hun at ridesporten inneholder det «typiske» for kvinneidretter, som er en vektlegging av idrettens egenverdi, det sosiale rom og aktiviteter som ikke er konkurranseorienterte. Det sosiale rom forstår jeg som at hun mener det sosiale rundt ridningen. Hun har også funnet at kvinner er mer opptatt av å nå mål underveis i treningen, ut fra egne og hestens forutsetninger, enn av plasseringer i konkurranser. I tillegg til at mens kvinner ser en større utfordring i det å arbeide seg gjennom situasjoner som er problematiske og spennende, for å oppnå mer kontroll og komme videre med rideferdighetene, ser menn hesten i større grad en kvinner, som et middel til fart og spenning. Jørgensen (1995) finner også at kvinnene sitt karriereløp innen ridning ofte bygger seg opp fra rideskole og hestepasser frem til konkurranserytter eller hobbyrytter, mens menn nesten ikke er å se som hestepassere.

Johanna Larsson har skrevet psykologiavhandlingen *Vem sätter sin kille i ridskola?* (2006) ved universitetet i Lund. I denne studien fant hun at gutter legger større vekt på konkurranse og prestasjon enn det sosiale, og at de ser ridning som en livsstil. Andrea Hofmann har skrevet bacheloravhandlingen *Hästitjejer : Identitetsskapande och könsföreställningar i stallet* (2005). I sin studie fant hun at guttene dukker opp når det er konkurranser. En av informantene i studien uttrykte dette ved å fortelle at guttene ikke er i stallen, men «dukker opp» når det er konkurranser. Anne-Lene Bakken Ulseth har skrevet bokkapitlet *Rekreasjon eller prestasjon? : kvinner og menns begrunnelser for å trene*, i boken *Idrettens bevegelser : sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn* (2002). I sin studie fant hun at menns største drivkrefter når de trente var konkurranse og prestasjon, mens for kvinnene var det de sosiale og kroppslige opplevelsene.

2.4 «Ridning må bli mer maskulint»

I boken *Gender and Equestrian Sport, Riding around the World* av Miriam Adelman & Jorge Knijnik (2013), er det skrevet et kapittel av Birgitta Plymoth: *We have to make horse riding more masculine! On the Difference Between Masculine Needs and Feminine Practices in the Context of Swedish Equestrian Sport*. I dette kapitlet ser Birgitta Plymoth på hvordan SEF (Swedish Equestrian Federation) håndterer kjønnsbalansen innen ridning, i hovedsak mangelen på gutter, gjennom sitt organisasjons- og medlemsblad *Häst och Ryttare*. Hun såg blant annet på hvordan menn og gutter var representert i dette bladet, og hvordan ridning burde bli beskrevet og hvilke tiltak som burde gjøres for at ridning skal bli mer passende for gutter og menn.

De fleste sporter er dominert av menn og definert som maskuline, og kvinnelige atleter har ikke den samme statusen som de mannlige (Plymoth, 2013, s. 150). Den nordamerikanske sosiologen Michael Messner og den australske sosiologen og mannsforskeren Raewyn Connell (Plymoth, 2013, s. 150), foreslår at feminisering av en sport kan være et problem for dens status, og at det er de store maskuline sportene som er medias prioritet. Til tross for en økende interesse for hester i Sverige i dag, har det blitt produsert få sosiale og historiske studier av hesten og arbeidet rundt hesten (Hedenborg, 2007). En mulig forklaring på hvorfor ridesport har fått så lite oppmerksomhet, kan ifølge den britiske økonomiske historikeren Joyce Kay, komme av kjønn og alder på flertallet av deltakerne i dag. Ut fra Messner, Connell og Kay kan noe av årsaken til ridningens lave status og usynlighet i media, derfor se ut til å komme av at det er en «jentesport». Men det kan også ha noe å gjøre med at ridning i Sverige tradisjonelt har vært assosiert med overklassen og deres aktiviteter, istedenfor å være en «real sport», og at det derfor ikke er en del av hjerte i Sveriges sportskultur (Plymoth, 2013, s. 150).

SEF har prosjekter for å få rekruttert flere gutter og menn inn i ryttersporten (Plymoth, 2013, s. 149). *Häst och Ryttare* har valgt å legge vekt på det tradisjonelle maskuline ved ridning for å appellere til gutter og menn (Plymoth, 2013, s. 155-156). De antyder for eksempel at gutter og menn foretrekker utfordringer og konkurranse, i stedet for å ri «rundt og rundt» på en rideskole eller å stelle og dulle med hesten i stallen. Noe som har blitt gjort for å få gutter til å se at ridning også er for gutter, er at en svensk, dyktig, mannlig sprangrytter med sine to sønner med samme interesse, startet et gutteteam med eliteambisjoner (Plymoth, 2013, s. 153-154). De kaller seg *Zetterman Stars*. Dette ble skrevet om og avbildet i *Häst och Ryttare*, og da ser man at mennene i teamet er avbildet i svarte jakker med tøffere hjelmer enn de tradisjonelle ridehjelmene. Dette gjør at de utfordrer ridning som noe feminint, ved at de tar avstand fra de typisk tradisjonelt feminine

verdiene. Med en ambisjon om å «remaskulinere» ridning, er konkurranse og prestasjon aspekter av den normative, hegemoniske maskuliniteten (Plymoth, 2013, s. 156). Og med tanke på argumentene over, kan dette brukes for å få ridning til å bli en «normal» sport, slik at mannlige ryttere vil kunne bli akseptert som atleter. En tittel i *Häst och Ryttare* var; «*Challenge and excitement attracts boys – Pottering and chatter disappear*». Plymoth (2013, s. 155) mener en tittel som dette skaper to dikotomiske kategorier som kan passe godt inn i en tradisjonell maskulinitet, der guttene er antatt å dissosiere seg selv fra den kvinnelige hesteverden. Sett i lys av Connell (1995) sitt konsept om maskuliniteter, mener Plymoth (2013, s. 154) SEF med sitt prosjekt forandrer imaget til maskuliniteten i ridning, fra en underordnet rolle karakterisert av feminitet, til en mer hegemonisk og på noen måter mer tradisjonell maskulinitet.

I et brev skrevet til *Häst och Ryttare*, uttaler en mor både håp og frykt i forbindelse med sin sønns start på rideskole (Plymoth, 2013, s. 156-157). Innen sønnen hennes er gammel nok til å gå på rideskole, håper hun rideskolen er slik at han får mulighet til å ri på rene guttetimer, slik at han kan bli venner med de han rir med, og ikke føle seg annerledes eller utenfor. Hun håper også at ridningen kan ha en «kul» tilnærming med western ridning eller ri som riddere. Ifølge Plymoth (2013, s. 157) er ønske om at gutter får egne grupper og miljøer under ridning, noe flere mødre ønsker til sine unge sønner som skal begynne å ri. Medlemmer i egne mannlige ridegrupper, både yngre og eldre, har uttalt at de ønsker å være menn i gruppa, men sier også at om en kvinne spør vil hun ikke bli nektet (Plymoth, 2013, s. 159-160). Disse mennene utstrålte tydelig at de likte det mannlige fellesskapet, her skapte de sin identitet og lo og fleipet med at ingen kvinner hadde spurt om å være med uansett. De sa ingenting om at ridning ikke var tøft, kult, utfordrende eller maskulint nok. Dette virket ikke som et problem for dem. Disse mennene gikk heller deres egen veg. Oppfatningen av at gutter burde ri i rene guttegrupper, og at ridning må være mer «kult» i form av tradisjonelle maskuline områder som western og riddere, for at gutter skal interessere seg for ridning, er en oppfatning hos guttene jeg intervjuet også. Dette kan være relevant for å forstå hvorfor gutter vegrer seg fra dagens rideskoler, hvor det er stor overvekt av jenter og lite western og ridderrelatert ridning. Ut fra dette kan man stille spørsmål ved om det at ridning er en sport hvor kvinner og menn både trener sammen og konkurrerer mot hverandre, kan være en ulempe for å få rekruttert flere gutter? Siden de mangler et homososialt fellesskap, til forskjell fra veldig mange andre idretter. Dette vil bli drøftet i analysekapitlet.

Ifølge Plymoth (2013, s. 160) er det den utvendige diskursen og imaget av feminitet, som bidrar til at få gutter rir. Hun mener det bidrar til å true gutter som rir med feminisering og underordning, og

at de av og til har blitt mobbet fordi de driver med en sport som er oppfattet som feminin, ved å bli kalt pyse, jentete eller homoseksuell. Ifølge Connell (1995) sitt konsept om maskuliniteter kan disse kjennetegnene som brukes til å latterliggjøre gutter som rir, relateres til en feminisert og underordnet maskulinitet. Connell ser det underordnede som konstruert fra mannlig homoseksualitet, som er menn som er underordnet og stigmatisert fordi de ikke har et begjær mot kvinner, slik «ekte» menn har. Ifølge Plymoth (2013, s. 160-161) er det ikke uvanlig at menn som begynner å ri, forteller at grunnen var muligheten til å møte mange kvinner i stallen. Ved å gjøre dette mener hun de setter seg i en normalisert, heteroseksuell maskulin diskurs og blir primært erobrere. I en slik type diskurs er et feminisert miljø en fordel i stedet for en trussel mot maskulinitet. På denne måten blir stallen og ridning en arena hvor maskulinitet kan bli testet og praktisert, takket være den feminine dominansen.

Den innvendige maskulinitets diskursen innebærer en avvisning av jentete praksiser i et stallmiljø og mer maskuline aktiviteter (Plymoth, 2013, s. 161). I henhold til uttalelser som er gitt i *Häst och Ryttare* refereres det til den militære tradisjonen, og det argumenteres for at det beste for guttene er å være riddere, eller ri western og helst ri i grupper uten jenter. Ved denne måten å tenke på trenger ikke gutter kun mannlige rollemodeller, men også mannlige aktiviteter og mannlige fellesskap, ifølge uttalelser i en artikkel i *Häst och Ryttare*. Derfor skulle det ideelt sett vært en kjønnsstransformasjon innen ridesporten, slik at gutter ville bli sikre i sin maskulinitet. En «remaskulinisering» som fjerner trusselen som eksisterer i henhold til den rådende kjønnsnorm logikken. Guttene jeg intervjuet ønsket i stor grad å ri på ridetimer med andre gutter, og de gav uttrykk for at de likte best aktiviteter under ridning og i stallmiljøet, som baserte seg på blant annet fart, konkurranse og resultater, som man ifølge Lippe (2010, s. 151-152, 156) kan si er tradisjonelt maskuline aktiviteter og egenskaper.

I dette kapitlet har diskurser som vektlegger hannkjønns aspekter som tøffhet, action og konkurranse blitt møtt og tolket, for å reprodusere attraktiviteten ved ridning (Plymoth, 2013, s. 162). Denne måten å uttrykke forventningene til gutter og hestesport på, mener Plymoth innebærer en begrensning av hvordan gutter er konstruert. Hun hevder det blir en dikotomisk tenkning, som vil si at kjønnene blir begrenset til to separate, endimensjonale karakterer, som beskjeftiger forskjellige posisjoner med ulike preferanser. Dermed blir det ikke forventet at gutter setter pris på den sosiale siden og omsorgsdelen av hesteverden, og jentene er antatt å ha mindre interesse for utfordringer og prestasjoner. Hver av de blir en negativ motpart til den andre.

Ved å basere seg på *Häst och Ryttare* sine representasjoner av maskulinitet, er det mulig å hevde at det er en forhandling innenfor hestesport når det kommer til kjønnsgrenser, ifølge Plymoth (2013, s. 162). Hun hevder diskusjonen om en endring først og fremst kan betraktes som en oppfordring til en ny diskurs om betydningen av kjønn, remaskulinisering og definering av kjønnsgrenser. Meningen med de ulike utsagnene om maskulinitet og hestesport som har kommet frem i *Häst och Ryttare*, mener Plymoth (2013, s. 162) vises som et signal om et ønske om å forhandle det utvendige synet med innvendige endringer, med sikte på å heve hestesporten sin status. Hun hevder også at det nok engang er et behov for å tillegge hestesport maskuline verdier for å tiltrekke seg gutter. Diskusjonene om gutter i stallen indikerer en ny kjønnsendring, og et opplevd behov for å defeminisere sportene. I arbeid med genusgrenser ser Plymoth at menn og gutter lager sine egne rom med spesifikke kvaliteter, som for det meste er definert i kontrast til det feminine. Hun mener credoet i denne teksten er klart: hestesport må bli sett på som mindre feminint, og det må bli oppfattet som tøffere og mer passende for gutter.

3 Teoretiske perspektiver

Videre vil det bli presentert og anvendt noen teorier, som kan bidra til å belyse og besvare problemstillingen i denne masteravhandlingen. Jeg har valgt å bruke et kjønnteoretisk perspektiv, hvor jeg i hovedsak benytter meg av maskulinitetsforskningen til Raewyn Connell (2005), og den amerikanske sosiologen og mannsforskeren Michael Kimmel (1996). I tillegg bruker jeg teorien om habitus, av den franske sosiologen Pierre Bourdieu (1995). Det vil også bli anvendt teori om idrett og maskulinitet, fra den norske sosiologen og forfatteren Gerd von der Lippe (2010), som tidligere har vært friidrettsutøver.

3.1 Forståelsen av kjønn

I denne avhandlingen baserer forståelsen av kjønn seg på en binær forståelse, hvor man har «jenter/kvinner» og «gutter/menn». Det vil bli hovedfokus på det kulturskapede kjønn, men at man også forholder seg til det «naturlige» kjønn. En slik forståelse er ikke fremmed innenfor kulturstudier, hvor det blant annet diskuteres hva som er kultur og hva som er natur (Sørensen, Høystad, Bjurström & Vike, 2008, s. 271). Ytterpunktene i denne diskusjonen er på den ene siden talsmenn for en biologisk forståelse av mennesket, som forklarer kropp, kjønn og seksualitet ut fra artens overlevelsesmekanismer. Mens på den andre siden har man sosialkonstruktivistene som ser kropp, kjønn og seksualitet som gjenstand for sosial og kulturell konstruksjon ut fra samfunnsmessige strukturer, funksjoner og normer. Mellom disse ytterpunktene finnes en rekke posisjoner som tar utgangspunkt i den uoppløselige vekselvirkningen mellom natur og kultur, mellom noe gitt og noe konstruert, mellom menneskets «naturlige natur» og dets «andre natur» bestående av fornuft, språk, evne til moral og selvrefleksjon. For å klargjøre forskjellen på det «naturlige» og det kulturskapede kjønn, har den begrepslige distinksjonen mellom genus og kjønn blitt etablert (Sørensen et. al., 2008, s. 277). Genus (gender) står for det sosio-kulturelt betingete og konstruerte kjønn, som er produkt av oppdragelse, konvensjoner, fordommer, tradisjoner, historie og kultur. Med andre ord det sosiale kjønn, som vil si hvilke sosiale roller som knyttes til kjønn og hvordan man «utøver» kjønn, altså konstruert «kvinnelighet» og «mannlighet» i et samfunn (Walton, 2020, s. 295). Mens kjønn (sex) står for det biologisk gitte kjønn, som innebærer hormon, anatomi og gener.

Ifølge Connell & Pearse (2015, s. 10), understreker de fleste diskusjoner om genus i samfunnet en todeling, hvor man går ut fra den biologiske inndelingen i han og hunn. Da definerer de genus som den sosiale eller psykiske forskjellen, som korresponderer til denne todelingen, er forårsaket av den eller bygger på den. Slik de fleste bruker begrepet genus, vil det da si at de viser til den kulturelle forskjellen mellom kvinner og menn, basert på den biologiske inndelingen mellom hunn og han. Ut fra dette kan man si at substansen i denne ideen er en todeling og forskjeller. Men mot denne definisjonen av genus er det mange avgjørende innvendinger. Ifølge Connell & Pearse (2015, s. 10), er det for det første vanskelig å dele menneskelivet inn i kun to verdener, på lik linje som man heller ikke kan dele menneskelige karakterer inn i kun to typer. Man har ifølge definisjonen en forestilling av at genus er todelt, men virkeligheten er ikke det. For det andre mener de at en definisjon som denne basert på forskjeller, vil si at der man ikke kan se forskjell finnes det ingen genus.

Connell & Pears (2015, s. 11) vil heller si genus i hovedsak handler om de sosiale relasjonene som enkeltpersoner og grupper handler innenfor. Genus forstås her som en sosial struktur. Man kan se på det som et mønster i våre sosiale arrangementer, og som de hverdagslige aktivitetene som blir formet av disse arrangementene. Men genus er en spesiell sosial struktur, siden den innebærer et spesifikt forhold til kropp. Kroppene til hunn og han er utstyrt ulikt for å kunne reproducere mennesket som art, og derfor er mange biologiske prosesser i kroppene våre berørt av dette. Men ifølge Connell & Pears (2015, s. 11) blir det feil å skvise biologisk kompleksitet og tilpasningsevne inn til en sterk todeling, og en ide om at kulturelle mønstre rett og slett uttrykker kroppslig ulikhet. De hevder heller at kulturelle mønstre noen ganger kan uttrykke kroppslige ulikheter, for eksempel når noen feirer første menstruasjon som en overgang fra jente til kvinne. Men poenget deres er at ofte gjør man mer eller mindre enn det, så det er ingen fast «biologisk base» for den sosiale prosessen av genus. Noen ganger kan sosiale praksiser overdrive forskjellene mellom han og hunn. For eksempel ved valg av barselklær, hvor man ofte gir gutter blått fordi de er gutter og jenter rosa fordi de er jenter (Connell & Pears, 2015, s. 11). Mens andre ganger kan man benekte forskjellene, for eksempel innenfor noen arbeidsplasser, og i andre tilfeller kan de kompliseres, som når man snakker om et tredje genus og dets skikker. Ut fra denne redegjørelsen av genus, kan man si at den kroppslige forskjellen på hunn og han har betydning, men at den ikke automatisk og i ethvert tilfelle må overføres til motsetningsparet kvinne og mann. Simone de Beauvoir hevder for eksempel at kvinne og mann ikke er noe man fødes som, men blir (Beauvoir, 2000, s. 33-34).

3.2 Hva er maskulinitet og feminitet?

Ifølge Beauvoir (2000, s. 33-34) er hva det innebærer å være mann og kvinne kulturelt og historisk betinget. Feminitet og maskulinitet er ifølge Barker (2000, s. 384) kulturelle former for adferd, som anses som sosialt passende for et gitt kjønn. Det er for eksempel noe helt annet å være kvinne i Norge i dag enn på 1940-tallet, da kvinner skulle være husmødre, fordi det ble sett på som noe feminint som tilhørte kvinnen.

Raewyn Connell (2005, s. 71) ser maskulinitet som noe prosessuelt, og at det handler om genuspraksiser, hun mener derfor maskulinitet ikke er noe statisk eller uforanderlig. I stedet for å prøve å definere maskulinitet som et objekt (et adferds gjennomsnitt, en norm eller en naturlig karaktertype), mener Connell man heller skal fokusere på hvordan menn og kvinner gjør genus. I den grad begrepet maskulinitet kan defineres i det hele tatt, mener hun det er en plass i genusrelasjoner. Det vil si i de praksisene som gjør at kvinner og menn engasjerer seg på det stedet i genus, og effektene av disse praksisene i kroppslig erfaring, personlighet og kultur. Michael Kimmel (1996, s. 5) er enig med Connell (2005) i at maskulinitet ikke er noe statisk eller noe biologisk essensielt, men heller noe sosialt konstruert, som er skapt i kulturen man lever i.

Maskulinitet og feminitet betyr forskjellige ting til ulike tider, til forskjellige mennesker, ifølge Kimmel (1996, s. 5). Det er blant annet fordi maskulinitet og feminitet alltid er utsatt for indre motsetninger og historiske forstyrrelser (Connell, 2005, s. 73). Historikere og antropologer har vist at det ikke kun finnes en maskulinitet, men at ulike kulturer til forskjellige tider konstruerer maskulinitet ulikt. Noen kulturer mener vold er den ultimale test på maskulinitet og gjør soldater til helter. Mens andre ser på vold og soldater med forakt. Det finnes også kulturer som ser på homoseksuell sex som uforenelig med ekte maskulinitet, mens andre kulturer mener man ikke blir en ekte mann uten å ha hatt homoseksuelle forhold.

Connell (2005, s. 68-69) mener maskulinitet kun eksisterer om det står i kontrast til feminitet. Det vil si at kulturer som ikke behandler kvinner og menn som bærere av polariserte karaktertrekk, i hvert fall i prinsippet, ikke har et konsept av maskulinitet slik vi har i europeisk og amerikansk kultur. Ifølge Connell (Lippe, 2010, s. 160) er ikke begrepet maskulinitet eldre enn to hundre år. I europeisk og amerikansk kultur har vi historisk sett mannen som maskulin og kvinnen som feminin. Det som historisk har blitt sett på som maskulint i vår kultur er egenskaper som sterk, aktiv, rastløs, konkurranseorientert, streng, tøff, rasjonell og kontrollert (Lippe, 2010, s. 155-156). Mens det som historisk har vært sett på som feminint i vår kultur er egenskaper som svak, passiv, myk, engstelig,

forsiktig, emosjonell og omsorgsfull. Ifølge Connell (2005) har man da låst noen egenskaper til kvinnen og andre til mannen. Connell (2005, s. 69) mener det å definere maskulinitet som noe menn er og feminitet som noe kvinner er, gjør at man utelukker den bruken når vi sier at noen kvinner er «maskuline» og noen menn «feminine», eller noen handlinger og holdninger er «maskuline» eller «feminine» uavhengig av hvem som sier dem. Termene maskulin og feminin går derfor utover kategorisk kjønnsforskjell ifølge Connell, og til hvordan menn er ulike hverandre og kvinner er ulike hverandre når det gjelder genus. Hva som blir oppfattet som kvinnelig og mannlig er avhengig av kultur (Lippe, 2010, s. 148). Det er fordi relasjonen mellom kvinne og kvinnelig, mann og mannlig er problematisk og varierer i ulike kulturer.

3.3 Hegemonisk maskulinitet

Hegemonisk maskulinitet er et analytisk begrep man kan bruke til å studere forholdet mellom maskulinitet og makt, både på individ- og samfunnsnivå (Store Norske Leksikon, u.å.). Hegemonisk maskulinitet ifølge Store Norske Leksikon (u.å.), viser til de formene for maskulinitet som ligger nesten på linje med de kulturelle idealene for hvordan menn i en viss kontekst skal være. Med andre ord viser hegemonisk maskulinitet til et ideal, som menn prøver å oppnå. Noen menn er i bedre stand til å ligge tettere opp mot denne hegemoniske maskuliniteten enn andre, noe som gir de økonomisk og symbolsk makt og innflytelse (Store Norske Leksikon, u.å.). Det å være hegemonisk maskulin antas å gi fordeler i form av makt, annerkjennelse og innflytelse. Begrepet er særlig assosiert med Connell, som lanserte det med kolleger på 1980-tallet. Ifølge Connell (Lippe, 2010, s. 160) er selve kjernen i hegemoniet for det første basert på et eneste strukturelt faktum, og det er den globale dominansen av menn over kvinner. Hun mener menn som gruppe høster fordeler av en opprettholdelse av et patriarkalsk kjønnsystem. For det andre dreier det seg om et hierarki av praksiser, der den hegemoniske maskuliniteten er overlegen det å gjøre seg til kvinne og det å gjøre seg til homoseksuelle menn (Lippe, 2010, s. 160). For det tredje er dette også dynamiske prosesser i stadig konkurranse med andre måter å gjøre seg til mann på.

Ifølge Connell (2005, s. 78) er det vanligste tilfelle av hegemoniet i moderne europeiske/amerikanske samfunn, de heteroseksuelle menns dominans over homoseksuelle menn. Homoseksuelle maskuliniteter er på bunn i et genushierarki blant menn. Ifølge den hegemoniske maskuliniteten mener Connell (2005, s. 78) mannlig homoseksualitet lett blir assimilert med feminitet. Hun mener videre at siden feminitet ifølge den hegemoniske maskuliniteten blir forbundet med kvinner og underordning, blir det en homofobi blant heteroseksuelle menn, fordi de

ikke vil bli oppfattet som feminine og underordnede. Men det er ikke kun homoseksuell maskulinitet som kan være en underordnet maskulinitet, noen heteroseksuelle menn og gutter er også utvist fra hva som er legitimt (Connell, 2005, s. 79). Det kommer til uttrykk gjennom et nedlatende vokabular, slik som pyse, nerd, mammas gutt, pingle osv. Her mener Connell (2005, s. 79) den symbolske uklarheten med feminitet er åpenbar. Slik jeg forstår Connell (2005) virker det som hun mener den hegemoniske maskuliniteten bygger i hovedsak på at menn som gruppe drar fordel av et patriarkalsk kjønnssystem, og derfor er redd kvinner skal utfordre hierarkiet og ta makten fra dem. I tillegg til at menn er redd feminitet fordi de ikke vil bli oppfattet som en av de underordnede, enten kvinner eller homoseksuelle menn.

Men hegemonisk maskulinitet trenger ikke kun brukes til å forklare et maktforhold mellom kvinner og menn, det kan også brukes til å belyse at ulike former for maskulinitet er differensiert i et hierarkisk system, hvor visse menn er bedre i stand til å oppfylle kriteriene for maskulinitetsideal, og at det er noe som gir flere privilegier (Store Norske Leksikon, u.å.). Slike maskulinitetsidealer i vestlige samfunn har tradisjonelt vært assosiert med hvite, heteroseksuelle menn som har evne til å forsørge seg selv og familien, og at dette gjerne gjøres ved bruk av aggresjon og vold. Men maskulinitetsidealer er i endring og må sees i den konkrete konteksten de inngår i, de kan også være forskjellige i ulike kulturelle samfunnslag og grupper (Store Norske Leksikon, u.å.). Siden Connell introduserte hegemonisk maskulinitet på 1980-tallet, har for eksempel forholdet mellom kvinner og menn forandret seg både i Norge og verden (Store Norske Leksikon, u.å.). Likestillingen i Norge har økt, og kjønnsrollene har endret seg. Ifølge Store Norske Leksikon (u.å.), har de mannlige kjønnsroller i dag åpnet opp for at menn kan være myke og omsorgsfulle, noe som tidligere var antatt å være kvinnelige oppgaver og væremåter. Menn kan også være dette nå uten å miste ressurser og privilegier (Store Norske Leksikon, u.å.). Store Norske Leksikon (u.å.) hevder derfor forskning på hegemonisk maskulinitet i dag, ikke utelukkende burde undersøke om det finnes hegemonisk maskulinitet i dagens samfunn, men også hvilke former for maskulinitet som eventuelt er hegemoniske i dagens norske samfunn.

I praksis betyr hegemoniet at store deler av befolkningen, tolker de hegemoniske måtene å gjøre seg til mann på som «naturlige», «vanlige» og «normale» (Lippe, 2010, s. 160). Ifølge Lippe (2010, s. 160) har mediene en sentral rolle her. I heltefortellinger, ballader, sagaer, cowboyfilmer, andre filmer, tv, bøker og idrettskonkurranser finner vi idealiserte former av denne maskuliniteten. Det forstår jeg som at man kan si den maskuliniteten som vises i for eksempel heltefortellinger, cowboyfilmer og idrettskonkurranser kan forstås som et maskulinitetsideal, og at man kan få en

hegemonisk maskulinitet hos de mennene som klarer å leve tett opp til dette idealet. Ifølge Lippe (2010, s. 160) spiller sportsjournalistikken også en viktig rolle for hva som forstås som «naturlig» og «normalt». Medietekster som knyttes til en seirende toppidrettsmann kan for eksempel være; logisk, tøff, aktiv, kontrollert, rasjonell, aggressiv, konkurranseorientert, hard, offensiv og prestasjonssterk. På denne måten knyttes såkalte tradisjonelle karakteristika hos menn til seirende toppidrettsmenn, og slik kan disse tradisjonelle egenskapene hos menn bli sett på som «normale» og «riktige» egenskaper for en mann som driver med idrett, altså at menn med disse egenskapene får en hegemonisk maskulinitet innen idrett.

Connells maskulinitetsteori har en styrke ved at den blant annet får frem et nyansert bilde av maskuliniteter hvor kontekst er tatt med i betraktning. I min avhandling kan dette være nyttig til å belyse de ulike maskulinitetene som representeres i mitt materiale. I tillegg tenker jeg den delen av hegemonisk maskulinitet som handler om konkurransen mellom menn og ulike maskuliniteter, om å være den «riktige» måten å gjøre seg til mann på, kan være fruktbar til å studere prosesser hvor hegemoni og underordning konstrueres i relasjoner mellom menn. Ridning med sine tilknyttede feminine konnotasjoner, bryter på mange måter med forventninger som rettes mot en hegemonisk maskulinitetspraksis. Deler av min analyse kommer til å se på hvordan relasjonene mellom overordnet og underordnet maskulinitet kommer frem i mitt materiale. Kan det for eksempel være slik at guttene som rir, oppfatter det som problematisk å praktisere en akseptert mannlig kjønnspraksis, samtidig som idretten deres assosieres med feminine egenskaper? Det at store deler av befolkningen tolker de hegemoniske måtene å gjøre seg til mann på som «naturlige», «normale» og «vanlige», blant annet på grunn av mediene sine idealiserte former av denne maskuliniteten, i heltefortellinger, cowboyfilmer og idrettskonkurranser, tenker jeg kan være nyttig for å forstå hvorfor gutter som rir blir sett på som jentete, og hva guttene selv ser på som guttete. Det at sportsjournalistikken også trekker frem visse karakteristika, som tøff, prestasjonssterk og konkurranseorientert hos toppidrettsmenn som vinner, tenker jeg også kan være med på å påvirke hva gutter ser på som guttete og ikke. Derimot blir teorien kritisert for ikke å ha rom for menns endringspraksis, det vil si menn som ønsker å få en slutt på den hegemoniske maskuliniteten og patriarkatet (Lorentzen, 2006, s. 121-135). Min empiri, som jeg vil presentere nærmere i kapittel 5, viser at flere gutter unngår feminine miljøer, men de gir ikke uttrykk for at dette handler om makt over kvinner eller homoseksuelle menn på noen som helst måte. Kan det være noen andre tilnærminger til hvorfor disse guttene unngår feminine miljøer?

Kimmel (1996) mener Connell (2005) sin maskulinitets teori som bygger på makt, herredømme og kontroll er en overdrivelse. Kimmel (1996, s. 6-8) mener ut ifra egen forskning *Manhood in America* (1996), at menn ikke opplever seg selv mektige, men heller har en sterk erfaring av avmakt. Han mener mannlighet handler lite om en interesse om å dominere, men heller mer om frykten for å bli dominert. Gjennom historien har menn i Amerika vært redd for at andre skal se de som mindre enn mannlige, som svake, sjenerte eller redde. De har også vært redd for å mislykkes, og ikke leve opp til forestillinger om hva det vil si å være en «ordentlig» mann. Det som historisk sett har betydd å være en mann er styrke, pålitelighet, selvstendighet, kontrollert aggressivitet, en følelse av hensikt og en forpliktelse til å handle etisk, ifølge Kimmel (1996, s. 334). Han poengterer at han kun beskriver en versjon av mannlighet i Amerika i denne studien, og at det er den dominante versjonen av heteroseksuelle menn, som ligger tett opptil idealet om hva det historisk har betydd å være en «ordentlige» mann i vestlige samfunn. Jeg vil begrunne hvorfor jeg mener en versjon av amerikansk mannlighet er relevant for min avhandling noen avsnitt lenger ned i teksten.

Ifølge litteraturkritiker David Leverenz (Kimmel, 1996, s. 7-8) er menns store frykt, ikke frykten for kvinner, men å bli ydmyket foran andre menn, eller det å bli dominert av sterkere menn. Eller som John Steinbeck forklarer det i *Of Mice and Men* (1937) (Kimmel, 1996, s. 7), om at en kone forteller om hvordan hun fint kan ha en samtale med en mann alene, men så fort det kommer flere menn sammen, vil de ikke lenger snakke. Hun tror dette kommer av at mennene er redd for hverandre, at hver og en av de er redd for at de andre mennene skal «få noe på dem». Det denne konen ser her, mener Kimmel (1996, s. 7) er noe man ofte glemmer eller ikke klarer å se. Nemlig at for amerikanske menn er det i stor grad andre menn som er viktig, fordi de definerer sin maskulinitet i relasjon til andre menn, og i bedømmelse av andre menn. Og ikke like mye i relasjon til kvinner. Men når det er sagt, mener ikke Kimmel (1996, s. 7) at kvinner er tilfeldige eller ikke av betydning i menns forsøk på å vise deres mannlighet. Han mener menn ofte tøyser grenser og tar ekstraordinær risiko for å vise deres mannlighet i observasjon av en kvinne, da det stadig er en konkurranse for kvinnenens oppmerksomhet. Han mener dette er fordi kvinner ofte er en form for valuta, som heteroseksuelle menn bruker til å forbedre deres rangering blant andre menn.

3.4 Bevise at de er menn

Når Michael Kimmel gjorde sin studie *Manhood in America* (1996), ønsket han å undersøke historien til menn og mannlighet i Amerika. Hva var grunnen til og hva mente menn selv om det samfunnet omtalte som «mannlig krise» og at maskulinitet plutselig er et «problem»? Et funn som

overrasket han, var at menns nåværende ubehag har en lang historie, og at måten menn svarer på i dag, har en oppsiktsvekkende likhet med menns svar gjennom den amerikanske historien de siste to århundrer. For eksempel hvordan menn reagerer på ekte eller oppfattet trussel mot mannlighet. Et gjennomgående trekk er at amerikanske menn ser ut til å ha et behov for å bevise ovenfor dem selv og andre, at de er «ekte» heteroseksuelle menn.

Kimmel (1996, s. 2) hevder årsaken til amerikanske menns behov for å bevise at de er menn, ligger dypt i nasjonens fortid. En ide om å teste og bevise ens mannlighet kom allerede på starten av 1800-tallet, og ble en av de avgjørende opplevelsene i amerikanske menns liv. De langsiktige årsakene til denne ideen var strukturelle, det kom av den industrielle revolusjonen med forandring i arbeid, i den politiske arena og i familien. Konsekvensene av disse endringene har både vært sosiale og psykologiske, og vist seg i relasjoner mellom ulike grupper gjennom historien, og ved menns egen oppfatning av det å være mann. Kimmel (1996, s. 2) mener denne ideen om å teste og bevise ens mannlighet er noe man fortsatt ser blant amerikanske menn i dag.

3.5 Homososialitet og homofobi

Ifølge Kimmel (1996, s. 7-8) definerer amerikanske menn sin maskulinitet i stor grad i homososiale fellesskap. Homososialitet er når menn foretrekker, nyter og søker ikke-seksuelle fellesskap med andre menn. I disse fellesskapene må menn til enhver tid forholde seg til andre menns bedømmelse av deres mannlighet. Det er en evig konkurranse om å være den mest mannlige i gruppa. Slike fellesskap kan være alt fra fedre og guttegjenger til lærere, soldater, medarbeidere og ledere. En hær general sa engang; alle soldaters frykt er å miste det ene de ser ut til å verdsette høyere enn livet selv, deres plass og rykte som en mann blant andre menn (Kimmel, 1996, s. 7). Homososialitet er et relevant begrep for å forstå gutters behov for fellesskap med andre gutter.

Det å definere maskulinitet gjennom homososial samhandling inneholder mange deler, inkludert fellesskap, kameratskap og intimitet som ikke er seksuell (Kimmel, 1996, s. 8). Men det inkluderer også homofobi. Homofobi definerer Kimmel (1996, s. 8) som noe mer enn en irrasjonell frykt for homoseksuelle, og mer enn frykten for å bli misoppfattet og ansett som homoseksuell. For han omfatter homofobi i tillegg en frykt blant menn, for at andre menn skal umannliggjøre dem og gjøre det åpenbart for dem selv, og omverden at de ikke når opp til det som forventes av en «ordentlig» mann. At de ikke er ekte menn, men heller unge, sjeler med engstelig hjerte i mandig positur. Kimmel (1996, s. 366) argumenterer også for at homofobi blir et kulturelt krav for å skille fra den

erotiske ladningen, som ofte følger med homososial samhandling. Han hevder at historisk maskulinitet stort sett er en homososial forordning, men at det også er en forordning blant heteroseksuelle menn, og at homofobisk frykt for feminitet sikrer heteroseksualiteten. Ifølge Kimmel (1996, s. 7) kommer ikke menns skepsis til og fravær i feminine miljøer av kvinnen som kroppslig vesen, men av «ideen» om kvinner eller feminitet, og særlig en redsel for at andre menn skal oppfatte en med slik feminitet. For feminitet separert fra faktisk kvinnen, kan bli negativt for menn når de definerer seg selv som menn, fordi det da kan bli stilt spørsmålsteget ved deres maskulinitet og heteroseksualitet. I og med at min empiri ikke gir uttrykk for at guttene unngår feminine miljøer på grunn av ønske om makt og patriarkat, men heller av en redsel for å bli sett på som jentete av kompisene sine, mener jeg det er mer fruktbart å bruke Kimmel (1996) sin teori om homososialitet og homofobi til å forklare dette, enn Connell (2005) sin teori om homofobi og hegemonisk maskulinitet.

3.6 Ny definisjon av maskulinitet for den amerikanske mannlighet

Kimmel (1996, s. 333, 334) mener den amerikanske mannlighet trenger en ny definisjon av maskulinitet. En definisjon som handler mer om menns hjerte og sjel, enn størrelsen på deres biceps eller lommebok. Den burde være i stand til å omfavne forskjeller blant menn, og gjøre at alle menn føler seg trygge, istedenfor å holde noen utenfor. Definisjonen skal også stå opp for rettferdighet og likestilling. Dette mener han bare er mulig om vi endrer meningen av mannlighet. Noe som innebærer at menn drar identitetene sine vekk fra konkurranse, makt og dominasjon, og heller forankrer dem i ansvarlighet, ansvar og håp. Men Kimmel (1996, s. 334) mener ikke at dette er en oppfordring til androgyni, hvor maskulinitet og feminitet blir til en blanding av noen vagt definerte «menneskelige» kvaliteter. Han ser heller for seg en maskulinitet og en feminitet som er i stand til både «hete og varme». Han stiller også spørsmålsteget ved de forenklete utjevningene, at likestilling betyr likhet, og forskjell betyr ulikhet. Og tror dette skremmer oss vekk fra å prøve en kulturell omdefinering av maskulinitet.

Videre hevder Kimmel (1996, s. 334) at vårt populære inntrykk av likestilling, har alltid ment utslettelse av forskjell, noe som gjør at man sitter igjen med likhet. Dette mener han har fylt drivstoff på angsten hos den amerikanske mannlighet altfor lenge. Jeg tolker dette dithen at han mener den amerikanske mannlighet, som gjennom lange tider har vært redd for å bli definert med feminitet, har med denne populære likestillingstilnærmingen følt enda mer på frykten for feminitet, kanskje til og med følt på en forventning i samfunnet om at det feminine skal erstatte det maskuline.

Og at dette muligens kan ha gjort at menn har følt ekstra på behovet for å bevise at de er menn, og derfor prøvd og følt, at de måtte oppføre seg overdrevent maskulint i svar til dette populære inntrykket av likestillingen.

Kimmel (1996, s. 334) mener man må begynne å forestille seg en verden med likestilling, hvor man også feirer og omfavner forskjeller. En verden hvor mannlighet er mer basert på villighet til å forstørre sine arenaer, slik at andre kan komme inn, enn evnen til å bygge vegger for å holde de ute. Det blir en verden hvor vellykket oppnåelse av identitet, ikke er reservert til de som tilfeldigvis er av en spesifikk genus, etnisitet og seksuell orientering, men en selvsikker og trygg følelse av seg selv som en del av fødselsretten til enhver amerikaner. Det som historisk sett har betydd å være en mann ifølge Kimmel (1996, s. 334) er styrke, kontrollert aggressivitet, en følelse av hensikt, en forpliktelse til å handle etisk, pålitelighet og selvstendighet. Mye av dette mener han nå kan kobles sammen med nyere maskuline dyder som, medfølelse, egalitarisme og pleie, som sammen kan danne en sterkere og mer fleksibel mal for mannlighet i Amerika. Slik jeg tolker Kimmel (1996), vil det si at ved å ha et samfunn som omfavner forskjeller, vil man fortsatt ha både maskulinitet og feminitet, men i tillegg vite at de rommer mye av det samme, slik at det blir større rom for hva som blir sett på som maskulint og feminint. Noe som vil gi mer fleksibilitet for hva det vil si å være en mann, slik at man omfavner forskjeller blant menn og lar alle menn være med. Dette vil gjøre at flere (forhåpentligvis alle) menn, kan føle at de lykkes i å nå opp til hva som forventes av en mann. Dette å utvide hva som blir sett på som maskulint og feminint, tror jeg kan være nyttig for at ridning kan bli sett på som en sport for både gutter og jenter.

Jeg mener Kimmel (1996) sin studie har en styrke i at den tilnærmer seg menns fravær og skepsis til feminine miljøer, på en alternativ måte til for eksempel Connell (2005) som forstår det med menns ønske om makt og patriarkat. Men studien til Kimmel (1996) har en begrensning i at den kun beskriver en versjon av mannlighet i Amerika. Likevel ser jeg den som relevant for min avhandling. For ifølge Store Norske Leksikon (u.å.) har maskulinitetsidealer i vestlige samfunn, tradisjonelt vært assosiert med blant annet heteroseksuelle menn, som har evne til å forsørge seg selv og familien, og at dette gjerne gjøres ved bruk av aggresjon og vold. Disse tradisjonelle maskuline egenskapene ser ut til å være en del av maskulinitetsidealet både til guttene jeg intervjuet, og mennene i Kimmel (1996) sin studie. Siden mennene i Kimmel (1996) sin studie lever i en kultur med et tilnærmet likt maskulinitetsideal, som guttene jeg intervjuet, mener jeg det er nyttig å bruke Kimmel (1996) sin forståelse av menns skepsis og fravær til feminine miljøer, til guttene i min avhandling. I tillegg mener jeg Kimmel (1996) sin studie er nyttig til å belyse hvordan samfunnet

påvirker hva som blir sett på som feminint og maskulint, men jeg ser ikke studien hans like fruktbar til å forstå hvorfor noen egenskaper blir sett på som «naturlige» for det ene kjønn.

3.7 Kjønn som habitus

Pierre Bourdieu (1930-2002) var en kjent fransk sosiolog (Aakvaag, 2008, s. 148). Habitusbegrepet er kjernen i hans aktørforståelse og handlingsteori, og ligger til grunn for hans forestilling om den handlende aktøren (Aakvaag, 2008, s. 160). Om en ungdom velger å drive med idrett og hvilken idrett ungdommen velger, avhenger av individet sin smak og preferanser for idrett (Skille, 2006). Ifølge Bourdieu (Skille, 2006) lærer man dette gjennom den kulturen man vokser opp i, noe som avhenger av ens posisjon i det han kaller det sosiale rom eller samfunnet. Posisjonen i det sosiale rom avhenger av faktorer som klasse, kjønn og etnisitet. Denne posisjonen kan dermed fortelle noe om hvilken kultur som blir internalisert i individet, i den såkalte habitus. Habitus er kulturelle representasjoner i individet. Det vil si hvert individs innebygde fortolkningsrammer og handlingsrepertoar. Mye av vår kultur læres tidlig i livet, og derfor er store deler av habitus ikke-reflektert, doksisk og kroppsliggjort. Dette kan gjøre at man dermed tar sin egen kultur for gitt, og tror den er «naturlig» og universell.

Habitusbegrepet til Bourdieu (1995, s. 22-26) kan brukes til å forstå ulikheter mellom kvinner og menn. Ulikhetene kan forstås med en reproduksjon av historisk konstruerte samfunnsforhold. Menn og kvinners livsstil og identitet er ikke knyttet til den enkelte personens tilfeldige og frie valg, men heller noe som blir til innenfor de livsbetingelser en får i kraft av ens habitus, og de posisjonene man internaliserer gjennom en tilfeldig sosialiseringssprosess og livsløp. Menn og kvinner har hver sin særegne habitus, som har en bestemt relasjon til samfunnets kultur (Bourdieu, 1995, s. 22-26). Dette tilegner enkeltindividet seg i sin personlighet, og er ikke noe individene selv erkjenner. Siden habitus internaliseres og gjøres til ens eget, oppleves personligheten som noe medfødt. Det er i kraft av dette ulikheter mellom menn og kvinner oppleves som «naturlig». Bourdieu (1995) hevder det samme gjelder for den legitime kulturens idealer. Man må beherske den aktuelle kulturelle kompetanse, for å passe inn og unngå negative sanksjoner. Ifølge Bourdieu (1995, s. 22-26) gjør kvinner og menn for eksempel kjønn gjennom sitt forbruk. De distanserer seg fra hverandre blant annet gjennom ulik klesstil, at de er med på ulike sporter og foretrekker forskjellige dufter.

Det at Bourdieu forstår ulikheter mellom kvinner og menn med en reproduksjon av historiske konstruerte samfunnsforhold, kan være fruktbart til å belyse kulturelle tregheter innenfor ridningens

sterke kjønnsdeling, og informantenes forståelse av noen egenskaper som «naturlige» for kjønnen. Derimot blir teorien hans kritisert for å være for strukturorientert. Ifølge Aakvaag (2008, s. 168) blir den til tider så strukturorientert at aktørens refleksivitet blir underspilt. Han mener at selv om vi ikke hele tiden er styrt av rasjonelt gjennomtenkte valg, vil ikke det si at vi ikke er det av og til.

3.8 Idrett og maskulinitet

Raewyn Connell (1995) mener det først og fremst er sporten, som bidrar til å skape bilder av den riktige «måten» å gjøre seg til mann på i dagens vestlige verden. Ifølge Michael Messner, er idretten den siste bastionen til tradisjonelle maskuline verdier (Lippe, 2010, s. 161). Gerd von der Lippe har blant annet skrevet boken *Et kritisk blikk på sportsjournalistikk* (2010). I denne boken kommer det frem at på starten av 1900-tallet, var det en allmenn oppfatning at idretten var grunnleggende maskulin (Lippe, 2010). Sentrale talspersoner hevdet at gode egenskaper idretten kunne fremme var mot, besluttsomhet og snarrådighet, og samtidig skulle trening gi kraft, utholdenhet og hurtighet (Lippe, 2010, s. 151, 152). Dette var egenskaper som var myntet på gutter og menn. Idretter som var basert på kraft og utholdenhet, var sett på som «ukvinnelige». Dette var idretter som boksing, bryting, sykling, ski, vektløfting og fotball. Kvinneidrett på denne tiden skulle være mer lekbetont, og fremme egenskaper som mykhet, rytme og smidighet.

Lippe (2010, s. 154) mener at rommet for feminitet og maskulinitet i idrett og mediesporten i dag, er utvidet i forhold til tidligere. Men samtidig mener hun (Lippe, 2010, s. 161) at man også i dag opplever holdninger og kommentarer i mediesporten, og fra enkelte sentrale talspersoner, som antyder at «harde», biologiske mannskropper fortsatt forstås som både dominerende og suverene i idretten og i mediesporten. Kommentarene hun sikter til sier blant annet at «gutter i idrett er mer verdt, fordi de har mer fart og høyere markedsverdi» (Lippe, 2010, s. 186), eller at «hun kjører kuler som en mann, og er for god til å være kvinne» (Lippe, 2010, s. 265). Lippe (2010, s. 195) argumenterer for at mannskropper er og har ofte blitt fremstilt som normen for idrett, og derfor er det ofte de som forteller om idrett. Dermed blir mannsidretten forstått som symbolet på idretten. Mens kvinnelige toppidrettsutøvere i utgangspunktet heller symboliserer forskjell fra normen, de er kvinner, de andre som driver idrett. Dette tenker jeg kan være nyttig til å forstå hvorfor gutter som ikke vet noe om ridning, og tror det er en sport som krever lite fysisk anstrengelse, ser på det som at det ikke er en ordentlig sport.

3.9 Fotball – en riktig måte å gjøre seg til mann på?

Ifølge Lippe (2010, s. 133) kan fotballen forstås som den siste skanse i samfunnet, hvor menn kan vise sin overlegenhet og spille ut sine følelser uten innblanding av kvinner. I stedet for å dyrke sin maskulinitet gjennom vold, kan de dyrke den gjennom sin hengivenhet til mannen og ballen. Hun mener et stort antall gutter tviholder på fotballen som sin fastfryste del av sin identitet, mens verden er i endring, hvor kvinner stadig erobrer nye områder og menn tar del i mer omsorgsarbeid og spiller fotball med stilet hår. Når tradisjonelle mannsideal blir truet på denne måten, mener Lippe (2010, s. 134) mange vil tendere mot å fremheve mannens fysiske styrke, slik at hegemoniet med mannen overordnet kvinnen kan opprettholdes. Ut fra dette i tillegg til det Lippe (2010) hevder over om maskulinitet og idrett, kan man si fotball inneholder flere av de egenskapene som historisk og tradisjonelt har blitt sett på som maskuline, noe som gjør at den blir anerkjent som en maskulin sport. Dette tenker jeg kan være fruktbart til å forstå hvorfor det å spille fotball, ifølge guttene jeg intervjuet, ser ut til å være en del av den «riktige» måten å være mann på, i motsetning til det å ri.

4 Metode og empiri

I dette kapittelet blir det gjort rede for mine metodiske valg, mitt vitenskapelige ståsted, min rolle som forsker og hvordan mitt empiriske materiale er blitt til.

4.1 Kvalitativ forskning

Kvalitativ forskning baserer seg som regel på få enheter, der data samles inn som ord (Jacobsen, 2015, s. 145). Det er en forskning hvor man ønsker å gå i dybden, og finne det unike og særegne ved det som undersøkes (Jacobsen, 2015, s. 31). Denne forskningsmetoden baserer seg på en fortolkningsbasert tilnærming til virkeligheten. Det vil si at virkeligheten er dynamisk og menneskeskapt, og at den studeres ved å undersøke hvordan mennesker oppfatter den, i tillegg til at forskeren selv fortolker den. I og med at jeg ønsket å få mest mulig innsikt i gutters meninger, holdninger og refleksjoner til et sosialt fenomen, valgte jeg å bruke kvalitativ metode. Det finnes flere metoder for å samle inn kvalitative data. Siden jeg var interessert i å finne ut den enkeltes fortolkninger og meninger til et spesielt fenomen, egnet det seg med åpne individuelle intervjuer (Jacobsen, 2015, s. 146). Prosjektet baserer seg derfor på sju slike intervjuer, i tillegg til noe deltakende observasjon for å støtte opp under intervjuene og for å få ett enda bredere fortolkningsgrunnlag.

4.2 Fenomenologisk perspektiv og hermeneutisk analyse

Siden formålet med denne avhandlingen er å forstå gutters holdninger, refleksjoner og meninger om norske rideskoler, ridning, kjønn og gutters underrepresentasjon i norske rideskoler, vil analysen plasseres innenfor en hermeneutisk og fenomenologisk tradisjon. Fenomenologi betyr læren om det som viser seg, og er både et filosofisk perspektiv og en metode som studerer ulike måter verden kommer til syne på gjennom menneskers erfaringer (Kvarv, 2014, s. 87). I en fenomenologisk vitenskapsteoretisk retning, er det undersøkelsen og beskrivelsen av verden slik vi erfarer den umiddelbart og direkte, som er forsøkt realisert. Dette krever at man bryter ned vaner i måten man tenker og ser på. En skal heller forsøke å betrakte ting i et første erfaringsperspektiv, med så få forbehold og fordommer som mulig. Med en fenomenologisk tilnærming er målet med dette prosjektet at informantene selv skal fortelle om deres erfaringer og forhold til fenomenet, og slik få kunnskap og innsyn i deres livsverden (Kvale og Brinkmann, 2015, s. 45).

Ifølge Kvarv (2014, s. 73) er hermeneutikk tolkninger av noe som har mening. Noe sentralt i hermeneutisk arbeid er å prøve å forstå gjennom lesning. Det vil si tekstlig fortolkning. Men det er viktig å være klar over at ingen tolkningsprosess begynner uten forutsetninger. Tolkeren fortolker sitt materiale med en viss forforståelse, som består av et visst antall ubeviste antagelser. Forforståelsen gjør at man får en foreløpig og grovt innhugget tolkning av det fenomenet man studerer, og at denne tolkningen veileder en senere når man undersøker detaljene. Siden forforståelsen til tolkeren er av såpass stor betydning for tolkningen av fenomenet man undersøker, er det viktig som tolker selv og for lesere å vite og være oppmerksom på forforståelsen til tolkeren. Ifølge Fangen (2010, s. 47) er idealet å gå inn i feltet med et åpent sinn, men samtidig ha nok kunnskap til å nærme seg det på en hensiktsmessig måte. Min forforståelse i denne avhandlingen, er i stor grad basert på erfaringer og opplevelser jeg har tilegnet meg innenfor ridemiljøet som rytter og ridelærer. Jeg har derfor veldig god kjennskap til feltet jeg skal undersøke. Positive og negative sider ved en slik kjennskap til temaet, vil bli drøftet nederst i dette kapitlet.

Den hermeneutiske meningsfortolkningen har flere fortolkningsprinsipper (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 237). Et av prinsippene er den kontinuerlige frem- og tilbakeprosessen mellom deler og helhet, som kalles den hermeneutiske sirkelen. Ifølge Kvarv (2014, s. 73) er utgangspunktet for en hermeneutisk sirkeltenkning, at del og helhet må forstås med utgangspunkt i hverandre. Ofte har man et utgangspunkt med en uklar og intuitiv forståelse av teksten som helhet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 237). Med dette utgangspunktet fortolkes så tekstens forskjellige deler, og ut fra disse fortolkningene settes delene på nytt i relasjon til helheten, også videre. Ifølge Kvale & Brinkmann (2015, s. 237) forstås denne sirkulariteten som en spiral, som åpner opp for en stadig dypere forståelse av meningen. Denne sirkulariteten skal framstille forståelsesprosessen, som blir til gjennom en veksling mellom forforståelse og forståelse, og mellom delforståelse og helforståelse. Forforståelsen er dermed en del av den hermeneutiske sirkelen, og kan endre seg i løpet av prosessen. I arbeidet med avhandlingen har synet mitt på sider ved fenomenet utvidet seg, og det vil si at min forståelse også har endret seg.

4.3 Forskningsetikk

Ved samfunnsvitenskapelig forskning har forskeren plikt til å tenke nøye gjennom hvordan forskningen kan påvirke de det forskes på, og hvordan forskningen vil oppfattes og bli brukt (Jacobsen, 2015, s. 45). Det er fordi forskningen har konsekvenser både for de det forskes på og

samfunnet. Derfor må forskeren prøve å klargjøre etiske overveielser så godt det lar seg gjøre før undersøkelsen begynner, i tillegg til å vurdere valgene som blir gjort underveis i hele forskningsprosessen ut fra etiske prinsipper. Ifølge Kvale og Brinkmann (2015, s. 102) er det noen etiske retningslinjer man må følge som forsker. De kan deles inn i fire; informert samtykke, fortrolighet, konsekvenser og forskerens rolle.

Informert samtykke er at deltakerne blir informert om undersøkelsens overordnede formål, hovedtrekkene i designen, fordeler og mulige risikoer ved å delta (Kvale & Brinkmann, 2015 s. 104). Det innebærer også at man sikrer seg at deltakerne blir med frivillig, og informerer dem om at de kan trekke seg når som helst under forskningsprosjektet. Deltakerne i denne avhandlingen fikk denne informasjonen tilsendt i et informasjonsskriv, som var godkjent i Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD). Jeg minnet dem også på rettighetene sine både før og etter intervjuene ble tatt. Fortrolighet eller konfidensialitet refererer til enigheten mellom deltaker og forsker, om hva som kan gjøres med dataene som blir et resultat av deres deltakelse (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 106). Som oftest innebærer dette at private data som identifiserer deltakerne ikke må avsløres. I selve avhandlingen er dette tatt høyde for blant annet ved å lage fiktive navn på deltakerne, og at deres konkrete bosteder er anonymisert. I tillegg ble prosjektet sendt inn til NSD, som godkjente det, slik at all behandling og lagring av deltakernes private data er gjort på en sikker måte.

Retningslinjen om konsekvenser dreier seg om at man som forsker både må forholde seg til mulige skader og fordeler, en kvalitativ undersøkelse kan føre til for deltakerne som deltar (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 107). Om man ser på dette i et nytteperspektiv, bør summen av potensielle fordeler for deltakeren og betydningen av den oppnådde kunnskapen, veie tyngre enn risikoen for å skade deltakeren. Et eksempel på mulig skade er at man som forsker ikke må bli forførende og få deltakere til å oppgi opplysninger de vil angre på. Dette går noe over i siste retningslinjen som handler om forskerens rolle. Forskerens rolle som person i sin helhet, er avgjørende for kvaliteten på den vitenskapelige kunnskapen og de etiske beslutninger som må tas (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 108). Som forsker må man prøve å ha en moralsk ansvarlig forskningsatferd. Noe som innebærer forskers evne til empati, engasjement og sensitivitet i moralske handlinger og spørsmål, som blir utført mot den undersøkte. Videre i dette metodekapittelet vil det bli presentert og drøftet, hvordan jeg måtte forholde meg til retningslinjen om konsekvenser og forskerens rolle i løpet av forskningsprosessen.

4.4 Utvalg/deltakere

Utvalget blir gjort ut fra hensikten med undersøkelsen, altså hva slags informasjon man ønsker å finne (Jacobsen, 2015, s. 180-181). Hvem man velger å intervju har selvfølgelig mye å si for hvilke opplysninger man får og ikke. Utvalgskriteriene er tett knyttet til problemstillingen, da formålet med undersøkelsen bestemmer hvem man bør intervju. Det er opplagt gjennom problemstillingen min at jeg bør intervju gutter eller unge menn, som har noe erfaring med norske rideskoler. Men hvorvidt de skal ri på rideskole nå eller ikke, og hva dette kunne ha å si for hvor godt problemstillingen min ville bli besvart, var noe jeg brukte litt tid på å vurdere. I og med at jeg ville vite unge menns meninger, refleksjoner og holdninger, til unge menns underrepresentasjon i norske rideskoler, tenkte jeg det var givende og relevant å høre både med unge menn som rir på rideskole nå, og unge menn som har ridd men sluttet etter kort tid. Siden dette ofte er tilfelle, at mange av de som prøver som unge slutter tidlig, tenkte jeg derfor det var relevant for avhandlingen å høre hvorfor de sluttet. Med de som rir nå var det interessant å høre hvordan de oppfatter rideskolen, både hva de liker og om det eventuelt er noe de liker mindre eller savner. Jeg endte dermed opp med å intervju to unge menn som går på rideskole nå, og to som har gått tidligere, men sluttet helt med ridning. I tillegg valgte jeg å intervju to unge menn som sluttet på rideskole, men fikk seg egen ponni og fortsatte å ri, og er medlem i en gruppe som heter «Gutter som rir». Jeg tenkte det var interessant å høre hva deres tanker er rundt rideskole sammenlignet med det opplegget de har for ridning med denne guttegruppen.

Et annet utvalgskriteriet for meg ble hvor gamle de unge mennene skulle være. De fleste på rideskoler er yngre barn og eldre voksne. Mange barn rir på rideskole helt til videregående alder, men så slutter de eller får seg egen hest. Jeg ønsket å fokusere på rideskole som en fritidsaktivitet for barn og unge, derfor ble de eldre voksne ikke aktuelle. Med tanke på at jeg var interessert i å høre unge menns meninger, refleksjoner og holdninger til temaet, tenkte jeg at jeg ville få mer utfyllende svar om jeg intervjuet de eldre guttene i rideskolene. I tillegg til at da er dette trolig gutter som har ridd flere år på rideskolen, så de er godt kjent med aktiviteten. Alderen ble derfor i utgangspunktet 13-16 år, men i denne aldersgruppen var det få unge menn å ta av i nærområdet. Derfor ble alderen utvidet noe til de to som hadde gått på rideskole tidligere, de ble 18 og 23 år. Dette gjorde at det ble noe aldersforskjell på de jeg intervjuet, men jeg tenkte likevel forskjellen ikke var så stor at jeg ville få en helt annen refleksjon på grunn av veldig mye lenger livserfaring, eller at de ikke har vært en del av den rideskolen som er i dag. Jeg opplever det heller som en styrke at det er med noen som er litt eldre, som kan reflektere over fenomenet på en litt annen måte enn de yngre. I tillegg intervjuet jeg Hans Bauer, trener, proff feltrittsrytter og grunnlegger av gruppen

«Gutter som rir». Jeg tenkte det var aktuelt for avhandlingen å intervju han, på grunn av hans erfaring med «Gutter som rir», og for å få en mannlig treners syn på problemstillingen og hans erfaring med å være en gutt som red da han var ung. I denne avhandlingen ser jeg en del på hvordan ridning og rideskoler var i Norge tidligere, og derfor kan det være relevant å høre med en som red på rideskoler på 1980-tallet.

I kvalitative undersøkelser er det ofte en tendens til at det blir intervjuet enten for mange eller for få personer (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 148). Det vanlige i intervjuundersøkelser er at antallet intervjupersoner ligger på rundt 15 +/- 10, og dette antallet kan skyldes hvor mye tid og ressurser som er tilgjengelig for undersøkelsen. I tillegg til loven om fallende utbytte, det vil si at når man kommer til et visst punkt vil økt antall respondenter tilføre stadig mindre ny kunnskap. Antallet avhenger av formålet med undersøkelsen. Som i mitt tilfelle, når man skal foreta seg grundige beskrivelser av personers holdninger til fenomener, anbefaler Kvale og Brinkmann (2015, s. 148) å intervju til metningspunktet er nådd, slik at ytterligere intervjuer ikke fører til mye nytt. Det var denne anbefalingen jeg gikk ut ifra når jeg begynte å intervju, og følte etter seks intervjuer at jeg hadde fått tilstrekkelig med kunnskap og at det ikke ble tilført noe særlig nytt.

Nå som jeg visste hvem jeg skulle intervju begynte rekrutteringsprosessen. Jeg sendte e-post eller ringte til daglig leder av noen rideskoler i nærområdet, det vil si innenfor Telemark, og spurte om de hadde to gutter på rideskolen i riktig alder. Deretter fikk jeg telefonnummeret til noen gutter de tenkte kunne være interessert, også sendte jeg en melding til disse guttene, hvor jeg kort presenterte hva undersøkelsen handlet om og om de ville være med. De som sa ja, fikk så tilsendt et informasjonsskriv og et skriftlig samtykke de måtte skrive under på. For barn under 18 år måtte foreldre eller foresatte også skrive under.

4.5 Intervju og gjennomføring av intervjuene

Ved bruk av åpne individuelle intervjuer, må man ta stilling til hvor åpne intervjuene skal være. Jeg har valgt å strukturere intervjuene mine som semistrukturerte livsverdenintervjuer. Det er en intervjuemethode som søker å innhente beskrivelser av den intervjuedes livsverden, med henblikk på å fortolke betydningen av de beskrevne fenomenene (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 156-157). Det vil si at intervjueren har en del temaer som skal dekkes og noen forslag til spørsmål, men det er samtidig åpenhet for endring i rekkefølgen og formuleringen av spørsmålene, slik at man kan følge de svarene man får og de historiene intervjupersonene forteller. For å få en oversikt over disse

temaene og spørsmålene man vil ha med i intervjuet, er det vanlig å utarbeide en intervjuguide og ha denne tilgjengelig under gjennomføringen av intervjuene (Jacobsen, 2015, s. 150). En intervjuguide er dermed med å sikre at man får relevant informasjon til undersøkelsen. Intervjuguiden kan i likhet med intervjuet ha varierende strukturingsgrad. Jo mer erfaren intervjuer man er, jo mindre bruker man strukturerte intervjuguides ved intervjuing (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 195-196). For meg som er en mindre erfaren intervjuer, mener jeg det vil være hensiktsmessig med en intervjuguide av middels strukturingsgrad, slik at jeg holder meg nok til temaet for å få relevant informasjon, men samtidig har en viss åpenhet, slik at jeg kan prøve å følge opp eventuelle nye sider av temaet som kan være av interesse om det dukker opp.

Ifølge Jacobsen (2015, s. 155) er det å være godt forberedt det aller viktigste for å gjennomføre gode intervjuer. En intervjuer som er godt forberedt vil alltid fremstå som sikrere i en intervjusituasjon. Forberedelsene innebærer blant annet at intervjuer er godt kjent med temaet som intervjuet skal handle om, men også at intervjuer vet nok om de som skal intervjues. Jeg leste meg derfor opp på tidligere forskning og teori om temaet tidligere i forskningsprosessen, og brukte god tid på å foreta meg utvalget av respondenter. Enda et grep jeg gjorde for å være godt forberedt før datainnsamlingen kunne starte, var å teste ut intervjuguiden min ved å gjennomføre to prøveintervjuer av bekjente. Dette er anbefalt av Weiss (1994, s. 48) for å se om spørsmålene faktisk fungerer til å få frem det man ønsker å undersøke.

Intervjuene er ikke gjennomført på samme sted. Dette er fordi jeg har vært bevisst det som kalles konteksteffekten. Det vil si den sammenhengen intervjuet foregår i, vil som regel påvirke innholdet i intervjuet (Jacobsen, 2015, s. 152). Det som er viktig er at undersøker er bevisst hvordan konteksten man velger kan påvirke den informasjonen man får gjennom intervjuet. Jeg valgte å intervju guttene på steder der de kunne «føle seg hjemme» i forhold til innholdet i intervjuet. Slik at de to som var med i gruppen «Gutter som rir», intervjuet jeg på et salrom i stallen etter de hadde hatt sprangtrening med Hans Bauer. Hans Bauer ble også intervjuet her samme kveld. Mens de to guttene som går på rideskole, intervjuet jeg i et rom i ridehallen der de går på rideskole. De to guttene som hadde sluttet å ri var derimot ikke tilknyttet noe hestemiljø lenger, slik at det naturlige stedet hvor de «føler seg hjemme» i denne intervjusituasjonen, følte jeg da ville være i hjemmet deres.

Det finnes ulike former for å gjennomføre åpne individuelle intervjuer (Jacobsen, 2015, s. 146-147). Jeg har brukt ansikt-til-ansikt og telefon i denne avhandlingen. De fem intervjuene som ble tatt i

stall eller ridehall ble gjort ansikt-til-ansikt, mens de to intervjuene som ble tatt i guttenes hjem ble tatt over telefon. Det var to hovedgrunner til at jeg valgte å ta disse to over telefon. For det første var det vanskelig å finne gutter i nærområdet, så de to jeg kom i kontakt med bodde ganske langt unna. For det andre var samfunnet fortsatt preget av koronapandemien og anbefalinger om å begrense reising. Fordeler ved telefonintervju er blant annet at det er lavere kostnader fordi intervjuer slipper å flytte seg fysisk, og det er lettere å få tilgang til personer (Jacobsen, 2015, s. 148). Det er fordi man slipper å ta hensyn til geografisk avstand, men også fordi noen kan synes det er mindre skummelt å snakke over telefon enn å møtes fysisk. Andre fordeler er at intervjueffekten blir noe mindre, som i dette tilfelle er fordi intervjuer ikke påvirker den som intervjues i like stor grad over telefon. Det er også ofte god flyt i samtalen og konsentrasjon rundt samtalen over telefon. Jeg opplevde for eksempel mye mindre tid til småprat og derfor også mindre overflødig informasjon å ta inn. Jeg følte også mindre trang til å unngå stillhet over telefon enn når man sitter ansikt-til-ansikt. Derfor ble det mindre «mm», «jaha» og raske oppfølgingsspørsmål fra meg, slik at respondenten fikk bedre tid til å tilføye detaljer og komme med lengre og utfyllende resonnerer. Jeg ble bevisst det Kvale og Brinkmann (2015, s. 167) hevder om at taushet er et middel til å komme videre i intervjuet.

Fordeler ved å ta intervjuene ansikt-til-ansikt er blant annet at man f r den ikke-verbale kommunikasjonen i tillegg til den verbale. Dette gjør det lettere å skape god tillitt og åpenhet i samtalen (Jacobsen, 2015, s. 148). Jeg prøvde å være bevisst både min verbale og ikke-verbale kommunikasjon, slik at jeg framstod vennlig, imøtekommende og lyttende, slik at respondentene fikk følelsen av en god dialog og kunne åpne seg. Med tanke på tillitt og troverdighet til svarene jeg fikk, er det fordel at jeg er tilstede og kan bruke alle sansene i kommunikasjonen. For det er vanskeligere å lyve med hele kroppen enn kun det talte språket, så om det ikke skulle være samsvar mellom verbale og ikke-verbale tegn, har folk en tendens til å stole mer på de kroppsliggjorte tegnene (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 126). Dette merket jeg for eksempel når guttene snakket om at de hadde blitt ertet eller ikke, da kunne noen si «neei ikke noe særlig», men jeg så på kroppsspråket at de var litt tvilende til dette svaret. De så bort og endret sittestilling på stolen, og ble litt ukomfortable i måten å være på. Dette hadde jeg ikke registrert på samme m te om vi hadde snakket over telefon.

Man får også mer kontroll over intervjusituasjonen ved ansikt-til-ansikt, i og med at man er tilstede og observerer omstendighetene rundt (Jacobsen, 2015, s. 148). Dette gir mulighet til å kontekstualisere intervjuet og skape tykkere beskrivelser av det som skjer (Kvale & Brinkmann,

2015, s. 112). Når jeg intervjuet guttene etter sprangtreningen deres, fikk jeg blant annet hilse på ponniene deres og se hvordan de oppførte seg rundt ponnien sin. Samtidig kom plutselig en mamma bort for å hjelpe til med å få på dekkenet, og leie ponnien mens intervjuet skulle foregå. Det å se disse relasjonene, forsterket det gutten sa om at han hadde et nært forhold til ponnien og at foreldrene hjalp mye til. Jeg sitter igjen med en følelse av at det var hensiktsmessig for meg å ha begge disse formene for intervju. Siden de utfyller hverandre. Det som er den ene formens negative sider er ofte den andre sine positive.

Hovedintensjonen med intervjuene er å få frem deltakerne sine meninger (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 20). For å få til dette på en god måte er det flere ting jeg som forsker må være bevisst på under intervjuingen. Jeg må blant annet være bevisst intervjuereffekten, altså hvor mye jeg påvirker den som intervjues (Jacobsen, 2015, s. 148). Jeg prøvde å unngå og snakke for mye om prosjektet før intervjuene startet, slik at ikke respondentene ville svare det de kunne tro jeg ønsket å høre. For hvordan jeg som forsker snakker om fenomenet, kan ha påvirkning til hvordan respondentene velger å snakke om det. Jeg stilte også i hovedsak korte spørsmål, som respondentene ga lange svar på. Dette bidro også til at respondentene selv løftet kvaliteten på intervjuene (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 194). Jeg prøvde å holde meg nøytral i måten jeg uttrykte meg på, ved å unngå ledende spørsmål eller dele personlige meninger, da det kan svekke reliabiliteten i intervjuene. I tillegg hadde jeg også fokus på å frigjøre meg fra intervjuguiden og lytte aktivt, og plukket heller ut temaer fra den etter hvert som samtalen beveget seg framover (Jacobsen, 2015, s. 150). Dette gir de som intervjues mer rom for å få frem sin mening, når de kan snakke om fenomenet mer på sin måte.

Det er også viktig å skape en god relasjon mellom forsker og den som intervjues, for å få frem den intervjuedes meninger på en god måte (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 35). Jeg var opptatt av at deltakerne skulle føle seg forstått, og la derfor stor vekt på å huske det de fortalte, slik at jeg ikke måtte be de om å gjenta seg selv. Underveis tolket jeg det de sa, slik at jeg kunne klare å stille passende oppfølgingsspørsmål, eller så ba jeg dem verifisere min oppfatning av det som ble sagt (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 194). Det å frigjøre meg fra intervjuguiden hjelper også for tillitten og flyten i samtalen. For av og til følte det ødeleggende og skulle gå tilbake til intervjuguiden, siden flere av spørsmålene allerede kunne være besvart. Jeg gjorde også løpende vurderinger undervegs av hva som var passende spørsmål å stille (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 49). Alle spørsmål i intervjuguiden passet ikke like godt for alle. Jeg måtte være forsiktig med temaer som erting og hvordan jeg stilte spørsmål rundt påstander som at gutter som rir kan bli sett på som

homoseksuelle og feminine. Jeg tenkte spesielt på dette ovenfor de yngste, da de ikke hadde tenkt noe særlig over dette, og jeg ville ikke de skulle begynne å føle på det på grunn av intervjuet.

Som forsker i et kvalitativt forskningsintervju bør man være bevisst det asymmetriske maktforholdet mellom forsker og den som intervjues (Kvale og Brinkmann, 2015, s. 52-53). Forskeren har vitenskapelig kompetanse om temaet, og styrer samtalen på mange måter. Setter den i gang, bestemmer temaet, stiller spørsmål og beslutter hvilke svar han eller hun vil følge opp, og avslutter den. Denne maktrelasjonen reiser epistemologiske spørsmål knyttet til den kunnskapen som skal produseres, og etiske spørsmål knyttet til hvordan slike asymmetriske maktforhold kan håndteres ansvarlig. Ved intervjuing av barn får man den skjeve maktfordelingen mellom barnet og den voksne i tillegg. Som Eder og Fingerson (Kvale og Brinkmann, 2015, s. 175) har pekt på er det nødvendig at intervjuer unngår å bli assosiert med en lærer, for da kan barnet tro at det bare finnes ett riktig svar på spørsmålet. Barn godtar også ofte spørsmål som voksne ville avvist, og prøver å besvare dem. Jeg intervjuet barn mellom 13 og 18 år, og merket at jo yngre de var, jo mer følsomme var de for påvirkning fra meg i samtalen. Jeg prøvde derfor å innta en rolle som ikke var for autoritær og lot barnet i stor grad snakke om temaet på sin måte. Slik at barnet hadde forståelse for det det ble snakket om, og kom med sine egne meninger og opplevelser ut ifra deres verdensoppfatning. Jeg følte meg frem på hvor mye forståelse de hadde for temaet, og stilte spørsmål deretter.

Intervjuene ble gjennomført over omtrent tre uker, der første var 23.01.22 og siste var 10.02.22. Det at intervjuene ble gjort over en noe lengre tidsperiode, var positivt med tanke på at jeg fikk god tid mellom intervjuene til å reflektere over svarene jeg fikk, hvordan jeg opptrådte som intervjuer og revidere intervjuguiden og endre den om nødvendig. Jeg vekslet mellom å ta nye intervjuer og transkribere de jeg allerede hadde tatt. Jeg tok lydopptak av intervjuene, derfor fikk jeg høre meg selv og hvordan min kommunikasjon fungerte i intervjusituasjonen, og kunne endre på det jeg synes fungerte mindre bra. Jeg opplevde blant annet at jeg ofte stilte neste spørsmål for fort, slik at jeg trolig avbrøt respondentens tankerekke og videre prat. Dette var noe jeg endret til intervjuene etter. Da ble det mye bedre. Jeg hadde is i magen og lot det heller være stillhet litt for lenge. Jeg hørte også at jeg var mer ansent på de første intervjuene, og at dette ble bedre på de siste når jeg var tryggere på intervjusituasjonen.

Intervjuene varte fra 20 minutter til 45 minutter. Ifølge Jacobsen (2015, s. 154) er den optimale tidsrammen for dybdeintervjuer en plass mellom en time og en og en halv time, for å få relevant og

utdypet informasjon. Men han legger også vekt på at dette vil kunne variere mye, ikke minst etter hvem som intervjues. Mine intervjuer er derfor egentlig litt for korte, men i og med at jeg har intervjuet unge menn og gutter, var jeg forberedt på at jeg kanskje ikke fikk like lange, reflekterte svar som fra voksne. Kvale og Brinkmann (2015, s. 192) hevder uansett at moderne forskningsintervju har en tendens til å bli for lange og fylt med tomprat. Så om man vet hva man skal spørre om, hvorfor man spør og hvordan, kan man gjøre korte intervjuer som likevel er innholdsrike. Det var stor variasjon på hvor reflekterte mine respondenter var rundt temaet, og hvor mye de svarte utover det de ble spurt om. Noen svarte ganske kort, og hadde av og til problem med å forstå spørsmålene, slik at jeg måtte forklare mer rundt selve spørsmålet for å gjøre det forståelig. Men andre snakket ivrig og delte mange tanker. Til tider også bort fra temaet. Jeg var forsiktig med å avbryte selv om de kom litt utenfor temaet, i og med at poenget de kom frem til kunne være nyttig for prosjektet. Derfor lot jeg de heller snakke ferdig, også heller styre samtalen inn på temaet ved neste naturlige opphold. Selv om intervjuene var litt korte, følte jeg likevel at jeg satt igjen med gode perspektiver på temaet etter hvert intervju.

4.6 Deltakende observasjon

For å komme enda nærmere respondentene og deres virkelighetsforståelse, og bedre min forståelse og fortolkning av fenomenet, valgte jeg å gjennomføre noe deltakende observasjon i tillegg til å gjøre intervjuene (Fangen, 2010, s. 15). Siden jeg i hovedsak brukte intervju som datainnsamlingsmetode, en metode som er strukturert av forskeren i stor grad, tenkte jeg det kunne være hensiktsmessig å innhente noe data fra en mindre strukturert metode (Fangen, 2010, s. 12). Deltakende observasjon er en kombinasjon av deltakelse og observasjon (Fangen, 2010, s. 13). Man involverer seg i samhandling med de man forsker på, samtidig som man iakttar hva de foretar seg. For meg var hensikten med å bruke deltakende observasjonen, i utgangspunktet for å få et innblikk i miljøet guttene var en del av når de rei. Den nære kontakten og samtalene brukte jeg intervjuet til. Feltarbeidet mitt var todelt, det ene var å se på en sprangtrening med Hans Bauer for guttene fra gruppen «Gutter som rir», og det andre var å observere rideskoletimene hvor respondentene mine red. Men det var ikke lenge jeg stod å så på, før en av mødrene til guttene begynte å snakke med meg. Så plutselig ble jeg en del av «snakkisen» blant foreldre som stod på tribunen, noe som gjorde at min deltakende rolle ble større enn forventet.

Det at man er til stede (som forsker og menneske) kan endre og påvirke situasjoner på ulike måter (Fangen, 2010, s. 14). Det kan for eksempel gjøre at de det forskes på handler og uttrykker seg

annerledes. Som forsker bør man derfor blant annet strebe etter at ens tilstedeværelse ikke føles ubehagelig for deltakerne (Fangen, 2010, s. 74). Desto nærmere jeg er en ren observatørrolle, jo mer anstrengende og stressende kan min tilstedeværelse være for deltakerne (Fangen, 2010, s. 87). Det at jeg var med på småpraten til foreldrene på tribunen, gjorde at jeg i større grad gled naturlig inn i den sosiale sammenhengen rundt ridetimen. Min deltakende rolle i «tribunesnakkisen» gjorde også at praten mellom meg og foreldrene gikk lett og uformelt, noe som igjen førte til at jeg fikk føle miljøet på kroppen, samtidig som jeg fikk nyttig tilleggsinformasjon til temaet for undersøkelsen. Både i form av at de snakket direkte til meg, men også ved at jeg overhørte andre snakke sammen.

Det å kombinere intervju og deltakende observasjon som datainnsamlingsmetoder, gjør at jeg kan dra nytte av at jeg får to ulike typer data (Fangen, 2010, s. 172). Observasjon åpner for handlingsdata, mens intervju åpner for diskursive data. Intervjudata bør sees som folks selvrepresentasjon, siden man kan ikke ta for gitt at det folk sier de gjør, faktisk er det de gjør. Men med en kombinasjon av observasjon og intervju kan man la intervjuene konfrontere observasjonene og omvendt. De kan derfor brukes til å validere hverandre, og bidrar til kvalitetssikring av materialet. Jeg opplevde for eksempel at informasjon jeg fikk fra observasjon og snakk med foreldrene, kunne brukes til å vurdere og/eller forsterke informasjon og poenger guttene kom med i intervjuene. For eksempel når en av guttene i intervjuet sa at det var viktig å ha en nær relasjon til hesten, fikk jeg en bedre forståelse for dette når jeg så han og hesten sammen på trening.

Under feltarbeidet tok jeg feltnotater. Det er viktig for å opparbeide en analytisk forståelse, altså en forståelse som overskrider den umiddelbare forståelsen som oppstår i situasjonen (Fangen, 2010, s. 103). Ved å ha skrevet ned notater av hva jeg så og hørte, kan jeg gjennom forskningsprosessen gå tilbake i notatene og lese de igjen og igjen, og muligens finne nye mønstre og betydninger av det som foregikk. Jeg gjorde deltakende observasjon av ridetimen først, også tok jeg intervjuene med guttene etter de var ferdig med å ri. På denne måten hadde jeg ferske inntrykk fra begge datainnsamlingsmetodene, og med det gode forutsetninger for et godt helhetsbilde av situasjonen.

4.7 Bearbeidelse av data

Bearbeidelsen av data begynner allerede under transkriberingen. Transkribering er når man gjør intervjuene om fra muntlig til skriftlig form, noe som gjør intervjusamtalene bedre egnet for analyse (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 204). Når man transkriberer vil man kunne huske eller gjøre seg

tanker rundt det emosjonelle og sosiale ved intervjuene, og da kan man si meningsanalysen allerede er i gang (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 207). Siden jeg hadde lydfiler av intervjuene, kunne jeg transkribere ordrett det deltakerne fortalte, noe som bidrar til reliabilitet og validitet i avhandlingen (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 208-212). I tillegg skrev jeg også «eeeh» ved nøling eller pauser, og «hehe» om noe var fortalt med latter, slik at leser får et bedre inntrykk av stemningen rundt det som ble fortalt. Da får leser et bedre innblikk i om samtalen fløyt eller var nølende.

Etter transkriberingen startet arbeidet med å systematisere datamaterialet, som nå bestod av en lang skriftlig tekst. Ifølge Jacobsen (2015, s. 197-198) er den kvalitative analysen stadig en veksling mellom de enkelte deler (detaljer) og helheten. Dermed benyttes det som ofte kalles for hermeneutisk metode, ved produksjon av kvalitative analyser. I arbeidet med analysen vekslet jeg stadig mellom empirien og teoretiske perspektiver, noe som også kan forstås som en fordykning etter et hermeneutisk mønster. Det finnes flere ulike tilnærminger til kvalitativ analyse (Jacobsen, 2015, s. 199). Jeg har valgt å benytte meg av innholdsanalyse, da jeg synes den passer bra til å analysere mitt datamateriale, og siden Jacobsen (2015, s. 199) hevder dette er en av de vanligste analyseformene i undersøkelser på masternivå i samfunnsvitenskapene. Innholdsanalyse er ifølge Jacobsen (2015, s. 207) basert på en antagelse om at det mennesker gjør når man observerer dem, eller det en person sier i et intervju, kan reduseres til et sett med færre, men mer overordnede og meningsfylte kategorier.

For å finne de relevante kategoriene og fylle disse med mening, begynte jeg først med å lese det transkriberte materialet om og om igjen, med et blikk for det overordnede meningsinnholdet. Ut av denne lesingen prøvde jeg å se mønstre og temaer, og hvordan deltakerne har hatt sammenfallende og avvikende meninger om ulike temaer. Ut fra dette laget jeg romslige kategorier, slik at de fanget opp utsagn fra flere av deltakerne. På denne måten reduserte jeg teksten til mindre bestanddeler. Deretter handler det om tilordning av enheter til kategoriene (Jacobsen, 2015, s. 211). Da så jeg på hvordan deltakernes enkelte utsagn kunne tilordnes en eller flere kategorier. I denne delen av arbeidet går jeg derfor vekk fra analyse av den enkelte enhet, og heller til en analyse på tvers av enheter. Den siste fasen av analysearbeidet handler om å finne sammenhenger i dataene (Jacobsen 2015, s. 213). Dette gjorde jeg ved å se på likheter og ulikheter mellom de ulike enhetene, som jeg hadde knyttet til de definerte kategoriene. Med dette prøvde jeg å forstå delene i lys av den helheten som ble dannet.

Analyse av data vil nødvendigvis føre til en reduksjon av mangfold og detaljer (Jacobsen, 2015, s. 52). Som i all forskning måtte jeg gjøre et utvalg når jeg produserte teksten. Men jeg har prøvd å etterstrebe idealet om en fullstendig gjengivelse, for eksempel ved å presentere data fullstendig der man mener at dette er viktig for å forstå et resultat (Jacobsen, 2015, s. 51-53). Jeg har tatt med ganske lange sitater, slik at man får med konteksten rundt hvert svar. Det gjør at leseren i større grad kan vurdere om mine analyser er troverdige. Men på den andre siden er lange, muntlige sitater tunge å lese. Derfor er sitatene preget noe av at de er gjort om til et skriftlig format, for å bli mer lettlest og forståelig. Dette er gjort blant annet ved å skrive om sitatene til bokmål og noen småord, gjentakelser og halve setninger er fjernet. Det er gjort en avveining mellom å ivareta påliteligheten og troverdigheten ved å få fram helheten, og det å presentere en god tekst.

4.8 Validitet og reliabilitet

Hvor gode er de konklusjonene jeg har trukket? Undersøkelser skal alltid forsøke å minimere problemer knyttet til pålitelighet (reliabilitet) og gyldighet (validitet) (Jacobsen, 2015, s. 227-228). Det vil si at man som forsker må prøve å forholde seg kritisk til kvaliteten på de dataene som er samlet inn. Ifølge Jacobsen (2015, s. 228) går validitet ut på om forsker har fått tak i det som var ønsket å få tak i (intern gyldighet), og om det kan overføres til andre sammenhenger (ekstern gyldighet), og reliabilitet handler om man kan stole på de dataene som er samlet inn. Om dette innfris avhenger av hvordan forskeren opptrer, hvor bevisst forskeren er sin forforståelse og valg forskeren gjør for gjennomføring av forskningsprosessen. For å styrke validiteten og reliabiliteten i avhandlingen, har jeg prøvd å ha disse elementene i bakhodet hele veien, og vært kritisk og reflektert over egne tolkninger. Nå vil jeg redegjøre for noe jeg mener har vært styrker og begrensninger ved avhandlingen min.

Styrker ved undersøkelsen mener jeg er blant annet at det ble gjort god forberedelse, ved at jeg leste meg opp på tidligere forskning, tok prøveintervjuer og laget en intervjuguide. I tillegg til at jeg som rytter og ridelærer var godt kjent med temaet det skulle forskes på. Dette var med å sikre at jeg ville få tak i relevant informasjon. Samtidig som det at jeg er kvinne gjorde at jeg gikk inn i undersøkelsen med noe mindre kunnskap og et mer åpent sinn, enn om jeg hadde vært en gutt eller mann, og følt det å være underrepresentert i rideskoler på kroppen. Det at jeg både har tatt intervjuene over telefon og ansikt-til-ansikt, bidrar også til relevant informasjon og økende sannsynligheten for sann informasjon, i og med at noen ofte foretrekker det ene framfor det andre, og blir da mer fortrolig og åpen i samtalen. Det at det er tatt lydopptak og skrevet lengre direkte

sitat av empirien i analysen, sikrer mer eksakte data og at analysene mine blir mer troverdige. I tillegg er empirien min mangfoldig og innholdsrik, siden jeg har intervjuet gutter og menn i ulike aldre, og foretatt meg observasjon av guttene i deres miljø, samtidig som jeg fikk pratet med mødre på tribunen. Dette gjorde at jeg kom nærmere deltakerne og deres virkelighetsforståelse, noe som har bidratt til å bedre min forståelse og fortolkning av fenomenet.

Nå skal jeg ta for meg noe av det jeg mener kan ha begrenset undersøkelsen. En begrensning er at studien i hovedsak kun tar for seg seks gutter og en manns meninger, holdninger og refleksjoner om problemstillingen. I tillegg til at teksten er et produkt av meg og mine fortolkninger. Målet med dette prosjektet er derfor ikke å frembringe «nøytral» eller «objektiv» kunnskap i positivistisk forstand (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 76-78). Jeg og deltakerne har produsert teksten i fellesskap, og dermed er samspillet mellom oss deler av meningsinnholdet. Kunnskapen som kommer frem av dette prosjektet vil dermed være preget av subjektive oppfatninger, intensjoner og forståelsesrammer (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 76-78). Kunnskapen er også kontekstuell og ideografisk, på den måten at både jeg og deltakerne er farget av vår tid, sted og identiteter, slik at kunnskapen oppnådd i denne situasjonen ikke automatisk kan overføres eller sammenlignes med kunnskap i andre situasjoner. Men man ønsker likevel å kommunisere omstendighetene slik at resultatene kan ha nytteverdi utover dette prosjektet. For å lykkes med dette må leserne kunne gjenkjenne, forstå og etterprøve analysen.

En annen begrensning er at selv om jeg har vært bevisst min egen forforståelse til temaet, vil min gode kjennskap til hest og ridning, naturligvis gjøre at jeg ikke klarer å møte feltet med et like åpent sinn, som en som ikke kjenner noe til temaet. Det at jeg er kvinne kan også sees som en begrensning, siden jeg aldri har fått eller kommer til å få oppleve det guttene forteller om hvordan det er å være en gutt som rir. Dessuten vil mine valg av noen bestemte perspektiver og fortolkningsrammer, nødvendigvis gjøre at andre blir utelatt. En annen tilnærming og et annet teoretisk perspektiv kunne gitt andre fortolkninger og et annet resultat.

5 Presentasjon av empiri, analyse og drøfting

I dette kapitlet vil empirien fra datainnsamlingen bli presentert og diskutert, med funn fra den tidligere forskningen på temaet og de kjønnteoriene jeg har valgt å benytte.

5.1 Presentasjon av deltakerne

Arne, 15 år, går på rideskole og har gjort det i flere år.

Store deler av oppveksten har Arne vært på gård med travhester, både mammaen og besteforeldrene hans drev med disse hestene. I tillegg hadde de noen ridehester innimellom. Så han har vært med på daglig stell og trening av hestene hele vegen, i tillegg begynte han på rideskole da han var seks år. Arne prater mye med mammaen sin og bestefaren sin om hest, går nesten ikke en samtale med bestefar uten hest.

Jostein, 14 år, går på rideskole og har gjort det i flere år.

Jostein har en søster som ønsket seg egen hest, og i forbindelse med dette ønske begynte hun på rideskole, og da ble han med. I tillegg har tanta til Jostein hest, så de har vært og ridd litt på denne før de startet på rideskolen. Også har mammaen til Jostein hatt egen hest tidligere. De snakker om hest i familien av og til.

Jonas, 13 år, egen ponni, konkurrerer i feltritt og med i «Gutter som rir».

Jonas begynte på rideskole da han var rundt seks år gammel, og rei der omtrent i to år. Han husker ikke helt hva som egentlig fikk han til å begynne, men at det var noe som fikk han inn på det, også tenkte han at han ville prøve det. Fikk videre ponni på for, også egen. Han har også en søster som rir, så de reiser på stevner og treninger sammen. Mammaen hans har også ridd litt som yngre, så hun rir ponni hans innimellom. Hest er ofte temaet rundt middagsbordet hver dag.

Ole, 15 år, egen ponni, konkurrerer i feltritt og med i «Gutter som rir».

Ole er en satsende feltrittsrytter, og har holdt på med det hele livet. Begge foreldrene hans er aktive ryttere, og pappaen hans konkurrerer på et høyt nivå innen feltritt. Han har også en «filleonkel» som har ridd OL i sprangridning, så han har et godt nettverk rundt seg med høy kompetanse. Det var foreldrene som fikk Ole til å begynne å ri, og han tror han begynte å ri fast i tre års alder. Det begynte da med en liten shetlandspanni på for. Videre begynte han på rideskole når han var seks år,

og gikk der i omtrent to år. Så fikk han en større ponni på for, og deretter egen etter hvert. Praten med familien går i hest, de er i en boble konstant.

Svein, 23 år, gikk på rideskole i to år.

Svein er oppvokst på gård med flere dyr, og når pappaen skaffet seg hest ville han engasjere sønnen litt også, så da ble det rideskole når Svein var omtrent ti, elleve år gammel. Han fikk med seg en bekjent (også gutt), som var noen år yngre. Pappaen hadde ridd litt og gått på rideskole som barn, så Svein følte det var han som rekrutterte han inn i rideskolen. De pratet litt om hest i familien, men ikke mye.

Trym, 17 år, gikk på rideskole i tre år.

Trym begynte på rideskole da han var seks år gammel, og gikk der ett år. Han begynte siden søstera hans gikk der, også synes han det var moro å prøve. Så fikk de hester hjemme på gården. Da valgte de og heller ri selv hjemme og tok et opphold fra rideskolen i omtrent fire år. Også begynte de på rideskolen igjen da han var ca. elleve, men så slutta han når han var tretten. Og da slutta han egentlig å ri hestene de hadde hjemme også, tok bare en ridetur av og til. Hestene hjemme har de fortsatt, og det hender han må møkke og fore dem om søstera er syk. Foreldrene hans har ingen erfaring med hest før det ble kjøpt til han og søstera. Så praten i hjemmet gikk ikke mye i hest, men det gjorde det litt av og til.

Hans Bauer, proff feltrittsrytter og trener

Hans var med på å starte facebook-gruppen «Gutter som rir», og har treninger for medlemmer av denne gruppen iblant. Han sier at tanken bak gruppen ikke nødvendigvis var å få flere gutter til å ri, men å få de guttene som allerede rir til å holde seg i sporten. Det er en gruppe for gutter som rir over hele landet, slik at de kan komme i kontakt med hverandre. Og her får de informasjon om ulike treninger og arrangement de kan være med på sammen.

Hans startet med å ri fordi han ble med søstera si som gikk på ridning, og slik ble han dratt inn i en gårdsdrift med et stallmiljø. Han var med å kjøre traktor og jobbe på gården med mannfolka, det å ri var ikke det spennende i starten. Etter hvert ble han med på en ridetime, og ridelærerne synes han var så flink og sa han burde fortsette. Så da ble det rideskole en dag i uken. Dette var i 1980, og Hans var da åtte år gammel.

Felles for alle guttene er at de begynte med ridning enten på grunn av at søstera deres rei, eller at de hadde foreldre som rei eller hadde hest. Disse hestene foreldrene hadde var alt fra turhest hjemme

på gården, til travhest, til en konkurransehest innen feltritt. Fem av seks av guttene hadde foreldre som hadde ridd eller rir selv. Alle guttene driver eller drev på med en eller flere aktiviteter i tillegg til ridning. Det er alt fra, ski, bryting, fotball, gokart, ishockey, korps og speideren mm.

Det var varierende hvilke jobber foreldrene hadde og hvor mye de var interessert i idrett. De jobbet med alt fra lege og ingeniør til sykepleier, maskinfører og bonde.

De seks guttene som er intervjuet kan deles inn i tre grupper, hvor det er to og to som har tilnærmet samme forhold til ridning. Det kan være interessant å se om de to guttene som rir på rideskole ennå, og har gjort det i flere år, skiller seg fra de andre på noen måter.

5.2 Guttenes motivasjon for ridning

For å forstå motivasjonen til guttene for å gå på rideskolen bedre, ønsket jeg å vite noe om hva de tenkte om hesten i seg selv. Hvor interessert var de i selve hesten? Arne forteller: «Det jeg liker best med hesten er at de er så store men fortsatt så koselige. De er veldig store, men fortsatt så snille, man kan liksom bli venner med dem». Ifølge Arne her virker det som han setter pris på nærheten og kontakten man kan få med hesten. Nærhet og kontakt kan sees som en del av å være omsorgsfull, myk og emosjonell. I så måte skal det vise seg at Arne skiller seg litt ut fra de andre guttene, siden han verdsetter slike egenskaper som i vår kultur har blitt sett på som historisk feminine, ifølge Lippe (2010, s. 155-156). Jostein synes det er bra at man kan gjøre så mye forskjellig med en hest. Han forteller at man kan gå tur, stelle den, ri konkurranser og det beste synes han er å ri en tur i skogen. Jonas synes «...det er enda morsommere å ri nå med egen hest, for da kan man ut å ri akkurat når man vil, og bare ri for seg selv». Både Jonas og Jostein virker til å nyte det selskapet man har i en hest, når det kun er de og hesten ute på tur. De gir også uttrykk for en følelse av frihet og valgmuligheter med hesten, i form av å ri akkurat når man vil og at hesten kan brukes til mye forskjellig. Jonas sa også at «Det beste jeg vet med hest er når du er ute i terrengbanen, når du hører tiden også starter du også rir du en hel bane så fort du klarer, det er det beste, hehe». Her uttrykker Jonas at det beste han vet med hesten er fart, og fart er en egenskap Lippe (2010, s. 151-152) mener har tradisjonelt blitt forbundet med menn og maskuline egenskaper. Jørgensen (1995) og Wang (1989) finner i sine studier, at menn blant annet tiltrekkes av hesten som kilde til fart og spenning. Noe annet jeg får ut av dette svaret til Jonas, er at måten han svarer på sier mer om hva han synes om rideaktiviteten enn selve hesten, og det samme gjorde Svein: «Jeg husker at vi rei tur, det synes

jeg var veldig gøy...». Dette kan tyde på at de interesserer seg mest for ridningen som aktivitet, og ikke like mye selve hesten.

For Ole er det beste med hesten å ri og vinne konkurranser. «...slik jeg kjenner meg selv, så hadde jeg ikke giddet å være med i en idrett jeg ikke gjør det bra i, da finner jeg meg noe bedre å gjøre. Må være resultater og at jeg kan herje meg litt i toppen da.» (Ole). Men Ole sier det også er koselig å komme i stallen og kose, for det er alltid viktig å «bonde» litt. Ifølge Ole her blir det å vinne konkurranser rangert først som det beste med hesten, men samtidig synes han også det er koselig å stelle med hesten i stallen. Men kosen i stallen blir begrunnet med at det alltid er viktig å få et nært forhold til hesten, og det kan henge sammen med at hester ofte presterer bedre i konkurranse om de har et nært og godt forhold til rytteren. Derfor skjer ikke kosen for Ole nødvendigvis bare for at det er koselig å kose, men også fordi den kan føre til bedre resultater på konkurransebanen. For Ole kan det derfor virke som han tiltrekkes mot hesten mer for selve rideaktiviteten og konkurransen i sporten, enn selve hesten og kosen med dyret. Wang (1989) fant i sin studie at menn ser ut til å trekke mer mot farten, spenningen og konkurranseorienteringen i hestemiljøet. Og Jørgensen (1995) fant at menn i større grad enn kvinner ser hesten som et middel til fart og spenning. Ifølge Ole ser det ut til at konkurranse er en stor motivasjon for at han rir, og i Johansen (2009) sin forskning fant hun at gutter ser ut til å bli mer interessert i ridning på grunn av konkurranse. Hofmann (2005) fant i sin studie at guttene «dukker» opp i stallen når det er konkurranser. Larsson (2006) og Ulseth (2002) fant i sine studier at menn legger større vekt på konkurranse og prestasjon enn det sosiale. Ut fra det Ole forteller her, virker prestasjon til å være viktig for at han skal holde på med en idrett.

5.2.1 Gledet guttene seg til å begynne på rideskolen?

Alle informantene begynte på rideskole på grunn av at de hadde søsken eller foreldre som rei eller hadde hest. For meg er det interessant å vite hvor motiverte guttene var til å begynne på rideskolen, for å få et klarere bilde av hva guttene interesserer seg for ved ridning og rideskolen. Kunne det være at guttene kun begynte på grunn av familie eller søsken? Arne skiller seg ut fra de andre. «Jeg husker jeg maste hele tida når jeg var fem år om å få begynne på rideskolen, men måtte vente til jeg var seks år. Så det var kjedelig husker jeg, men hjalp at jeg fikk være med mamma mye til Bjerke da» (Arne). Ut fra svaret til Arne virker det som han gledet seg veldig til å begynne på rideskolen, og da kan man i tillegg si det var rideskolen i seg selv for hans del, ikke bare som en mulighet til å ri, siden han hadde allerede mulighet til å ri med mammaen sin. Ole hadde to foreldre som begge red aktivt, så for han var det helt «naturlig» å begynne med ridning. Han sa det var de som fikk han

til å begynne. Jonas husket ikke helt hva som fikk han inn på rideskolen, men sa det var noe som bare fikk han til å prøve det. For Svein så var det faren som fikk han på rideskolen. Faren skaffet seg hest og hadde ridd som ung, så han ville involvere Svein i stellet av hesten på gården.

Jostein og Trym sa de begynte på rideskole fordi søstrene deres begynte på rideskole: «...hadde lyst til å prøve da, det er moro med hest også. Ja også rei søstera mi på denne rideskolen da, så da måtte jeg også prøve» (Trym). Trym gav uttrykk for at han synes det var gøy med hest og derfor måtte prøve, men også at han måtte prøve fordi søstera hans rei. Min erfaring er at flere gutter blir dratt inn i rideskolen og hestemiljø i hovedsak på grunn av søstrene sine. Det var søstera som også var grunnen til at Hans Bauer i første omgang ble med til stallen. «Søsteren min begynte å ri, så det var derfor jeg var med i stallen. Jeg startet med å ri...ikke fordi hest nødvendigvis var gøy, men jeg ble dratt inn i et gårdsdrift og stallmiljø som var veldig gøy å være med på.» (Hans). Ifølge det Hans forteller her, gikk han ikke og gledet seg til å starte på rideskolen. Han havnet først i stallen på grunn av søstera, også fortsatte han å bli med siden han likte så godt å være en del av gårdsdrifta og stallmiljøet. Det var først etter litt tid i dette miljøet at han begynte på rideskolen. For meg virker det som det kun var Arne som gav uttrykk for at han virkelig gledet seg til å begynne på rideskolen, mens de andre kom inn i miljøet gjennom å følge søstre eller andre familiemedlemmer i stallen. Johansen (2009, s. 15) fant også i sin studie at gutter ofte begynner med ridning på grunn av familie.

5.2.2 Hva er det beste med rideskolen, eller hva husker de fra rideskolen?

Det beste med rideskolen synes både Arne og Jostein er å lære nytt. De mener de lærer noe nytt nesten hver gang, og at de blir bedre, noe de synes er gøy. Det at Arne og Jostein har dette til felles som det beste med rideskolen, kan være en god grunn til at det er de to som har gått på rideskole i mange år og gjør det fortsatt. Siden rideskolen handler mye om læring, og det å bli god tar tid. Ole har en litt annen opplevelse; «Jeg husker at jeg fikk helt greit utbytte de to åra jeg gikk på rideskole. Jeg fikk en del av grunnlæringen fra rideskolen, lærte så mye det går an i så ung alder. Og det var rideskolen som holdt meg gående med hest i den alderen kan man si da». Ole nevner egentlig ikke noe han synes var veldig gøy med rideskolen, så jeg får ikke inntrykk av at han synes det var så moro de to åra han gikk der. Jonas husker spesielt godt sin første galopprunde, og synes det var veldig stas. Mens Svein husker rideturene ute i skogen, som spesielt morsomt fra tiden på rideskolen. Men han forteller at det var ikke så mange gangene de rei tur. Svein husker også stellet før og etter timene, men det var mer rutine synes han. Det å ri var morsomst. Både Jonas og Svein

kan man si trekker frem litt mer spesifikke aktiviteter ved rideskolen, som det de husker og gir uttrykk for at de likte. Dette kan man si er fartsfylte aktiviteter, og tur er noe man ikke gjør så mye i de fleste rideskoler. Trym skiller seg ut fra resten, som er den eneste som svarer at «Det som var spesielt gøy med rideskoletida, var jo fellesskapet da, jeg rei med to gode kompisar av meg. Vi var tre gutter, det var moro at vi var litt flere gutter da».

5.2.3 Hva er det morsomste på ridetimen?

Med dette spørsmålet ønsket jeg å få et innblikk i hva guttene liker best når de rir på ridetimer. Hvilke øvelser de foretrekker. Derfor er det samme om de rir på rideskoletimer eller mer konkurranserettete timer med egen hest, siden begge former for timer har til en viss grad varierende innhold, med bommer, dressur eller sprang. Det som går igjen hos de fleste guttene, er at de liker øvelser som er fartsfylte. Jostein liker at timene er variert, også trekker han frem hopping som det han liker best. Svein forteller: «Jeg husker at vi rei tur, det synes jeg var veldig gøy, det var ikke så mange gangene vi gjorde det...men jeg husker at det var det jeg synes var det morsomste. Også hoppa vi litt...Jeg rei ikke så lenge at vi lærte galopp, men jeg husker vi trava, var gøy det, da gikk det litt fort...». Det er tydelig at Svein liker øvelser med fart, og det virker som han har tenkt på galopp som noe han ville synes var gøy, men at på hans nivå så hadde de ikke kommet opp i større hastighet enn trav. Svein forteller at tur var det morsomste, men at han ikke fikk gjort det så mange ganger. Turridding tenker jeg er noe som ofte kan bli savnet på rideskoler. Siden min erfaring er at det sjeldent er tur på mange av rideskolene her i landet.

Noen av guttene gir også uttrykk for at de liker variasjon, eller hvert fall at variasjon er viktig. Det begrunnes med hestens behov, i form av at alt på treningene er viktig og at man ikke kan hoppe høyt for ofte.

På sprangtimene liker jeg gymnastikk, men altså jeg liker jo å hoppe høyt også da, hehe, men er jo begrensa hvor mye man kan gjøre det. Men det er jo gøy da, litt action. Jeg er også faktisk veldig glad i dressur, men kan man si at, em, ehh, kanskje, ah, sprang, eller jeg lærer mest, hehe nei det er vanskelig spørsmål. Men si bomarbeid om jeg måtte velge en da, det er midt imellom, så da får man på en måte litt sprang og dressur. Det synes jeg kanskje er morsomst da. Men altså jeg elsker hopping, jeg tror jeg liker hopping mer, men bomarbeid føler jeg jeg får mest ut av læremessig av bomarbeid og hopping da (Ole).

Synes ikke noe på treningene nå er morsommere enn noe annet, for alt på treningene er viktig, så noen ganger må man ha bomber for å trene, det er like viktig som å hoppe høyt så, eh ja, synes alt er like gøy (Jonas).

Ut fra det Ole og Jonas forteller, virker det som de egentlig synes det morsomste er å hoppe høyt og ha litt action som Ole sier, men at de samtidig har forståelse av at variert trening er viktig for å bli god, og for å ta vare på hesten. Motivasjonen for å gjøre variert trening, og kos som vi så ovenfor, kan virke på Ole og Jonas som at den kommer fordi det kan gjøre at de får bedre resultater i konkurranser. I Ulseth (2002) sin studie fant hun at menns største drivkrefter når de trener er konkurranse og prestasjon. Oppsummert for de fire guttene som er nevnt, kan man si det er øvelser med action de liker best på ridetimene. Dette er i likhet med det Wang (1989) og Jørgensen (1995) fant i sine studier, som var at gutter ser ut til i større grad enn jenter og trekkes mot hesten som middel til fart og spenning. I tillegg blir Ole og Jonas motivert av prestasjonen de kan oppnå i konkurranse, og ifølge Johansen (2009), Wang, (1989), Jørgensen (1995), Larsson (2006), Ulseth (2002) og Hofmann (2005), fant de at konkurranse er noe av det som motiverer gutter for ridning.

Jostein og Arne, som fortsatt rir på rideskole og har gjort det i flere år, har svart litt annerledes på hva de synes er det morsomste på ridetimene.

...lærer jo noe nytt nesten hver gang da, og blir bedre liksom da, så det er jo fint det. Nei altså det meste er liksom greit på ridetimene, det er fint at det er litt sånn variert fra gang til gang da, på en måte, også er det jo litt gøy å ri sånn bane da, og sånt, hoppe bane liksom, morsomt når man kjenner at man får det til greit liksom (Jostein).

...jeg synes det er veldig morsomt å lære. Jeg synes alltid det er veldig morsomt på ridetimene. Men akkurat nå synes jeg det er veldig morsomt å jobbe med sjenkler, få de til å vike unna og sånt (Arne).

Arne og Jostein forteller at de er veldig glade i å lære og kjenne at de mestrer det de prøver på. Det tenker jeg passer bra med hvordan ridetimene ofte er lagt opp på en rideskole. Jeg vil si man til en viss grad må være interessert i å lære uansett hvilken aktivitet eller sport man går på, men om man går på for eksempel fotball, inneholder treningene også noe konkurranse der man spiller mot hverandre. Mens på rideskolen er det nesten aldri noen form for konkurranse. Der terper man heller

veldig mye på rideferdigheter hver for seg. Arne nevner også å vike unna sjenkel, som noe han liker å jobbe med på ridetimen. Det er i hovedsak en del av dressur, og dette er noe man kan øve mye på i en rideskole, og noe rideskoletimer består mye av. I motsetning til mer fartsfylte øvelser, som hopping og tur, som er nevnt over av de andre guttene.

5.3 Ridning og det sosiale

Det som går igjen hos alle guttene, er at de har få gode venner som går på ridning. Derfor blir det lite snakk om ridning med de gode vennene deres, som de omgås mest på skolen og ellers på fritiden.

...ahh...det er sjeldent ridning blir nevnt blant vennene mine. Men jeg på ingen måte glemmer det liksom...tror nesten hele skolen vet at jeg driver på med hester. Eh, men jeg blir ikke nevnt noe særlig i sammenheng med hest, kanskje av og til så blir jeg litt erta, men, eh, nei jeg blir egentlig ikke så særlig erta for det (Arne).

Det kan virke på Arne, som at ridning ikke er noe han prater med vennene sine om, men om det først blir nevnt noe, så er det i form av erting. Han uttrykker også her en usikkerhet rundt om han vil kalle det han blir utsatt for, for erting eller ikke. Svein forteller at det er to forskjellige ting å snakke med venner om ridning da han var yngre og rei, og i dag som voksen. Han husker ikke at han snakket noe særlig med vennene sine om ridning da han gikk på det, eller at de sa noe spesielt om at han rei. Mens i dag snakker han ofte med kompis, om at de skulle ønske de kunne ri. «Jo, jøss, det er stadig at jeg prater med folk på min alder nå om at vi angrer på at vi ikke gikk på ridning. Dumt vi ikke har lært oss det liksom. At det hadde vært moro og kunne egentlig. Så det er lett å være etterpå klok, hehe, men det er nå sånn det er.» (Svein).

5.3.1 Hva synes vennene om at de rir?

Flere av guttene forteller at de tror ikke vennene deres tenker så mye over at de rir, og at de tror de synes det er helt greit. Men Ole og Trym forteller om litt andre erfaringer.

Vennene mine som ikke rir, neei, hehe, de bryr seg egentlig ikke så mye de, de synes det er gøy de. Jeg tenker det at så lenge jeg er flink i det jeg holder på med og er best hehe, så får man litt mer respekt føler jeg. Sånn hvis man er dårlig, eller litt sånn halvvegs på en måte så

føler jeg ikke man får like mye respekt, hvis jeg liksom har en vegg hehe, full av første plasser, så er det bare å peke og si så dårlig er jeg ikke liksom. Uansett om man er best i ishockey, fotball eller sprangridning, såå for du så å si gjensidig respekt, for da vet man at det ligger mye trening bak. Og vennene mine vet at når jeg dropper å være med de liksom så er det for å trene, så da skjønner de at det jeg holder på med er seriøst, og da får jeg respekt og de synes det er kult og de backer meg og sånt, så de følger med, så det er hyggelig da...Jeg føler vennene mine som ikke driver med ridning synes det er en tøff sport, eller hvert fall viser respekt, og det er gjensidig altså, sånn at jeg også respekterer deres idretter. Jeg har respekt for de som er gode og de som får til ting. Så hvis du har resultater eller jeg ser at du trener hardt og riktig da, da får du respekt...Men det stilte seg annerledes da jeg var mindre, og ikke hadde resultatene å vise til (Ole).

For Ole virker det som gode resultater i konkurranse er viktig og nesten avgjørende, for å bli respektert i vennegjengen. Han legger mye vekt på at man skal være god i det man driver med og jobbe hardt. I tillegg mener han det er gjensidig. I så måte at han også forventer det av sine venner, for å vise de respekt. Han sier også at han må være flink og seriøs, for at vennene hans skal synes det han driver med er kult. Når han var mindre og ikke hadde resultater å vise til, sier han det stilte seg annerledes. Det kan derfor virke som han føler seg avhengig av resultatene, og gode resultater, for at vennene hans skal respektere han og synes ridning er kult. Hvorfor er det så viktig for Ole og kameratene hans, å være gode i det de driver med for å få respekt av hverandre?

En kombinasjon av Connell (2005) sin teori om hegemonisk maskulinitet, og Kimmel (1996) sin teori om homososiale fellesskap, kan bidra til forståelsen av ridning som kjønnnet praksis. Hegemonisk maskulinitet innebærer oppfatninger om «normale» eller «riktige» måter å gjøre seg til mann på innen en kultur. Ifølge Connell (1995) er det først og fremst sporten, som bidrar til å skape bilder av den «riktige» måten å gjøre seg til mann på i dagens vestlige verden. Slik jeg tolker det, mener hun at slik sporten fremstiller det å være mannlig, har stor påvirkningskraft på hvordan den vestlige verden oppfatter den «riktige» måten å være mann på. Ifølge Lippe (2010, s. 160) spiller sportsjournalistikken en viktig rolle for hva som forstås som «naturlig» og «normalt». Medietekster som knyttes til seirende toppidrettsmenn, kan for eksempel bruke ord som konkurranseorientert og prestasjonssterk. På denne måten knyttes egenskaper som det å være konkurranseorientert og prestasjonssterk, som «normale» egenskaper til seirende toppidrettsmenn, og kan derfor oppfattes som en del av den «normale» og «riktige» måten å gjøre seg mannlig på. Slik kan Ole og

kompisene hans føle at samfunnet forventer at de skal prestere bra innen sporten de driver med, for å leve opp til den «normale» og «riktige» måten å være mann på.

Ifølge Kimmel (1996, s. 7-8) er det ikke kun samfunnet som legger et press på menn om å leve opp til den «normale» og «riktige» måten å være mann på. Han mener menn til stadighet har en konkurranse seg imellom, om hvem som er den mest mannlige i gruppa, og om de ikke er mannlige nok kan de bli utstøtt. Når det å være god i sport er en betydelig del av den hegemoniske maskuliniteten, så kan dette være noe av grunnen til at Ole og guttene føler de må prestere bra i sport, for å bli regnet som mannlige nok i gruppa. Om de ikke gjør det, kan de ifølge Kimmel (1996, s. 7-8), bli sett på som for lite mannlige og miste tilhørighet i gruppa. Dette kan derfor være en mulig forklaring på hvorfor Ole føler han må prestere bra, for å få respekt og tilhørighet blant kompisene sine.

Mens for Trym ser det ut til at vennene hans synes ridning er tøft, hvert fall så lenge det er tur med «gutta». «Jeg tror vennene mine synes at det var tøft at jeg rei. Men eller tja de sa jo ikke så mye på det, men de har jo alltid vært med hjem og sånn og da har de ofte vært med på en hestetur også. Når de var med på det, synes de det var moro.» (Trym). Fellesskap og tilhørighet med «gutta» ser ut til å være viktig for Trym, Ole og kompisene deres.

5.3.2 Hva tenker guttene om at det er flest jenter på ridetimen?

Flere av guttene gir uttrykk for at de ikke tenker så mye over at det er mange jenter på timene, men at de samtidig synes det er gøy når det først er noen gutter. Arne som rir kun med jenter på sin ukentlige ridetime i rideskolen, forteller at: «Hehe, ja det er mange jenter på ridetimer, så det er jo veldig stas når det først er noen gutter på rideleir» (leir om sommeren). Ole mener han ikke tenkte så mye over at det var mange jenter.

På ridetimen på rideskolen var det bare jenter og meg. Men nei, jeg la ikke så mye merke til det, jeg husker hvert fall ikke det, hehe, kan godt hende jeg tenkte over det, men nei jeg holdt bare på med mitt, var bare tilstede, mener ikke jeg gjorde så mye ut av meg,...jeg var der og lærte jeg og da var jeg fornøyd hehe (Ole).

Her får jeg en forståelse av at Ole var utelukkende på rideskolen for å lære. Ut fra det han sier hadde han ikke noe særlig sosialt liv på ridetimen sine. Han hadde foreldre som red og støttet han

hjemme, og var mest sannsynlig såpass interessert i ridning, at det var derfor han rei de to åra på rideskole, og ikke fordi han hadde det gøy med vennene sine. Kunne det vært annerledes om det var flere gutter der? Hans Bauer forteller at det også var mest jenter på rideskolene da han gikk på det på 1980-tallet, så han tror ikke det er noe annerledes enn det er i dag. Han foretrakk å henge med mannfolka på gården, i stedet for jentene på ridetimen. «...det viktigste for meg da var å kjøre traktor og være sammen med de mannfolka som jobba på gården. Det synes jeg var mye gøyere enn å være sammen med jentene.» (Hans). Ifølge det Hans forteller her, kan man si han trakk mot et fellesskap med gutter i stedet for å henge med jentene på timen.

5.3.3 Blir sett på som en jentesport, hvorfor?

Flere av informantene tror ridning ofte blir sett på som en jentesport, fordi det er flest jenter som rir. De mener det er jenter folk veldig ofte ser i forbindelse med ridning.

Det er jo flest jenter som rir, hvert fall blant de unge da, så dette kan være litt grunn til at det blir sett på som en feminin sport, eller ja nå må jeg bare tenke, jeg lærte hva feminint var for bare sånn to uker siden, men ja si jentete da, hvert fall når man er ung, at det ikke blir sett på som så kult å drive med for gutter (Arne).

Her mener Arne at ridning blir sett på som jentete, fordi det hvert fall blant yngre er flest jenter som driver med det. I tillegg mener han ridning ikke blir sett på, som like kult å drive med for gutter når man er ung. Er det fordi det er mange jenter som driver med det? Jeg kommer tilbake til dette ved undertittelen «*Homo og jentete*».

En annen ting informantene nevnte som mulig grunn til at det blir sett på som en jentesport, er hva som vises i tv-serier, filmer og blader.

Også har det nok noe med disse tv-seriene å gjøre altså, og bladene alt det der, rosa...Ser man krigsfilmer og sånt med hest tror jeg absolutt ikke man ville si det var jentete, men man ser jo ikke disse filmene når man er liten, jeg husker det var en serie når jeg var liten, husker ikke hva den heter, men da handlet det om noen som drev på med hester og det var mye trøbbel med dem, og da var det en gutt og ti jenter. Så når man er liten er det mye sånne her ting med hest man ser, mens når man blir større blir det mer cowboy filmer og den slags. Jeg tror kanskje disse seriene fra barne-tv når man er liten, kan være litt av grunnlaget for at

noen tenker det er en jentete sport. Men jeg synes ikke det er det, det er en sport for alle og hvis man ser på konkurranser er det jo mange gutter (Arne).

Arne gir uttrykk for at krigsfilmer og cowboyfilmer viser at ridning er mer for gutter, enn de tv-seriene som sendes om hest og ridning for barn. Tv-seriene for barn omhandler ifølge Arne jentegjenger og trøbbel mellom dem, også er det kanskje en gutt blant ti jenter. Dette tror Arne er med på å vise barn at ridning er mer for jenter. Hva som blir oppfattet som jentete og guttete, kvinnelige og mannlig, har å gjøre med relasjonen mellom kvinne og kvinnelig, og mann og mannlig (Lippe, 2010, s. 148). Disse relasjonene er problematiske og avhengig av kultur, og kan derfor variere og være forskjellig i ulike kulturer. Så lenge vi har hatt maskulinitetsbegrepet i vår europeiske kultur, har maskulinitet tradisjonelt blitt knyttet til mannen med egenskaper som tøff, sterk, aktiv, rastløs og konkurranseorientert (Lippe, 2010, s. 155-156). Disse tradisjonelle maskuline egenskapene knyttes ofte til menn i cowboy- og krigsfilmer, og hesten kan man da si er en del av dette. Ifølge Arne kan det virke som det er disse tradisjonelle maskuline egenskapene, som interesserer gutter ved ridning. I studien til Plymoth (2013, s. 161), argumenteres det også for at gutter burde ri i henhold til den militære tradisjonen, få være riddere eller ri western for å bli motiverte til å ri. Hvorfor interesserer gutter seg ifølge Arne for disse tradisjonelle maskuline egenskapene ved ridning, og hvorfor er oppfattelsen i studien til Plymoth (2013) at det er disse tradisjonelle maskuline egenskapene, som gutter interesserer seg for ved ridning?

Om man tar utgangspunkt i deler av det Store Norske Leksikon (u.å.) hevder tradisjonelt, har blitt assosiert med maskulinitetsidealer i vestlige samfunn, er det heteroseksuelle menn, som skal forsørge familien, gjerne med aggresjon og vold. Ifølge Kimmel (1996, s. 334) kan man si dette er tradisjonelle maskuline egenskaper, som historisk har betydd å være en mann. Ut fra dette kan man hevde tradisjonelle maskuline egenskaper som nevnt her, er sentrale for en hegemonisk maskulinitet i et samfunn med et slikt maskulinitetsideal. Selv om mye har forandret seg i dagens samfunn, med økt likestilling og endrede kjønnsroller (Store Norske Leksikon, u.å.), kan det likevel være at vi har et maskulinitetsideal, hvor man ser spor av de egenskapene det tradisjonelt var assosiert med i vestlige samfunn? Ifølge Lippe (2010, s. 160) viser medier ofte idealiserte former av disse tradisjonelle maskuline egenskaper, som er knyttet til de mannlige heltene i heltefortellinger, cowboyfilmer, andre filmer og idrettskonkurranser. Arne nevner at cowboyfilmer er noe han mener kunne vist gutter at ridning er for gutter. Kan man derfor si at man har et maskulinitetsideal gjennom disse mannlige heltene i dagens norske samfunn? Om ikke for alle menn og maskuliniteter, så kanskje for mange av de som driver med idrett og sport? Og at vi da også får en

hegemonisk maskulinitet innen idrett og sport, som innehar disse tradisjonelle maskuline verdiene og egenskapene.

Det Arne mener viser at ridning er jentete og for jenter i tv-seriene, er at det er mange jenter med, handler om trøbbel i jentegjenger og at det er alt det der rosa. Trøbbel i jentegjenger kan være en del av det sosiale ved stallen og ridning. Det at jenter kan være interessert i det sosiale ved ridningen kommer frem i Ulseth (2002) sin studie. Hun fant at kvinners store motivasjon når de trener er sosiale og kroppslige opplevelser. Noe av det Jørgensen (1995) fant i sin studie, var at ridesporten inneholder det «typiske» for kvinneidretter, blant annet det sosiale rom, som jeg forstår som at hun mener det sosiale rundt ridning. Når det gjelder fargen rosa, mener Connell & Pearce (2015, s. 11) den er en overdrivelse av sosiale praksiser som representerer forskjeller på han og hunn. Blant annet når det velges rosa, som farge på klær til nyfødte jentebabyer fordi de er jenter. Men ifølge Arne er det tydelig at denne overdrivelsen av sosiale praksiser, setter spor i barns forestillinger om hva som er jentete og guttete. Det at hest og ridning sammen med rosa blir oppfattet som jentete, og ikke interesserer gutter på samme måte, kommer også frem i en uttalelse fra en mor på tribunen:

Når vi er på konkurranser og sønnen min blir plassert, og premien er en t-skjorte ment for jenter med rosa detaljer blir han skuffa. Dette har gjentatt seg mange ganger, også på samme sted flere helger med få uker imellom. Og da tenker jeg at de har ikke glemt seg. Eller at de kan skylde på at gutter kommer så sjeldent, så hvorfor ikke gi litt mer kjønnsnøytrale premier. Jeg har tatt det opp med rytterforbundet, men opplever ikke at det blir noen endring. Og dette synes jeg er svakt, det er en forholdsvis lett ting å endre på, som gjør det så mye bedre for guttene som føler på det. Virker som mange egentlig er veldig for at vi skal få flere gutter til å ri, og da tenker jeg at slike ting burde i alle fall bli prioritert (en mor).

Ole forteller at han tror han også hadde trodd ridning var for jenter, om han ikke hadde visst hva det innebar av erfaring. «Men det er fordi at, hvert fall i Norge så sikter man ofte til My Little Pony og hestjenter og sånt, og da blir det liksom sånn, ja det er det folk forbinder med hest da, altså de som ikke kan det, og det hadde sikkert jeg også gjort om jeg ikke kunne noe om hest jeg heller» (Ole). Arne poengterer også at det har vært avgjørende for hans hesteinteresse, at han visste hva hest innebar hjemmefra:

Men nå har jo jeg hatt hester hjemme fra jeg var liten, så jeg visste jo at hest ikke bare var sånn rosa og jentete som man så på tv... Jeg husker blant annet My Little Pony eller hva det nå het, som var et barnetv-program med små enhjørning lignende ponnier, det gikk hver dag, kjempekjent, men veldig mye rosa, bare rosa, så da gikk selv jeg, jeg ville ikke se på det, det ble litt for jentete (Arne).

Det at Ole og Arne har fått med seg kunnskap og erfaring om hva ridning egentlig er hjemmefra, gjorde at de ikke såg på det som en jentesport, slik de mener barnetv-program fremstiller det. Ole mener folk som ikke kan noe om hest, forbinder det med My Little Pony og hestejenter. My Little Pony er en populær serie med leketøy, som i utgangspunktet har unge jenter som målgruppe (Wikipedia, u.å.). Det er amerikansk og kom på markedet i 1982. Det er små fargerike ponnifigurer i plast. I tillegg til å være leketøy er de også å finne i tv-serier og filmer. My Little Pony i form av tv-serier og film har blitt produsert helt fra 1986 og frem til i dag. Seriene bærer mye preg av fargene lilla og rosa, og ponniene ser ut til å skulle forestille jenter. De har store øyne, lange øyevipper og oppfører seg nokså jålete til tider. Ut fra det Arne og Ole forteller her var det familien som rekrutterte dem inn i ridemiljøet, og ikke tv-seriene, filmene og bladene for barn som omhandler hest. Johansen (2009) fant også i sin studie at gutter ofte kommer inn i ridemiljøet gjennom familien.

5.3.4 «Homo og jentete»

Dessverre har noen av guttene opplevd erting i forbindelse med at de rir. Men det var veldig varierende hvor mye erting de har opplevd og/eller vært vitne til. De fleste sa de ikke hadde blitt ertet, men det var på nølende måter som: «det ikke var noen stygge kommentarer som de husket i alle fall, eller det har gått helt fint, har ikke vært noe problem liksom, eller kan ikke huske noe særlig om det, men nå har jeg aldri brydd meg noe særlig om sånne ting heller da, hva andre sier liksom», så jeg føler det kan ha vært noe hos de som sier det på denne måten, men at det kanskje sitter litt langt inne å innrømme det. Men det var en jeg synes virka troverdig når han sa han ikke hadde blitt ertet. Han svarte bare kort og sikkert med engang: «Nei erting, nei det har jeg aldri opplevd. Ikke hørt noen kommentarer heller.» (Trym). Mens andre fortalte om at de selv hadde opplevd en del, og tenkte i noen situasjoner at de kanskje kom til å bli ertet. Noen fortalte også om at de hadde sett andre bli ertet.

Ertingen og de stygge kommentarene guttene får høre eller er vitne til, er veldig ofte at ridning er jentete og at gutter som rir er homo. Ole forklarer det slik:

Jeg kunne, kunne høre liksom atte, eem, ridning er for jenter og sånt, men da tenkte jeg esh jeg bryr meg ikke liksom...Mens nå i de siste åra har jeg ikke hørt noe, eller ikke veldig, ikke noe jeg har lagt merke til hvert fall. Mer som tull hehe. Ja, eksempler er jo; du er homo fordi du holder på med hest... (Ole).

Det kan virke som Ole er litt usikker og nølende når han sier ridning er for jenter. Det er akkurat som om han gruer seg til å si det. Måten han raskt fortsetter med å si at han ikke bryr seg om det, kan være et tegn på at han synes det er ubehagelig å prate om. Det han forteller har skjedd de siste åra, blir også veldig motsigende. Først sier han at det ikke er noe, så sier han ikke veldig, og til slutt ender han opp med å si to konkrete eksempler likevel. Det virker som han vil ufarliggjøre ertingen, og få det til å virke som han egentlig ikke har opplevd så mye. Jeg ville derfor høre med han og prøve å bli klokere på hva som var tilfelle, synes han det var ubehagelig og prøvde å skjule ertingen eller hadde han ikke blitt ertet så mye? Jeg spurte: har du egentlig ikke blitt ertet noe særlig? Men da svarte han: «Joo, det vil jeg påstå. Sånn på barneskolen fikk jeg høre det gjennom alle åra...» (Ole). Han svarte med trykk og overbevisning her, så med dette tenker jeg at det handler ikke om at Ole er usikker på om han har blitt ertet, men at han faktisk har blitt ertet en god del, og synes det er ubehagelig å dele det.

Arne sier han selv har blitt ertet lite, men forteller om en gang han opplevde at en yngre gutt, som går på ridning, bli ertet av de eldre guttene på skolen:

...jeg har spurt de som erter hvorfor de gjør det, og da sier de at han er litt for, eeh, jålete, kanskje litt sånn jålete, og hvordan han er...og sånn han oppfører seg. Så er ikke bare ridning, det er liksom flere ting, men så har ridning lagt seg på toppen der da...Men det er liksom at han blir stempla som hestegutt, litt sånn negativ at man er en dårlig person, vil si det er litt samme som om man kaller noen homofil. Jeg kan også se for meg at han har blitt kalt homo fordi han rir... (Arne).

Arne nøler litt når han skal si gutten ble kalt jålete, i likhet med Ole sin nøling rundt jentete. Ifølge de som erter blir gutten kalt en hestegutt, fordi han rir og oppfører seg litt jålete. Ifølge Arne er det å kalle noen hestegutt eller homofil, forbundet med noe negativt og at de som kalles det er en dårlig

person. Det er interessant hvordan Arne trekker en parallell mellom hestegutt og homofil på denne måten, og når han sier at han også kan se for seg at gutten har blitt kalt homo fordi han rir. Hvorfor står hestegutt og homofil for det samme i disse guttenes øyne?

Med utgangspunkt i et maskulinitetsideal forklart over, hvor idealiserte tradisjonelle maskuline egenskaper er vist i cowboyfilmer og idrettskonkurranser, kan dette ha påvirkning på hva gutter ser som guttete og hva de regner som «ekte» menn. Ifølge Kimmel (1996, s. 8) sin teori om homososialitet og homofobi, kan man si at disse eldre guttene frykter for feminitet, siden feminitet umannliggjør dem og da lever de ikke lenger opp til det som forventes av de som «ekte» menn, ifølge maskulinitetsidealet de ser i media. Siden ridning kan bli sett på som en jentesport (Plymoth, 2013, s. 150), og homoseksuelle bli sett på som mer feminine menn (Kimmel, 1996, s. 8), blir trolig den unge gutten forbundet med for mye feminitet ifølge de eldre guttene. Siden han går på ridning og oppfører seg litt jålete. Det at både Arne og Ole nøler når de skal si at ridning har blitt kalt jentete, kan i lys av teorien om homososialitet og homofobi til Kimmel (1996, s. 7-8), forstås med at det er uheldig for gutter å være i feminine miljøer og bli sett på som jentete, om de vil bli akseptert som en gutt blant andre gutter. Noe Kimmel mener gutter verdsetter høyt, på grunn av at det er i guttefellesskap de definerer sin maskulinitet. Sett i lys av dette gjorde det nok ikke saken noe lettere for den unge gutten som ble mobbet, at hans bestevenner var jenter, og at det var de som beskyttet han mot mobbingen av de eldre guttene.

Guttene synes det er vanskelig å vite grunnen, til hvorfor gutter som rir ofte blir kalt homo og/eller jentete. Noen av de tror det kan ha med mangel på kunnskap å gjøre, at disse ordene blir slengt ut som resultat av fordommer mot noe ukjent.

...de vet jo ikke hva de prater om, de har jo ofte ikke sittet på en hest engang, så da kan de ikke komme her og si hva sporten min handler om, og sånn er det jo i alle idretter, altså jeg kan ikke komme å kommentere en fotballkamp, haha det tror jeg ikke!...Jeg tror det med homo og at det er jentesport kommer av mangel på kunnskap rett og slett (Ole).

...hvorfor det skjer at gutter kan bli kalt homo og jentesport, så tenker jeg det er fordi det ofte er i sammenheng med at det er et tema de kan for lite om, og da tror jeg de fort kan lage seg noen fordommer om idretter de egentlig ikke kan noe om... (Svein).

I tillegg tror Ole det kan ha noe å gjøre med om man er medlem av et fellesskap med fotballguttene på skolen. «...da er jeg heller på fotballbanen med gutta typ, ja da har man mye felles på skolen også, så tilbake til det med mobbing og sånt, så tror jeg kanskje det har litt med det fellesskapet å gjøre, mennesker er flokkdyr, så ja.» (Ole). Her forstår jeg Ole, som at han mener ertingen kan forekomme, om man ikke er medlem av fellesskapet til fotballguttene på skolen. Slik sett kan det virke som han mener fellesskapet fotballguttene har på skolen, har en viss makt sosialt sett. Med flokkdyr vil jeg tro han mener at mennesker vil gjøre det de fleste andre gjør, og er redde for å havne utenfor det store fellesskapet. Jeg oppfatter Ole som at han mener fotballguttene på skolen, er et slikt stort fellesskap man ønsker å være innenfor, og man kan bli mobbet om man ikke er medlem. Kan Ole tolkes dithen, at han ser fotballguttene på skolen som en hegemonisk maskulinitet?

Om man baserer seg på at guttene som driver med idrett og sport, har et maskulinitetsideal i slik menn fremstilles i media, som er idealiserte former av tradisjonelle maskuline egenskaper og verdier i cowboyfilmer og idrettskonkurranser (Lippe, 2010, s. 160), kan en idrett som fotball være en god kandidat til å være en hegemonisk maskulinitet under et slikt maskulinitetsideal. Fotball blir sett på som en maskulin sport, siden det er mange menn som holder på med det, og fotball som aktivitet er myntet på tradisjonelle maskuline egenskaper som hurtighet, styrke og utholdenhet (Lippe, 2010, 151, 152). Guttene som spiller fotball kan derfor hevdes å ligge tett opp mot idealet for hvordan en mann innen idrett skal være, noe som kan gi de posisjonen av en hegemonisk maskulinitet. Det å være en del av den, gir ifølge Store Norske Leksikon (u.å.) menn makt, annerkjennelse og innflytelse. Ifølge Ole kan man si fotballguttene har en slik ledende posisjon på skolen, og noe av årsaken til at de har den posisjonen, kan komme av påvirkning fra et maskulinitetsideal med idealiserte tradisjonelle maskuline egenskaper og verdier.

Svein tror man også kan bli kalt homo og jentete om man er den ene i fotballgjengen, som også går på ridning. «Eeh, også selvfølgelig det at hvis du allerede hører til i en guttegjeng hvor alle sparker fotball, også er du den ene som går på ridning, da blir det kanskje fort at de kan gå litt mot en da sikkert, tror jeg, at det er nok lettere når man er flere om å gjøre det samme» (Svein). Arne forteller at unge ikke vet hva ordet homofil egentlig betyr, og bare bruker det for alt som er dårlig, og om ridning kanskje fordi det kan bli sett på som litt jentete.

Det fleste folk tenker om homofil når de er unge, føler jeg bare er at det er et dårlig ord. Så hvorfor gutter som rir kan bli kalt homofil tror jeg, ja kanskje kommer litt av at det kan bli

sett på som jentete, men også fordi at om man vil si noe dårlig om noen, så er dette ordet nesten alltid brukt. Ja det blir vel nesten brukt om alt hvis det er noe som er dårlig. Hvis man tenker en skoledag, så blir det vel brukt over hundre ganger tror jeg. Tror nesten alle elever bruker det hvert fall en gang om dagen. Det har blitt for normalt, man banner ikke mer med andre ord faktisk, man bruker det mer enn man sier drittsekk for eksempel. Man sier sånn for eksempel; Er du homo eller!?! (Arne).

Det Arne forteller her tyder på at han ser på homoseksuelle, som jentete eller feminine. Pluss at han tror de som rir kan bli kalt homo, fordi ridning kan bli sett på som jentete. Arne sier også at homofil blir sett på som et dårlig ord, og brukes om nesten alt som er dårlig. Men hvorfor skulle disse guttene som erter synes at ridning er dårlig? Noe av grunnen kan komme av at ridning er dominert av jenter og derfor blir et feminint miljø, som ifølge Kimmel (1996, s. 7) er noe menn distanserer seg fra i frykt av å bli feminisert. Men hva annet kan det komme av?

5.3.5 Ikke en ordentlig sport

I tillegg til at guttene har opplevd at ridning blir sett på som jentete, har de også fått høre at ridning ikke er en ordentlig sport. «...at det er tull oog, også gikk jeg idrett også da, så ja sånne ting.» (Ole). Ole gikk idrettslinje på videregående og noen av de han gikk med såg ikke på ridning som en ordentlig sport. De sa det var tull. Arne tror de eldre, populære guttene på skolen som mobber, har lignende holdning til ridning. «Jeg føler disse guttene ser på ridning, som bare litt dårlig, at det ikke er helt sport, ser ikke på det, vet ikke hva de tenker, men tror de tenker det ikke er kult, kanskje litt fordi at de tror man bare sitter på hesten, ikke gjør noe, hesten gjør jobben.» (Arne). Ole tror dette kommer av at de ikke vet hva ridning innebærer. «De vet jo egentlig ikke hva de prater om, de har jo ofte ikke sittet på en hest engang, så da kan de ikke komme her og si hva sporten min handler om...» (Ole).

Ifølge Arne og Ole oppfatter disse guttene ridning, som at det krever lite fysisk anstrengelse, og derfor ikke ser det som en ordentlig sport. Lippe (2010, s. 151-152) fant i sin forskning at på starten av 1900-tallet var mannskropper normen for idrett, og at mange idretter baserte seg på egenskaper som var myntet på gutter og menn. Slik som hurtighet, kraft og utholdenhet. Idretter som krever disse egenskapene, kan man si krever fysisk anstrengelse. Lippe (2010, s. 161) fant også at man kan si denne normen for idrett fortsatt lever hos flere den dag i dag. Så sett i lys av Lippe (2010) sin forskning, kan guttenes holdning til at en ordentlig sport må være fysisk anstrengende, komme av at

den tidligere oppfatningen om at mannskropper er normen for idrett, fortsatt er en del av samfunnet vårt i dag.

5.3.6 Jentemiljø og guttemiljø i stallen

Jonas tror at jenter kanskje har et annerledes miljø i stallen enn gutter. Han forklarer det slik:

...jeg tenker kanskje at jenter som møter opp mer bare for å børste hesten og bare ri litt sånn innimellom for miljøet, men så er det ikke da, eh når de først har starta å ri i miljøet da, så har ikke guttene det samme miljøet å gå rett inn i. Så eh ja jeg tenker det er noe sånt. Ja og at de rir på tur sammen, og har ofte mye sånn miljø sammen da (Jonas).

Det virker som Jonas mener at mange jenter møter opp i stallen mer for miljøet, enn selve ridningen i seg selv. Han forklarer det med at de kommer for å børste, og kun rir litt innimellom. I staller er det vanlig at jentegjenger henger i flere timer etter skolen. Da kan de hjelpe til med møkking, leiing, pussing av utstyr og saling av skolehester, for så å ri på deres ukentlige time i rideskolen og kanskje litt mer innimellom som takk for hjelpen. I Hedenborg (et.al, 2021, s. 619) forklarer to jenter hvordan det er å gå på rideskole, og legger vekt på at miljøet de har i stallen er sterkt, og at det er så mye mer enn å ri. Det er fritiden deres. De pussar utstyr og snakker med venner også videre. Vennene deres utenfor stallen skjønner ikke hva de gjør der, siden de kun rir en gang i uken og ikke har egen hest engang.

Ifølge Jonas kan det også virke som han mener jentene begynner å henge i stallen på denne måten, også etter hvert eventuelt rir mer og mer. Men jeg får ingen oppfattelse av at han tror gutter henger i stallen på samme måte. De hevder han heller kommer rett inn på ridetimen for å ri, og da ikke har det samme miljøet som jentene har opparbeidet. Jørgensen (1995) fant i sin studie at kvinner sitt karriereløp innen ridning, ofte bygger seg opp fra rideskole og hestepasser frem til hobbyrytter eller konkurranserytter, mens menn nesten ikke er å se som hestepassere. Dette kan belyse noe av det samme, da hestepasser og rideskole inneholder mer det sosiale miljøet og stell av hesten, som jentene beskrev som det de likte i stallen og på rideskolen. Guttene deltar derimot ikke i dette miljøet i like stor grad.

Det Jonas forteller om at jentene ofte har mye miljø sammen og rir på tur sammen, tolker jeg som at han kan mene jenter er mye sosiale med hverandre i stallen og under ridning, og kanskje ikke

nødvendigvis tenker så mye på ridning som sport og konkurranse. For det å ri sammen på tur og prate, kan sees på som kontrast til konkurranserettet trening. Både Larsson (2006) og Ulseth (2002) fant i sine studier at menn og gutter legger større vekt på prestasjon og konkurranse enn det sosiale. Hofmann (2005) fant i sin studie at menn dukker opp når det er konkurranser, men ikke å finne i stallen ellers. Hvordan skal man få guttene til å henge i stallen?

5.3.7 Tror stallen må få et annet miljø

Hans tror flere gutter vil begynne på rideskole, om det blir mer miljø i stallen og et annet type miljø. Han forteller om miljøet i stallen når han var ungdom.

Det er ikke sånn som når jeg vokste opp for å si det på den måten, vi hadde jo et helt unikt miljø! Da jeg vokste opp på Steinseth med...de gutta jeg vokste opp med den gangen, de er jeg jo venner med i dag også. Men det er klart vi festa og hadde det gøy, det fantes ikke noe miljø utenfor stallen. Det var drikking og herjing og vi hadde det gøy, vi tøysa med jentene og sånt noe på tur, ja det sosiale var en veldig stor bit av det. Og det tror jeg at hvis man skal beholde et ridemiljø, må man være flinkere til å lage mer sosialt. Og det er kanskje ikke folk like flinke til. For eksempel via rideskolene og privatstallene, lage litt mer happenings og gjøre noe gøy ut av det. Kanskje ikke bare at et stevne er et stevne, men lage en fest også (Hans).

Jeg forstår Hans som at han trivdes godt med miljøet han hadde i stallen som ung, og at han mener stallene i dag ikke er flinke nok til å lage et slikt miljø med mer sosialt. Det Hans beskriver som sidene ved miljøet han likte, er blant annet at han hadde et fellesskap med guttene han vokste opp med, og de er han venner med i dag også. Han forteller også at de festa, herja og hadde det gøy, og at hans sosiale miljø var i hovedsak i stallen. Ifølge Hans hadde derfor guttene et miljø i stallen utenom det å ri, og et veldig godt miljø, siden det var her de stort sett oppholdt seg. Det kan sammenlignes med det jentene i Hedenborg (et.al, 2021, s. 619) har beskrevet om stallen som deres fritid. Men hva miljøet innebar for disse jentene og Hans og guttene, kan man si er veldig ulikt. For Hans og guttene var det festing, herjing og tøysa med jentene, mens for jentene var det stell av hester og utstyr og det å snakke sammen. Ifølge Hans og Hedenborg (et.al, 2021) kan man si det sosiale i stallen er viktig både for gutter og jenter, men at det innebærer noe ulike aktiviteter for de to kjønn.

Det at Hans forteller at guttene tøysa med jentene, tenker jeg kan være et tegn på at guttene distanserer seg fra å henge med jentene som venner, og forholder seg heller til de på en mere flørtete måte. Noe som i henhold til Kimmel (1996, s. 7) kan være en måte for guttene å vise deres maskulinitet og heteroseksualitet på. I Plymoth (2013, s. 160-161) sin studie, kommer det frem at det ikke er uvanlig at menn som begynner å ri, forteller at grunnen var muligheten til å møte mange kvinner i stallen, og at ved å gjøre dette setter de seg i en normalisert, heteroseksuell, maskulin diskurs og blir primært «erobrere». Slik sett kan det virke som det er akseptert blant menn å være med kvinner i stallen, så lenge det er i en flørtekultur.

5.3.8 Viktig med guttefellesskap og tilhørighet blant guttene i klassen

De guttene rir sammen med, henger de ikke så mye med ellers på fritiden. De rir mest med jenter, mens det er guttene i klassen de i hovedsak er gode venner med.

Jeg hadde ikke noe særlig kontakt med de andre på timen, visste hvem de var, men var ikke venner av meg nei. Og han kompisen min kjente jeg jo, men eeh, ja vi prata heller ikke så mye sammen utenom når vi gikk på ridning egentlig. For jeg følte man hang mye med de man gikk i klasse med i den alderen her, hadde han vært et år eldre enn meg så kanskje vi hadde hengt mer, men to år ble litt mye, så hadde ikke mye med hverandre å gjøre på skolen da på en måte (Svein).

For Svein virker det som skolen er en viktig arena for det sosiale fellesskapet, og at det er der man bruker mye tid med venner. Han mener det er de man går i klasse med man henger mye med i barneskolealder, og for Svein gjaldt det for det meste guttene i klassen. Han fortsetter å fortelle:

...man er jo i en alder der man er veldig opptatt av å gjøre det som alle andre holder på med. Og jeg tror kanskje det var litt derfor jeg slutta, for jeg følte at jeg ikke fikk noen tilhørighet på en måte. For det var på en måte bare meg og han kompisen min, ooog, eem, ja det var jo for så vidt greit nok det, men det var ikke en gjeng som drev på med det liksom, på min egen alder...man ble alene med det, så da ble det liksom, eem, ja jeg tror det hadde vært mer givende om det var en gruppe som drev på med det. Tror nok det var dette som gjorde at jeg ikke fortsatte hvert fall (Svein).

Det kan virke som Svein følte at han måtte gjøre det samme som de han hang med i klassen, for å føle tilhørighet. Han tror også ridning ville blitt mer givende, om de var en gjeng som holdt på med det sammen. Da antar jeg han mener en gjeng fra klassen. Han forteller også at «...jeg føler på den tida i bygda, så var det mye enten korps eller fotball folk gikk på, det var de største liksom, og det var ingen av de som interesserte meg noe særlig.» (Svein). Men likevel sier han at han gikk på korps i mange år, i stedet for ridning, mye fordi han var opptatt av å gjøre det de andre guttene i klassen gjorde.

Ved bruk av Kimmel (1996) og hans teori om homososialitet, kan det belyse den følelsen Svein hadde, om at han var veldig opptatt av å gjøre det samme som de andre guttene i klassen, og ville føle tilhørighet hos dem. Ifølge Kimmel (1996, s. 7-8) kan denne følelsen til Svein forstås med menn og gutters interesse av, og behov for å være i mannlige fellesskap for å definere sin maskulinitet. Det at flest gutter på skolen til Svein velger å gå på en idrett som fotball, kan forstås med en påvirkning fra et maskulinitetsideal i media, med idealiserte former av tradisjonelle maskuline egenskaper og verdier. Men det at også mange gutter på skolen hans velger å gå på korps, kan tyde på at et slikt valg ikke er underlagt et slikt maskulinitetsideal. I og med at korps ikke kan sies å regnes som å inneholde samme tradisjonelle maskuline egenskapene, som de fysisk anstrengende idrettene. En mulig måte å forstå hvorfor mange gutter på denne skolen likevel velger korps i stedet for ridning, kan være på grunn av at korps i likhet med fotball, allerede har et miljø med mange gutter, mens ridning har et miljø med overvekt av jenter. Og ifølge Kimmel (1996, s. 7) foretrekker menn å være i homososiale fellesskap, for å definere sin mannlighet med og mot andre menn. I feminine miljøer får de ikke gjort dette på samme måte, i tillegg til at de vil ha en viss avstand til feminine miljøer for å bevise sin heteroseksualitet.

Ole forteller om hans erfaring i rideskolen. Da var han eneste gutt på ridetimen, og han tror andre gutter kan føle det slik som han, om de havner i samme situasjon.

...for jeg tror greia er at de aner jo ikke at det er andre gutter, og jeg hadde skjönt det selv, jeg hadde ikke gidde og sittet sånn på en jentegjeng 24/7, da er jeg heller på fotballbanen med gutta typ, deet, ja da har man mye felles på skolen også, så tilbake igjen til det med mobbing og sånt, så tror jeg kanskje det har litt med det fellesskapet å gjøre, mennesker er flokkdyr så ja. Så det er jo greia med «Gutter som rir», få de til å se at det er et guttemiljø også (Ole).

Ole tror gutter vil være i fellesskap med andre gutter, og at dette er noe han selv har følt på. «Også tenker jeg at hvis rideskoler ser at de har seks gutter i løpet av en dag, og de har puttet alle guttene på forskjellige timer, da synes jeg kanskje de skal prøve å flytte litt på den kabalen...» (Ole). Ifølge Ole er guttemiljø viktig for de guttene som rir. Han uttrykker også at han ikke foretrekker å henge med en jentegjeng hele tiden. Han ville heller vært på fotballbanen med guttene, fordi da er han sosial med gutter, men også fordi da får han mye felles med disse guttene på skolen. Og at ved å være en del av dette fellesskapet, så tror han at han vil unngå store deler av mobbingen.

Det kan virke ut fra det guttene forteller her at det er viktig for de å ri med andre gutter, og at de helst skulle ridd med de guttene de hang med på skolen, for da føler de tilhørighet og unngår mobbing. Trym forteller at fellesskapet var noe av det morsomste med rideskoletida for han: «Med fellesskapet så tenker jeg på at de jeg rei med på gruppa mi var gode kompiser av meg, så vi var tre gutter, det var moro at vi var litt flere gutter...» (Trym). I tillegg til at Trym rei med gode kompiser av seg, gikk han også på fotball alle åra. «Det var jo mange flere som spilte fotball og sånt på skolen, så det var vel mer populært med fotball på en måte...». Fotball var tydelig populært på Trym sin skole også. Han forteller med sikkerhet at han ikke har blitt mobbet for at han rir. Det er selvsagt flere faktorer som kan spille inn på hvorfor han ikke ble mobbet, men noe av det kan komme av at han gikk på fotball i tillegg til ridning. Siden han gikk på fotball, kan man si han var en del av den hegemoniske maskuliniteten innen idrett, ut fra et maskulinitetsideal fra media, med idealiserte tradisjonelle maskuline egenskaper og verdier i cowboyfilmer og idrettskonkurranser.

5.3.9 Får gode venner gjennom «Gutter som rir»

Flere av guttene forteller om det samme som Jonas, at: «...de jeg rir med på ridetime kjenner jeg ikke sånn veldig godt, bare litt.» (Jonas). Det kan virke som om guttene ikke deler aktiviteten med sine gode venner. Dette gjelder både for konkurranserytterne med egen hest, og de som går på rideskoletimer. Men det kan se ut til at gruppen «Gutter som rir» gjør at guttene får gode kompiser innen ridning. Jonas forteller:

Noe fint med å være med i «gutter som rir» er at de arrangerer ulike arrangement for medlemmene, slik som for to år siden var jeg med på en leir hvor jeg møtte to gutter, som jeg drar på leir med nesten hvert år nå. Så disse leirene for eksempel kommer jo ut bare for gutter som rir (Jonas).

I det Jonas sier virker det som «Gutter som rir» bidrar positivt til hans sosiale relasjoner innen ridning. Han sier gruppen sine arrangementer gir han nye venner, som han holder kontakten med år etter år. I siste setning poengterer han at disse leirene kun kommer ut for medlemmer av gruppen. Ole forteller også om at gruppen gir han nye venner og større nettverk innen ridning.

Det beste med å være med i «Gutter som rir» er at jeg har jo fått kontakter da, og venner rundt omkring i Norge da og sånt, så jeg har jo blitt kjent med mange av de i ganske ung alder, så da har vi blitt mer knytta da, så ja, de er jo kompisene mine, holder jo kontakt med mange av de jeg møter, og det at det gir jo større nettverk innen ridning og da (Ole).

Ole sier at de han møter gjennom gruppen har han møtt i ganske ung alder og holdt kontakten med, så de har blitt nærere og er kompisene hans i dag. Men han sier også at de møtes sjeldent, for mange av de bor så spredt rundt i landet. Når jeg intervjuet Ole var jeg og så på den ukentlige sprangtimen hans, og der var det en som var medlem av «Gutter som rir», og han hadde kjørt halvannen time en veg for å komme på treningen. Dette kan tolkes som et tegn på at fellesskapet gruppen gir, er noe guttene som er medlem av gruppen prioriterer høyt. «Gutter som rir» er et rent guttefellesskap, og guttene sier de får gode kompisar gjennom denne gruppen. I motsetning til guttenes vanlige ridetimer, hvor det er flest jenter og de sier de ikke kjenner de andre på disse timene spesielt godt. Med dette kan det argumenteres for at guttene ser ut til å få flere gode venner på ridetimen, om de rir sammen med andre gutter enn jenter.

5.3.10 Gutter unngår jentedominererte miljøer

Noe som går igjen hos flere av guttene jeg intervjuet, er at de tror gutter trekker seg litt unna miljøer hvor det allerede er stor overvekt av jenter. Jonas tror det at det er flest jenter i miljøet allerede, gjør det vanskeligere for guttene å komme inn. «... når først jentene har startet å ri i miljøet da, så har ikke guttene det samme miljøet å gå rett inn i.» (Jonas). Her virker det som Jonas mener gutter vil være i miljø med andre gutter. Ut fra det Svein forteller, kan det virke som han tror det at guttene trekker seg litt unna, kommer av et ønske om å gjøre det samme som de andre guttene:

... det er flest jenter som går på det, og da liksom støter man fra seg mange gutter da, at ja, samme som i noen jobber, ta sjukepleien for eksempel hvor det også er mange jenter, jeg

tror det bare er egentlig derfor. Og at når man er ung så vil man gjerne drive på med det alle andre gjør, ooog ikke skille seg ut sånn sett... (Svein).

Svein sier at «alle andre» for han var i hovedsak de andre guttene i klassen. Han sier ikke noe om hvorfor han tror gutter trekker seg unna miljøer med mange jenter. Men den siste setningen hans tolker jeg dithen, at i og med at han vil gjøre det samme som de andre guttene i klassen, kan det å gå på rideskole med mange jenter, gjøre at man skiller seg ut og vekk fra guttegjengene. Om man ser dette med Kimmel (1996) sin teori om homososialitet og homofobi, kan det være at guttene trekker seg unna jentedominerte miljøer, fordi de ikke vil bli «smittet» av feminitet. Ifølge Kimmel (1996, s. 7-8) er menn redd for at andre menn skal oppfatte de som mindre mannlige og feminine. I et mannsfellesskap dømmer de hverandres mannlighet, og det er om å gjøre å være den mest mannlige i gruppa. Kimmel (1996, s. 7-8) mener menn er veldig opptatt av og redd for hva andre menn kan synes om dem. En slik redsel kan det virke som Trym mener noen gutter kan føle på, om de hadde gått på ridning: «... det blir sett på som en mer damesport da, enn guttesport, også er det sikkert ikke alle som tørr å ri, for de er redd for hva andre synes...» (Trym). Arne uttaler også tanker som kan tolkes som at gutter bryr seg mye om hva de andre guttene mener: «... det hjelper ikke at mange av de andre guttene i klassen, snakker negativt om ridning, da tror jeg det blir vanskelig for gutter å begynne.» (Arne).

I det Ole forteller virker det som han også ser fellesskap med andre gutter som viktig for gutter, og han gir i tillegg uttrykk for at om han måtte vært i et miljø med kun jenter når han rir, velger han heller et fellesskap med gutter og fotball. «... jeg tror greia er at de aner jo ikke at det er andre gutter, og jeg hadde skjønt det selv, jeg hadde ikke giddet og sittet sånn på en jentegjeng 24/7, da er jeg heller på fotballbanen med gutta typ...». (Ole). Med dette kan Ole forstås som han rangerer fellesskapet med guttene over aktiviteten han er interessert i, om denne aktivitetens medlemmer er en jentegjeng. Det gjorde også Svein, som var i korpset med guttene i stedet for å gå på ridning, som han egentlig likte bedre.

5.4 Et historisk blikk på ridning

«Menn kjører, kvinner rir». En av informantene forteller om sine erfaringer fra travløp, hvor han ser en tydelig kjønnsdeling mellom løp med rytter (monteløp) og løp med vogn. «Ja også en ting til, i trav er det jo nesten bare menn som kjører løp, mens i monte, da er det nesten bare kvinner, de monteløpene jeg har vært på med våre to hester som gikk det, så har jeg ikke sett en eneste mann

faktisk» (Arne). Det som Arne forteller her, om at kvinner rir og menn kjører, er noe som også kommer frem i tidligere forskning, og at det har vært en slik kjønnsfordeling mellom ridning og kjøring lenge. Ifølge Morset (2019) var det mennene som kjørte travløp og holdt på med arbeidshesten i Norge på starten av 1900-tallet, mens ridningen var det for det meste kvinnene som gjorde.

Ifølge en informant av Morset (2019) har ridning vært jentene sitt felt hele hans liv. Mens kjøring var noe sønnene skulle lære av sine fedre. Han husker når han rei langs vegen i arbeidstiden på slutten av 1970-tallet, at han helst ikke ville bli sett. Det kunne bli folkesnakk, for det var ikke sosialt akseptert at han som mann skulle bli sett ridende i arbeidstiden. Mens det å ha en god arbeidshest forteller han gav menn status. Man var kjent i hele bygden om man hadde en god arbeidshest. Kanskje denne populariteten rundt arbeidshesten fortsatt henger litt igjen i Norge? En av mine informanter forteller om faren sin iver for arbeidshest, selv om han ikke har peiling på hest. «Pappa har jobba i skogen, så han synes det hadde vært tøft og hatt en, ja hvis vi skulle hatt hest da, at man kunne kjørt tømmer med den da.» (Jostein).

5.4.1 Tunge raser – ikke sprang og dressur

Hans og Ole mener den korte kulturen for ridning (sprang og dressur) i Norge, kan ha noe å si for hvorfor det er så få gutter som velger å ri. Hans forklarer det slik:

Så tror det handler mye om norsk kultur, hva som er vanlig her. Ridning er jo ikke en sport som er stor i Norge i utgangspunktet, fordi vi har ikke hatt det rotfeste for det i den norske kulturen. Okei, vi har hatt kavaleri i det norske forsvaret også, men vi har ikke hatt de store avlsstasjonene og rideskolene som man har hatt i andre land, sånn som Sverige og Danmark, som har drevet kriger, brukt hester, stridsvogn, gjennom mange hundre år, den tradisjonen har ikke Norge hatt. Norge har jo tre hesteraser, døll, lyngshest/nordlandshest og fjording, og det er jo ikke hester som er laget for å hoppe store sprang eller gå elegant dressur. Så avlen har jo ikke vært like stor i Norge, og all sånn her historie bakover, har noe med hestesporten å gjøre, hvor stor den er. Altså birkebeinerne starta litt tidligere å gå på ski, enn vi begynte med hest i Norge, så jeg mener det er helt åpenbart at dette ligger bak den hestekulturen vi har i Norge i dag.

Her sikter Hans til det vi har sett i tidligere forskning om hest i Norge, at det var mest kjøring og kløv hesten ble brukt til før 1950, og at ridning var mest i form av tur (Morset, 2019). Slik Hans forklarer det her, virker det som han mener at siden ridning, i form av sprang og dressur, ikke har vært en del av den norske kulturen særlig lenge, blir ikke ridning sett på som en vanlig sport og er derfor heller ikke en stor sport i Norge i dag.

5.4.2 Usynlighet i media og lite reklamering

Hans tror ridningens usynlighet i media, kan komme av at ridning ikke er en sport vi har hatt lenge i Norge. I tillegg til at lite ridning i media, gjør at gutter ikke får tilstrekkelig med reklame om sporten. Han forteller:

På sportsrevyen for eksempel, så er det ikke ridning som blir vist mest i Norge, med kulturen i Norge så er det fotball og ski og volleyball. Slike ting som har rotfeste i norsk sport gjennom media. Det har veldig mye å si til hva slags holdning resten av samfunnet har, og hva folk vet om ridning. Det er jo ikke akkurat kjempegod reklame på sportsrevyen for at ridning er en macho sport. Altså det er jo ikke noe reklame i det hele tatt! (Hans).

Her sier Hans at det ikke er noen god reklame for at ridning er en macho sport på sportsrevyen, men så sier han også at det ikke er noe reklame i det hele tatt. Men hvorfor velger jenter å ri tross liten reklame?

5.4.3 «Jenter liker å være mye med dyr»

Hans forklarer hvorfor han tror jenter rir selv om det er lite reklame for ridning: «eeh, jenter er litt mer sånn at de kanskje, det er mer naturlig at de synes det er gøy å leke med dukker og hester og sånt noe.» Her antyder Hans med et slikt utsagn at det ligger i jenter sin «natur» og synes det er gøy å leke med dukker og hester, og at det å leke med dukker og hester da blir noe feminint. Man kan si han bruker et historisk og tradisjonelt syn på hva som er knyttet til feminitet, som mykhet og omsorg, da det å leke med dukker ofte knyttes til slike egenskaper. Han sier det på en måte som gjør at hester blir dratt inn under samme kategori. Det at Hans forstår noe som mer naturlig for jenter enn gutter, kan belyses med Bourdieu sin kjønnsforståelse. Sett i lys av Bourdieu (1995, s. 22-26) får Hans en slik forståelse av at noe er mer naturlig for det ene kjønn, på grunn av at kvinner og menn har hver sin særegne habitus, med en bestemt relasjon til samfunnets kultur. Menn og kvinner

distanserer seg fra hverandre blant annet gjennom ulik klesstil og at de er med på ulike sporter. Siden den særegne habitus er kroppsliggjort, er disse forholdene ikke noe individene selv erkjenner. Derfor oppleves personligheten og valgene de ulike kjønnene gjør, som noe medfødt og naturlig. Trym har også lignende forståelse av hvorfor det er flere jenter som rir: «...jeg vet ikke, jenter liker kanskje å være mye med dyr...» (Trym). Dette er i likhet med hva Johansen (2009) fant i sin studie, at jenter ser ut til å bli mer interessert i ridning på grunn av omsorgsbegrunnelser linket til at de er glade i dyr. Jonas nevner også noe som kan tolkes dithen at han tror omsorgen for hesten, er en stor del av jenters motivasjon for ridning. «...kanskje at jenter møter opp mer bare for å børste hesten, og bare ri litt sånn innimellom for miljøet...» (Jonas).

5.4.4 Sport for de kongelige og den engelske overklassen?

Hans fortsetter å fortelle om hvordan ridningens usynlighet i media, bidrar til hva folk vet om ridning, og hvilke holdninger folk får til det. Han opplever at ridning er noe folk vet lite om.

For eksempel hvis en utenforstående spør deg, så sier de som regel driver du med trav eller galopp? For det er det de ser på tv. Og hvis sprangridning blir nevnt, så sier de åja er det sånn Märtha holder på med? Hehe jaja, sånn nesten da hverfall. Ikke sant. Og det blir kanskje fremstilt at ridning av noen er sånn engelsk overklasse, og det kan jo hende at noen hesteeiere føler at det er, og at noen ønsker å fremstå som det, men det er jo veldig sjeldent man ser det i Norge da (Hans).

Hans antyder her at trav og galopp er noe folk kjenner mer til enn sprangridning, og at det får mer mediaoppmerksomhet. I tillegg til at de sjeldne gangene sprangridning eventuelt skulle bli nevnt, virker det som folk, ifølge Hans, ser det som en sport for de kongelige, da de nevner prinsesse Märtha Louise. Ut fra det Hans forteller virker det også som han mener de som ikke vet, kan se ridning som en sport for den engelske overklassen, fordi noen hesteeiere kan føle at det er det, og at noen ønsker å fremstille det som en slik sport. For meg virker det som poenget til Hans er at usynligheten i media, er med på å gjøre at folk som ikke kan noe om hest, kan få et feil bilde av hvordan ridning egentlig er i Norge. For hvis det er de kongelige eller de i verdenstoppen som blir vist de sjeldne gangene sporten er på tv, så gir dette en helt annet inntrykk enn om man for eksempel hadde sett noe fra rideskoler. Går man på rideskole koster det omtrent 250 kroner i uken, så ridning i form av å gå på rideskole, kan man si gjør ridning mer til en folkelig idrett og sport. Det å ha egen hest og konkurrere innen sprangridning koster selvsagt en del mer, men man må ikke gå

til innkjøp av hest, for å drive med ridning. Ifølge Børresen (2002, s. 108) har trav og galopp i Norge lange tradisjoner med et miljø dominert av menn. I Plymoth (2013, s. 150) sin studie argumenteres det for at de sportene media og folket vil ha, er de maskuline sportene som ikke betraktes som overklassens aktiviteter. I og med at Hans antyder at folk som ikke vet noe om hest, assosierer sprangridning med prinsesse Märtha Louise, kan man si sprangridning blir assosiert med noe feminint og som en sport for overklassen. Ifølge Plymoth (2013, s. 150) sin studie kan dette bidra til å forstå noe av grunnen til sportens usynlighet i media.

5.4.5 Foreldres holdning til ridning

Hans mener sportene fotball, volleyball og ski er populære sporter i Norge, som får mye mediaoppmerksomhet. Både Hans og Ole forteller om foreldres holdninger til ridning sammenlignet med fotball. Hans deler en erfaring han hadde med sønnen sin på skolen:

Det første som ble tatt opp når vi var med sønnen vår første dag på barneskolen var, da var han seks år gammel, da rakk foreldrene opp hendene, hva gjør vi med fotballtreningene? Ikke sant, det er det første! Det er ikke hvordan er timeplanen, men hvordan de skal organisere fotballtreningene, for det var liksom en helt naturlig sak og starte med fra første klasse på skolen. I stedet burde man jo rekt opp hånda og sagt, når skal han være med på rideskolen, ikke sant. Men det første de gjør er da å organisere fotballtrening utenfor skolen med disse barna. Det må gjøres en holdningsendring, igjen kulturen. Hva som er vanlig her (Hans).

Ifølge Hans virker det som han mener at foreldrene blir påvirket av hva som er vanlig sport i Norge, og styrer barna inn på den/de sportene som er vanlige. Han sier at fotballen er en naturlig sak. Det kan tolkes som at den er veldig populær blant mange, så alle regner med fotball som et alternativ for barnet sitt. Fotball ble nesten en del av timeplanen, mens ridning ikke ble nevnt. Hans mener det må skje en holdningsendring i kulturen. Jeg tolker han dithen at han tror denne holdningen hos foreldre, om at fotball er så populært, kommer av at det er en sport vi har hatt lenge i Norge. Ole kan man si deler samme tanke som Hans, om at mange foreldre favoriserer fotball foran ridning, når han sier: «Også foreldre, jeg tror det er mange fedre som heller vil se sønnen sin bli god fotballspiller enn å sitte på rideskolen og kjede driten ut av seg.» (Ole). Men hva får Ole til å hevde dette? Hvorfor tror han akkurat fedre er mer interessert i å se sønnene spille fotball enn å ri, og hvorfor skal det være kjedelig for fedre å sitte på rideskolen å se på?

5.4.6 Rideskolen blir ikke tenkt på som et alternativ

Flere av guttene bemerket at det var veldig lite reklamering i starten av barneskolen, om at rideskolen faktisk eksisterte. De fikk ikke inntrykk av at ridning var en aktivitet de kunne begynne på, på lik linje med for eksempel fotball, ski eller korps. Svein kan ikke huske at hverken jentene eller guttene snakket om ridning.

Nei, med de karene jeg var med snakka vi ikke om ridning som alternativ som idrett å begynne på i starten av barneskolen nei. Det var bare fotball egentlig sånn helt i starten av barneskolen. Eem, ja det var det eneste jeg visste om, også skikarusellen da om vinteren. Eem, også korpset etter hvert da, men kan aldri huske at det var noe prat om ridning, det var bare jentene som gikk på, men eller kan forresten ikke huske at det var noe de heller prata om så tidlig, det var litt senere det også egentlig (Svein).

Trym har inntrykk av at mange ikke visste om ridning som en mulighet. «...jeg tror ikke det var så mange som hadde tenkt på ridning som en sport da, at det var mer vanlig med fotball, også tenkte de ikke mer over det. Så det var lite snakk om ridning blant guttene på skolen, kan ikke huske noe spesielt i alle fall.» (Trym). Svein synes rideskolene burde ha litt mer aktiv rekruttering:

Jeg kan ikke huske at rideskolen drev med noe rekruttering i forhold til skolene og sånn, de sendte ikke ut noe felles skriv til elevene og sånt...ja man burde hatt litt mer aktiv rekruttering, for det husker jeg at de gjorde med fotball og korps, ja egentlig alt mulig, vi fikk sånne oppstarts greier vi fikk med hjem og gav til foreldrene våre...så det er nok lurt for å bevisstgjøre det tror jeg, at det er en mulighet (Svein).

Ifølge Kimmel (1996) sin teori om homososialitet og homofobi, er gutter opptatt av å være i miljø med andre gutter, og Svein har sagt tidligere at han tror gutter er veldig opptatt av å gjøre hva de andre guttene gjør, og da kan det være en god ide å «få tak i» guttene før de begynner på noe annet. I det Svein forteller over, får jeg følelsen av at de andre aktivitetene kommer ridning i forkjøpet, på grunn av mer aktiv rekruttering med engang elevene begynner på skolen. Svein nevner også andre tiltak han tenker kan være nyttige for å få flere til å ri og vite om ridning. «Og det å ha en dag i stallen for alle i første klasse eller noe sånt, tror jeg kan være lurt, også for at de skal se at det ikke er så skummelt som kanskje mange tror, jeg skjønner det kan virke skremmende med de store dyra

for barn som ikke er vant til det.» (Svein). Med en slik løsning hvor alle elever på skolen skal innom rideskolen en dag, eller man kan dra det lenger å si at man tar noen timer fra gymmen, vil trolig gjøre at ridning blir mer kjent for barn tidligere. Da vil kanskje ridning stille mer likt med fotball og de andre aktivitetene, som det er mye av på skolen, når barna skal velge fritidsaktivitet. Dette var noe en mor også hadde tenkt over:

Vet også at i Polen er alle skoleelever noen dager på rideskoler for å få en innføring i ridning de første skoleåra, det er en del av gymmen, slik som de blir innført for mange andre idretter i gymsalen. Og dette tenker jeg er viktig, for fotball, innebandy og håndball osv. får veldig forsprang på ridning når barna har det mye på skolen. Så dette tror jeg er noe rideskolene burde fått et samarbeid om med skolene rundt om i landet (en mor).

Hans synes heller ikke rideskoler driver god nok markedsføring og aktiv rekruttering. Han kommer med mange eksempler på tiltak han mener kunne fått rideskoler mer synlige.

Det man kunne gjort var at rideskolene hadde gratis ridetimer for alle første klassinger på skolene i nærheten. Alle skulle fått lov å bli med i stallen, klappe hest, mate dyra, og sitte på for de som tørr, tørr man ikke må man ikke, men da kan de likevel få være i nærheten av hester. Bare lage litt gøy, akkurat slik man gjør på fotballtrening for knøttene når de kommer, ikke sant, er ikke sikkert de sparker så mye fotball, men de er med. Men dette gjøres ikke! Hadde jeg hatt en rideskole, hadde jeg gjort det på denne måten, hvis jeg skulle markedsført sporten min. Også kunne folk komme på åpen dag på rideskolen for eksempel, levert en lapp om dette til alle klassene på skolen, alle kan komme, gutter kan ri gratis, jenter betale 50 kroner. Også kunne man kanskje spurt skolene om de ville være med på et samarbeid med rideskolene hvor det å prøve ridning ble en del av gymmen (Hans).

Flere av guttene nevner også mangel på ridning i andre kanaler som kan vise sporten, slik som i aviser og på tv. «De skriver vel ikke så mye om ridning i aviser og sånt heller, kan ikke huske å ha sett noe særlig liksom. På tv også, det er mest fotball og ski egentlig.» (Jostein).

Til tross for lite reklamering, husker Arne at på skolen hans var det snakk om rideskolen blant jentene, men aldri guttene. «Jeg vet ikke hvordan jenter har det da, men jeg husker hvert fall når jeg var liten at det var flere jenter som sa at de hadde lyst til å begynne på ridning, og de sa at det var kult og sånt, jeg husker det. Men dette var aldri snakk om blant oss gutter.» (Arne). Det er samme

som Hans også har nevnt tidligere, at jentene rir tross liten reklamering for sporten generelt. Men som guttene har fortalt, så er det man ser av hest og ridning i media, ofte med jenter og kvinner eller temaer og motiver rettet mot kvinner og jenter. Slik sett kan dette forstås som en faktor til at jentene vet om, og ser mer på rideskoler som en mulig aktivitet å begynne på enn gutter.

5.4.7 Lengre tradisjoner for ridning i Sverige

Ifølge Hans kan det at ridning ikke har noe særlig lang kulturhistorie i Norge, være noe av grunnen til at få gutter går på ridning. Han mener kulturen gjør noe med hva folk i Norge ser på som en vanlig og populær sport, og at det er de populære og store sportene media prioriterer. Han mener ridning derfor får en usynlighet i media, og at både gutter og jenter får lite reklame for sporten. Til forskjell fra Norge var ridning (sprang og dressur) mer utbredt både for menn og kvinner i Sverige på starten av 1900-tallet (Morset, 2019, s. 78). For mennene sin del var det i hovedsak fordi ridning var en større del av militæret, og denne ridningen inkluderte også sprang- og dressurridning på konkurransenivå. Kvinnene fikk ikke lov å delta i disse konkurransene på denne tiden, men til tross for det var likevel flere av de gode ryttere. I en studie av Susanna Hedenborg (Morset, 2019, s. 76) fant hun ut at det kan forstås, på grunn av at hesten tidlig ble en del av overklassen i Sverige, som gjorde at disse kvinnene hadde mer med hesten å gjøre. Det vil si at de rei og trente mye utenom konkurranse. Dette gjør at man kan si Sverige har hatt en lengre tradisjon for mer sprang- og dressurridning enn Norge for begge kjønn. Hans mener dette kan bidra til at sporten er større og får mer oppmerksomhet, noe han mener kan gjøre at flere gutter velger å ri. Men Sverige strever med det samme som Norge, gutter og menn er sterkt underrepresentert i ridning. Så ut fra dette kan man si at selv om ridning har hatt en lengre tradisjon i Sverige enn Norge, hjelper det ikke på gutter og menns fravær i sporten.

5.4.8 Mennene var der først

Ifølge flere av guttene jeg har intervjuet mener de gutter vegrer seg fra ridning, på grunn av et miljø med allerede mange jenter og et savn av fellesskap med gutter. Trenger guttene å være i flertall fra start? Igjen vil jeg se på Sverige og deres historie om ridning. For i Sverige hadde mennene et miljø først innen både konkurranser og i rideskolene. De var til og med ene og alene som menn. I henhold til dette skulle man tro Sverige sine rideskoler var fulle av menn, men det er de ikke. Hva skjedde? Hvorfor reiste mennene?

5.4.9 Er kvinnene egentlig mer interessert i ridning enn menn?

I både Sverige og Norge var det mennene som hadde travkjøringen og jobben med arbeidshesten på starten av 1900-tallet (Morset, 2019). Ridning var derimot mer akseptert for kvinner i begge land. Denne fordelingen av kjønn mellom ridning og kjøring, er også noe en av mine informanter forteller at man ser i dag. Er kvinner mer interessert i ridning enn menn? På starten av 1900-tallet kan man si mange menn «måtte» være med i konkurransene som en del av militære, mens kvinnene ikke fikk lov å delta fordi de var kvinner. Men kvinnene rei mye utenom konkurranse, og ble gode ryttere på denne tiden likevel. Dette tenker jeg er et tegn på at de var mer interessert i selve ridningen enn å konkurrere. Ville de kun konkurrert hadde de trolig ikke fortsatt å trene, når de ikke fikk lov å konkurrere. Jørgensen (1995) fant i sin studie at kvinner er mer opptatt av å nå mål underveis i treningen ut fra hesten og egne forutsetninger, enn av plasseringer i konkurranse. Når konkurransene etter hvert ble åpne for alle, ser man at kvinnene raskt tar over dominansen i dressurkonkurranser på alle nivåer, og sprangkonkurransene på lavere nivåer. De tar også over flertallet i rideskolene, så fort de går fra å være militære til å bli mer de moderne vi kjenner i dag. Det vil si at når mennene ikke lenger «måtte» ri i konkurranser og på rideskoler på grunn av militæret, og kvinnene fikk lov å komme til, ser man at de reiste. Men mennene er fortsatt i flertall i de høye klassene i sprangkonkurranser. Kan det være at menn og kvinner motiveres av ulike sider ved ridning?

5.4.10 Hva motiverer menn og kvinner til å ri?

I flere av de tidligere forskningene jeg har lest om ridning og kjønn (Johansen, 2009; Morset, 2019; Plymoth, 2013; Jørgensen, 1995; Wang, 1989; Larsson, 2006; Ulseth, 2002; Hofmann, 2005), er det et gjennomgående mønster. Det viser at gutter og menns motivasjon for ridning ofte kommer av hesten som kilde til fart, spenning, uforutsigbarhet, prestasjoner og konkurranser. Mens de samme studiene viser at kvinner heller motiveres av idrettens egenverdi, det sosiale rom, stell og omsorg, aktiviteter som ikke er konkurranseorienterte, nå mål underveis i treningen og oppnå mer kontroll og komme videre med rideferdighetene. Alle guttene jeg intervjuet forteller at de tror jenter blir mer motivert av flere av disse sidene ved ridning, og at de selv motiveres i stor grad av det samme som har kommet frem som motivasjon for gutter og menn i de tidligere studiene. Utenom Arne, han kan man si likte sider ved ridning og hesten, som samsvarer mer med det jentene i disse studiene ble motivert av. Jostein uttalte også at han likte noe av det samme ved ridningen som disse jentene.

Om man ser på dagens rideskoler og hva ridetimenene der ofte inneholder, vil jeg si innholdet samsvarer mer med hva jentene i disse studiene liker ved ridning enn guttene. Derfor kan det at Jostein og Arne har gått på rideskole lenge, og gjør det fortsatt, forstås som at de i likhet med jentene, liker mye av sidene ved ridning som rideskolene ofte innebærer. Grunnen til at menn fortsatt er i flertall i sprangridning, kan muligens forklares med at sprangridning inneholder mye av de sidene ved ridning, som de fleste guttene sier de interesserer seg for, i motsetning til dressurkonkurranser og rideskoler. Med det kan man si at gutter og menn også interesserer seg for ridning, men kanskje ofte litt andre sider ved ridning enn jenter og kvinner. Kan dette ha ført til at jenter og gutter foretrekker noe ulike miljø rundt hest og ridning?

5.4.11 Endring i stallmiljø og rideaktivitet

Jonas fortalte om at han tror jenter og gutter muligens har litt ulike miljø i stallen. Ut fra det jentene i Hedenborg (et.al, 2021, s. 619) sin studie fortalte, og det Hans fortalte om han og guttene i stallen i ungdommen, kan dette bekrefte Jonas sin antagelse. Hvordan var miljøet i stallene når de var mannsdominerte? I Norge var stallene fulle av menn og gutter fram til 1950 årene (Børresen, 2002, s. 124). Ifølge Børresen (2002, s. 124) hadde gutter som oppholdt seg i stallene drevet med ting som å diskutere hestebein, kilometertider, foret, lært seg kappridning og stelt de raskeste hestene. Dette kan man si var et miljø preget av fart og spenning, som ifølge Lippe (2010, s. 151-152, 155-156) har blitt sett på som tradisjonelt maskulint i vår kultur. Ifølge Børresen (2002, s. 124) fortsatte mange gutter og menn å holde seg i trav og galoppmiljøet når arbeidshesten sin tid var forbi, for der var det fart og penger. Mens på rideskoler og i hobbystaller ble det fort flest kvinner.

Når rideskolene i Sverige var en del av militæret fram til omtrent 1950, hadde de kun menn, militære kommandoer og pensjonerte offiserer som ridelærere (Hedenborg et.al, 2021). Men når rideskolene heller ble en fritidsaktivitet for barn og unge, ble miljøet ifølge Hedenborg (et.al, 2021, s. 616-618) feminisert. Både fordi antallet som deltok ble fort flest kvinner, men også på grunn av aktivitetene i rideskolen endret seg. Det ble mer lekne aktiviteter for de yngste, og mer pedagogisk undervisning og undervisningsmetodikk for barn. Dette viser at de stallmiljøene og rideaktivitetene man fikk både i Norge og Sverige der den moderne rideskolen vokste fram, ble mer feminisert enn de stallmiljøene og rideaktivitetene det til sammenligning hadde vært mange gutter og menn i tidligere. Ut fra dette kan man si gutter og menn egentlig aldri ser ut til å ha vært en stor del av rideskolen vi har i dag. Noe av årsaken kan se ut til å være at dagens rideskoler inneholder aktiviteter og et stallmiljø, som ifølge flere av mine informanter og tidligere forskning, interesserer

jenter mer enn gutter. Men noen av guttene jeg har intervjuet gir uttrykk for at de liker aktivitetene i rideskolen, men at de savner et guttefellesskap. Kan det være at mennene reiste fra rideskolene og konkurransene, ikke bare på grunn av at aktiviteten endret seg, men også fordi stallene ble fylt av jenter?

5.4.12 «Henge med gutter»

Flere av guttene jeg har intervjuet påpekte at det er viktig for de med gutter på ridetimen. Både fordi de liker å henge med gutter og fordi de tror tilhørighet i et guttefellesskap, beskytter de mot mobbingen de kan oppleve fordi de rir. Mobbingen tror de kommer av at ridning blant annet blir sett på som en jentesport, fordi det er mange jenter som rir. De som mobber er ofte de eldre, populære fotballguttene i klassen. Guttene jeg intervjuet fortalte også at veldig mange gutter ofte går på fotball. I denne avhandlingen har jeg gått ut fra et maskulinitetsideal fra media, hvor idealiserte former av tradisjonelle maskuline egenskaper og verdier, blir knyttet til heltene i cowboyfilmer og idrettskonkurranser. Det at mange gutter velger fotball, kan være fordi fotball på mange måter inneholder det dette maskulinitetsidealet forestiller at en mann burde gjøre. Slik kan man si fotballguttene er en del av en hegemonisk maskulinitet under et slikt maskulinitetsideal. Ifølge Kimmel (1996) kan slik mobbing fra fotballguttene mot gutter som rir, komme av at gutter og menn er veldig opptatt av å være i homososiale fellesskap, for å definere sin maskulinitet og distansere seg fra feminitet. Det å være i feminine miljøer kan ummanliggjøre dem, og da lever de ikke lenger opp til hva som forventes av de som menn, ifølge maskulinitetsidealet og den følgende hegemoniske maskuliniteten. Ut fra dette kan det være at mennene og guttene rundt 1950 gradvis dro fra rideskolene, ikke bare på grunn av at aktivitetene endret seg, men også fordi det ble flere og flere jenter på rideskolene, som gjorde at guttene måtte være mer i fellesskap med jenter. Noe som ifølge Kimmel (1996) kan være risikabelt for gutters mannlighet. Dette kan også være noe av grunnen til at mange gutter i dag ikke nærmer seg rideskolen.

5.5 Hvordan ridning fremstilles, og hva som anses som maskulint

«*For mye hestjenter, rosa og My Little Pony*». Guttene jeg har intervjuet og tidligere forskning på ridning og kjønn (Plymoth, 2013), mener det er negativt for menn og gutter at ridning blir sett på som en jentesport. Det at gutter må være i fellesskap med mange jenter når de rir, som nevnt ovenfor, er en ting guttene føler er uheldig, for da blir ridning sett på som jentete. Men flere av guttene understreker at slik ridning blir fremstilt i blader og tv-serier for barn, også bidrar veldig til at det blir sett på som en jentesport. De sier det er mye rosa, enhjørninger og prat mellom jenter. De

mener dette blir for jentete for dem også, hadde de ikke visst hvordan ridning egentlig var, så hadde de også tenkt det var for jentete og for jenter. Guttene mener ridning slik de opplever det på ridetimer ikke er jentete, i motsetning til slik tv-seriene og bladene fremstiller det. En uttalelse fra en mor indikerer også at hun tror tv-program kan ha noe å si for om gutter blir interessert i ridning eller ikke, og hun kommer med forslag til noe hun tror kan interessere dem. «Få flere program på tv der det vises gutter og hest. På barne-tv, men også lage en serie for eksempel, som handler om gutter som konkurrerer. Også følger man de på treninger og stevner» (en mor).

Alle guttene jeg intervjuet begynte med ridning på grunn av at noen i familien allerede rei. Guttene forteller at om de ikke hadde visst hva ridning innebar hjemmefra, hadde de trolig ikke begynt på ridning, for de synes det såg for jentete ut i tv-serier og blader. Siden guttene hevder at det de liker best med ridning, er blant annet fart, hopping og konkurranse, tolker jeg det dithen at det de tar med seg hjemmefra, er blant annet at hesten kan brukes til slike aktiviteter, og ikke bare inneholder rosa, drama mellom jenter og jenter som rir, slik som tv-seriene og bladene viser. Arne sier blant annet at han var store deler av oppveksten på en gård og trente travhester. Han rei de blant annet på tur, og det er en fartsfyltside ved hest og ridning. Hadde man vist mer gutter og det guttene forteller de interesserer seg for ved ridning i tv-serier og blader, så hadde kanskje gutter fått opp øynene mer for ridning uten at det må gå gjennom familien, og da hadde man kanskje fått flere gutter på rideskolene.

5.5.1 Må ridning bli sett på som en maskulin sport?

Noe av grunnen til at guttene ble mobbet av å gå på ridning, var at ridning ikke ble sett på som en ordentlig sport. Guttene jeg intervjuet mente dette kunne komme av at gutter, som egentlig ikke visste hva ridning handlet om, så på det som at det krevde lite fysisk anstrengelse. Sett i lys av Lippe (2010) sin forskning, kan guttenes holdning til at en ordentlig idrett må være fysisk anstrengende, komme av at den tidlige oppfatningen om at mannskropper var normen for idrett, fortsatt er en del av samfunnet vårt i dag. Med mannskroppen som normen for idrett, baserte mange av idrettene seg på egenskaper som var myntet på gutter og menn, slik som hurtighet, kraft og utholdenhet. Slike idretter kan man si krever fysisk anstrengelse. Ifølge flere sentrale talspersoner (menn) i Lippe (2010, s. 186) sin forskning, hevder de at menn i idrett er mer verdt fordi de har mer fart og høyere markedsverdi. Det kan til en viss grad se ut til at dette stemmer om man ser på hvilke idretter som får mest mediaoppmerksomhet. Ifølge Messner (Plymoth, 2013, s. 150) er det de store maskuline sportene. Han hevder de mannlige utøverne også har mer status enn de kvinnelige. De

fleste sporter er også dominert av menn, og definert som maskuline (Plymoth, 2013, s. 150). Så det at guttene ikke ser på ridning som en ordentlig sport, fordi det ikke blir sett på som fysisk anstrengende, kan ut fra Lippe (2010) sin forskning ha en sammenheng med at fart ser ut til å være det som selger, og de fleste menn har mer fart enn kvinner. I tillegg til at Messner (Plymoth, 2013) mener de mannlige utøverne og maskuline sportene har mer status enn de kvinnelige. Dette kan muligens forstås som et bakteppe for hvorfor Hans forteller om at fotball er så mye mer populært blant foreldre enn ridning, og Ole sin oppfatning av at mange fedre heller vil se sønnene sine bli gode fotballspillere, enn å sitte på rideskolen å kjede seg.

Det kan se ut til at ridning må bli sett på som mer maskulint, om det skal regnes som en ordentlig sport blant menn, forhøye sin status og få mer mediadekning. Om ridning skal klare å komme seg blant de store maskuline sportene, må man ifølge Lippe (2010) sin forskning og guttene jeg intervjuet, blant annet få frem de fartsfylte sidene ved ridning. Ifølge informantene mine og tidligere forskning (Wang, 1989; Jørgensen, 1995), er fart noe som interesserer gutter ved ridning, slik sett kan mer fartsrelatert ridning kanskje gjøre at flere gutter rir. Det at ridning blir mer fartsfylt og viser flere gutter som holder på med det, kan gjøre at det får mer mediaoppmerksomhet, som igjen kan gjøre at gutter og menn får mer reklamering for sporten gjennom media, som er noe deltakerne mine har savnet.

5.5.2 Er kategorien for mannlighet for smal?

Guttene jeg har intervjuet blir mobbet fordi ridning ikke ser ut til å bli regnet som maskulint. Men hva er maskulint for guttene? Det som ser ut til å være maskulint for disse guttene og guttene som mobber, er tradisjonelle maskuline egenskaper som fysisk styrke og fart. Ut fra det deltakerne mine forteller har de fått denne oppfattelsen av hva som er mannlig gjennom media. Der har de sett idealiserte former av disse tradisjonelle maskuline egenskapene i cowboyfilmer og idrettskonkurranser. Men hvorfor er det akkurat disse egenskapene? Med Kimmel (1996) kan dette forstås som at mannlighet har hatt en altfor smal mal, med disse egenskapene for hva det vil si å være en mann i lang tid. Det som historisk har betydd å være en mann er egenskaper som er myntet på fysisk styrke, fart og tøffhet (Kimmel, 1996; Lippe, 2010). Før var dette en del av mannens oppgave for å beskytte og forsørge familien (Store Norske Leksikon, u.å.), men nå i våre moderne samfunn trenger ikke menn disse egenskapene til slike oppgaver i like stor grad lenger. Men det virker likevel som disse egenskapene fortsatt tilhører mannen, når vi hører hva guttene jeg intervjuet ser på som mannlig. Det er særlig gjennom idrett og sport de får denne innflytelsen. Det

kan ha en sammenheng med at på idrettsbanen kan menn fortsatt få vise sin styrke og fart i dagens vestlige samfunn. Men Kimmel (1996) mener altså at menns behov for å vise blant annet disse egenskapene, kommer av hva samfunnet legger som mal for hva som er mannlig. Er det her det må gjøres en endring?

5.5.3 Utvide kategorien for mannlighet og kvinnelighet

Kimmel (1996) hevder som sagt at hva det forventes at en mann skal gjøre, er innenfor en altfor snever kategori. Fysisk styrke er en av de sentrale egenskapene han sikter til, som ifølge mine informanter ser ut til og fortsatt være en del av den «riktige» måten å være mann på i deres miljø. Kan det være at guttene, som mobber for at ridning ikke er fysisk anstrengende nok, og at de sentrale talspersonene (menn) i Lippe (2010) sin forskning, som sier menn er mer verdt i idrett på grunn av fart, ikke slenger ut disse kommentarene for å vise sin overlegenhet over kvinner og feminitet, men sett i lys av Kimmel (1996) heller gjør det for å oppfattes som mannlige nok, i henhold til den smale, tradisjonelle malen for mannlighet?

Ifølge Lippe (2010, s. 134) ser det ut til at menn som føler sine tradisjonelle mannsidealene bli truet, fremhever deres fysiske styrke. En slik redsel for å gi slipp på tradisjonelle mannsidealene blant menn i dag, kan man i lys av Kimmel (1996, s. 334) hevde at kommer av vårt populære inntrykk av likestilling, som han mener er å utslette forskjeller og sitte igjen med likhet. Slik jeg forstår Kimmel (1996) mener han menn er redd for at en slik likestilling arbeider for at det feminine skal erstatte det maskuline helt. Ved at menn støtter seg til fysisk styrke, som er en arena kvinner sjeldent kan måle seg med menn grunnet anatomi, er dette derfor en sikker måte å skille seg fra kvinner og feminitet på. Kimmel (1996, s. 334) mener man heller burde begynne å forestille seg en verden med likestilling, hvor man også feirer og omfavner forskjeller. På den måten kan mannlighet heller være mer basert på en villighet til å forstørre sine arenaer, slik at andre kan komme inn, enn evnen til å bygge vegger for å holde de ute. Kimmel (1996, s. 334) mener at mye av det som historisk har betydd å være mann, slik som styrke, kontrollert aggressivitet, selvstendighet også videre, nå kan kobles sammen med nyere maskuliniteter, som medfølelse, egalitarisme og pleie. Han mener dette sammen kan danne en sterkere og mer fleksibel mal for mannlighet.

Slik jeg tolker Kimmel (1996), vil det si at ved å ha et samfunn som omfavner forskjeller, vil man fortsatt ha både maskulinitet og feminitet, men i tillegg vite at de rommer mye av det samme, slik at det blir større rom for hva som blir sett på som maskulint og feminint. Da trenger man ikke å gjøre

ridning mer maskulint, men heller utvide hva samfunnet ser på som maskulint. Slik at gutter kan være med på ridning som innebærer mer omsorgsrelaterte aktiviteter enn styrke og fart, og fortsatt være regnet som at de driver med en maskulin sport, og ikke blir kalt jentete. Dette vil gi mer fleksibilitet for hva det vil si å være en mann, slik at man omfavner forskjeller blant menn og lar alle menn være med. Dette vil gjøre at flere (forhåpentligvis alle) menn, kan føle at de lykkes i å nå opp til hva som forventes av en mann, samtidig som de slipper å føle på en eventuelt angst av at deres maskulinitet skal erstattes helt av feminitet.

6 Konklusjon

Hensikten med denne undersøkelsen var å få en innsikt i hvilke meninger, holdninger og refleksjoner, unge menn har til kjønn, ridning og gutters underrepresentasjon i norske rideskoler. Med dette som utgangspunkt har jeg ved bruk av ulike teorier prøvd å forstå det problemstillingen min spør om; *hvorfor er det langt færre gutter enn jenter på rideskoler i Norge? Hva kan rideskolene eventuelt gjøre for å få flere gutter?* I dette kapitlet vil jeg presentere funnene som denne undersøkelsen har vist, i tillegg til å redegjøre for noen tanker rundt mulig videre forskning.

6.1 Dagens rideskoler interesserer jenter

Flere av holdningene og uttalelsene fra informantene, tyder på at aktivitetene i stallen og på ridetimen i en rideskole, interesserer jenter mer enn gutter. Alle guttene utenom Arne, sier det de interesserer seg mest for ved ridning, er fart, konkurranse og prestasjoner. Ifølge Lippe (2010, s. 151-152, 155-156, 160) er det å være rask, prestasjonssterk og konkurranseorientert, tradisjonelle maskuline egenskaper. I flere av de tidligere studiene jeg har lest (Morset, 2019; Plymoth, 2013; Johansen, 2009; Jørgensen, 1995; Wang, 1989; Ulseth, 2002; Larsson, 2006; Hofmann, 2005), er det også funnet at gutter og menns motivasjon for ridning er det mer tradisjonelle maskuline. Men disse sidene ved ridning er noe man ikke kan gjøre så mye av i rideskoler. Det man i hovedsak gjør i rideskolene samsvarer mer med det de samme studiene fant som kvinner sin motivasjon for ridning. Det er idrettens egenverdi, det sosiale rom, stell og omsorg, aktiviteter som ikke er konkurranseorienterte, heller nå mål undervegs i treningen og oppnå mer kontroll og komme videre med rideferdighetene. Det Arne forteller han liker best ved hesten og ridning, er mye av det samme som det de jentene her motiveres av, og Jostein nevner også deler av dette som noe han liker på ridetimen. Derfor kan det at Jostein og Arne har gått på rideskolen i mange år og fortsatt gjør det, forstås ut fra at det de liker ved ridning samsvarer med det jentene liker, og det rideskolen består mye av.

6.2 Savner gutter på ridetimen

Flere av guttene har fortalt at det er viktig for de med flere gutter på ridetimen. Det begrunner de med at de liker å henge med gutter, og at de fleste vennene de henger med ellers på fritiden er

gutter. Men også fordi de tror tilhørighet i et guttefellesskap beskytter de mot mobbingen de opplever fordi de går på ridning. Ifølge Kimmel (1996) forstås dette med at menn har et behov for å definere sin maskulinitet i fellesskap med andre menn, derfor kan guttene føle at de liker å henge med gutter. Oppfattelsen av at tilhørigheten i et guttefellesskap beskytter de mot mobbingen for at de rir, kan forstås med Kimmel (1996) i at menn unngår feminine miljøer i redsel for å bli ummanliggjort. Gutter som er i miljøer med mange kvinner og feminitet, kan derfor bli utstøtt og mobbet av fellesskapet de har med andre gutter ellers, fordi gutter er redd for å bli «smittet» av feminitet. Og som det har kommet frem i denne undersøkelsen blir ridning sett på som jentete, og rideskolene har en overvekt av jenter. Ut fra dette kan man si at om guttene får ri med andre gutter på ridetimen sine, så kan det bidra til at de trives bedre og unngår deler av mobbingen de opplever.

6.3 Blir rekruttert kun gjennom familien

Alle guttene jeg har intervjuet ble rekruttert gjennom familiemedlemmer, som enten har ridd tidligere eller rir nå. Johansen (2009) fant også i sin studie at gutter ofte begynner på grunn av familie. Guttene jeg intervjuet forteller at de ikke hadde så mye annet enn familien, som kunne få de introdusert og interessert i ridning. I uttalelsene deres kommer det frem at rideskolene har lite aktiv rekruttering, og media med for eksempel sportsrevyen har sjeldent med noe om ridning. Når det kommer til tv-serier og blader for barn, mener guttene de fremstiller ridning som at det er for jenter. De viser mye rosa, trøbbel i jentegjenger og generelt mange jenter. Guttene forteller at de tror ridning i disse mediene hadde appellert mer til gutter, om det viste ridning som i cowboyfilmer og krigsfilmer. Her vises mer tradisjonelle maskuline egenskaper ved ridningen, som fart og styrke. Denne undersøkelsen har vist at disse egenskapene er noe menn og gutter, ser ut til å like ved ridning, og noe som motiverer de til å ri. Guttene forteller at de ikke hadde begynt på ridning, om det ikke var for at de visste hva ridning innebar fra familien. Store deler av oppveksten til Arne, var han for eksempel med og trente travhester, både med vogn og rei de på tur. Og det er en side ved hest og ridning som innebærer mye fart. Jeg tolker det derfor dithen at det ofte er disse tradisjonelle maskuline sidene ved ridning, som guttene får med seg hjemmefra, og som gjør de interessert. Om tv-seriene og bladene for barn kunne vist flere gutter, og mer av denne delen av ridning, så ville kanskje flere unge gutter se på ridning som passende for gutter og noe som interesserte dem. Da ville man trolig fått med flere gutter på ridning, enn om det kun skal gå gjennom familien.

6.4 «Menn skal kun være sterke og raske»

Det guttene forteller tyder på at gutter og menn i deres omgangskrets, inkludert dem selv, har en oppfattelse av at «ekte» menn skal være sterke og raske. Kimmel (1996) mener dagens samfunn har en for lite fleksibel mal, for hva som blir sett på som maskulint og feminint. Han mener det å være en mann altfor lenge har betydd å være tradisjonelle maskuline verdier og egenskaper, som blant annet det å være sterk, pålitelig, selvstendig og kontrollert aggressiv. Ifølge Store Norske Leksikon (u.å.) er det slike egenskaper og verdier maskulinitetsidealer i vestlige samfunn tradisjonelt har vært assosiert med. Ifølge guttene jeg har intervjuet ser det ut til at både de og fotballguttene de forteller om, blir påvirket av hva de ser på som guttete og «ekte» mannlig, fra slike idealiserte maskulinitetsidealer i media gjennom cowboyfilmer og idrettskonkurranser. Noe som gjør at en sport som ridning, hvor et utrent øye ikke ser rytteren som fysisk sterk, blir sett på som jentete og umannelig.

I tillegg til at Kimmel (1996) tror den begrensede malen for mannlighet, gjør at menn føler de må vise blant annet fysisk styrke for å være «ekte» menn, mener han også dette behovet kan komme av en redsel blant menn, for det han kaller vårt populære inntrykk av likestillingen. Ifølge han er det å utsette forskjeller og sitte igjen med likhet, og derfor er menn redd samfunnet jobber for at maskulinitet skal erstattes helt med feminitet. Kimmel (1996) mener derfor man heller må ha et samfunn med likestilling, men som fortsatt aksepterer forskjeller. Da vil man fortsatt ha maskulinitet og feminitet, men at de også rommer mye av det samme. Det som tradisjonelt har betydd å være en mann, kan da kobles sammen med nyere maskuliniteter, som medfølelse, pleie og egalitarisme. På denne måten vil man få mer fleksibilitet for hva det vil si å være en mann. Men samtidig skal menn og gutter slippe å føle på en eventuell angst om at deres maskulinitet skal erstattes helt med feminitet. I et slikt samfunn vil gutter kunne gå på en idrett som ridning, som ikke ser ut til å trenge like mye fart og styrke som for eksempel fotball, men fortsatt være regnet som mannlige og at de driver med en maskulin sport.

Oppsummert kan man si at det er fire hovedpunkter denne undersøkelsen har vist, som kan være med å skape en forståelse for hvorfor det er så få gutter på rideskoler i Norge. Det er at dagens rideskoler har aktiviteter i stallen og på ridetimen, som ser ut til å interessere flere jenter enn gutter. I tillegg savner guttene å ri med flere gutter på ridetimen sine, og rekrutteringen er begrenset, siden alle guttene har begynt å ri på grunn av familien. Gutter og menn ser også ut til å leve med en for lite fleksibel mal, for hva det vil si å være en mann. De ser ut til å bli påvirket av et

maskulinitetsideal, der den «ekte» mann skal ha tradisjonelle maskuline egenskaper og verdier. En del av dette er at de må være med på idretter, der de kan vise at de er for eksempel sterke og raske.

Denne studien er et bidrag til å belyse og få større innsikt i gutters holdninger, meninger og refleksjoner til ridning, kjønn og gutters underrepresentasjon i norske rideskoler, i lys av et kjønnteoretisk perspektiv med et hovedfokus på det kulturskapte kjønn. Men kjønnsubalanse er et fenomen man finner innenfor mange idretter, og kan derfor sees på som en samfunnsutfordring. Dermed kan det denne undersøkelsen har drøftet og vist, antas å ha overføringsverdi til dette temaet innen idrett generelt.

6.5 Veien videre

I arbeidet med denne avhandlingen har det stadig dukket opp spørsmål som ikke lot seg besvare med rammen valgt for denne undersøkelsen. Med andre deltakere, metode, vinkling av tema og teoretiske perspektiver kunne avhandlingen sett helt annerledes ut. Gjennom arbeidet med undersøkelsen har det vist seg at det finnes lite forskning på ridning og kjønn, og spesielt på gutters underrepresentasjon i norske rideskoler. Dette betyr at det er mye mer kunnskap å hente om temaet, og at det er mange flere mulige måter å studere dette temaet på. Denne studien har åpnet opp for flere interessante perspektiver, som det kan være givende og meningsfullt å undersøke. Til videre forskning ville det vært spennende å undersøke hvordan ride- og stallmiljøet er innenfor kulturer, hvor ridning fortsatt er forbundet med sterke maskuline tradisjoner og konnotasjoner, som for eksempel hestepolo i England eller westernridning i USA (Johansen, 2009). Det hadde også vært interessant å gjøre en medieanalyse, hvor man kunne sett på hvordan populærkulturen har fremstilt hest og ridning, fra starten av 1900-tallet og fram til i dag. Kan dette eventuelt ha noe å si for rekruttering av gutter inn i ridemiljøet? Man kunne også sett på hvordan rideskoler gjør det i andre land, har de flere gutter? Hvordan er det i Polen for eksempel, som hun ene moren nevnte hadde et bra opplegg med samarbeid mellom skoler og rideskoler.

Referanser/litteraturliste

Aakvaag, G. C. (2008). *Moderne sosiologisk teori*. Abstrakt forlag AS.

Plymoth, B. (2013). «We have to Make Horse Riding More Masculine!» On the Difference Between Masculine Needs and Feminine Practices in the Context of Swedish Equestrian Sports. I M. Adelman & J. Knijnik (Red.), *Gender and Equestrian Sport: Riding Around the World* (s. 149-164). Springer.

Barker, C. (2000). *Cultural Studies: Theory and Practice*. Sage Publications.

Beauvoir, S. de. (2000). *Det annet kjønn*. (B. Christensen, Red.). Pax Forlag.

Bourdieu, P. (1995). *Distinksjonen: En sosiologisk kritikk av dømmekraften*. Pax Forlag.

Børresen, B. (2002). *Hest i Norge*. Landbruksforlaget.

Connell, R. & Pearse, R. (2015). *Gender: In world Perspective* (3. utg.). Polity Press.

Connell, R. (1995). *Masculinities*. Polity Press.

Connell, R. (2005). *Masculinities* (2. utg.). Polity Press.

Dressur – så klart (u.å.). *Gutter som rir*. Hentet 14. juni 2022 fra

<http://www.dressursaklart.no/?p=32223>

Eichberg, H. (2008, 12. desember). *Kjønn i bevegelse*. Idrottsforum.org.

<https://www.idrottsforum.org/articles/eichberg/eichberg081212.html>

Fangen, K. (2010). *Deltagende observasjon* (2. utg.). Fagbokforlaget.

FEI (u.å.). *FEI Dressage World Ranking*. Hentet 6. juni 2022 fra

https://www.fei.org/dressage/rankings?ranking=D_WR&year=2021&month=12

FEI (u.å.). *Longines Rankings*. Hentet 6. juni 2022 fra

<https://www.fei.org/jumping/rankings>

Hedenborg, S. (2007, 21. november). *Den populære hesten: Fra hær og landbruk til fritid*.

Idrottsforum.org.

<https://www.idrottsforum.org/articles/hedenborg/hedenborg071121.html>

Hedenborg, S., Palmquist, G. T. & Rosèn, A. (2021). The Emergence of the Swedish Horse-Riding School from the Mid-Twentieth Century. *The International Journal of the History of Sport*, 38(), 607–630.

<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/09523367.2021.1959321?needAccess=true>

Hedenborg, S. & Pfister, G. (2012). Écuyères and “doing gender”: Presenting Femininity in a Male Domain – Female Circus Riders 1800-1920. *Scandinavian sport studies forum*, 3(), 25–47.

file:///C:/Users/Helen/Downloads/SSSF_vol_3_2012_hedenborg_pfister.pdf

Hofmann, A. (2005). *Hästtjejer : Identitetsskapande och könsföreställningar i stallet*.

[Bacheloravhandling, Universitetet i Lund]. LUP Student Papers.

<https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOId=1329670&fileOId=1329671>

Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser: Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Cappelen Damm Akademisk.

Johansen, H. (2009). *Kjønnssegregering i norsk sprangridning – Få kvinner på topp, mange på bunn*. [Masteravhandling, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet]. Idrottsforum.org.

<http://www.idrottsforum.org/articles/johansen/johansen090311.pdf>

Jørgensen, K. A. (1995). *Ridning som en kvinneidrett : et feministisk perspektiv på rideidretten, historisk, og gjennom studie av et ridesenter*. [Hovedfagsoppgave]. Nord Universitet.

Kimmel, M. (1996). *Manhood in America: A cultural history by Michael Kimmel*. The Free Press.

- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal akademisk.
- Kvarv, S. (2014). *Vitenskapsteori: - tradisjoner, posisjoner og diskusjoner* (2. utg.). Novus Forlag.
- Larsson, J. (2006). "Väm sätter sin kille I ridskola?": *En kvalitativ studie om tonårskillar som rider*. [Psykologexsamensuppsats, Universitetet i Lund]. LUP Student Papers.
<https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOid=1326826&fileOid=1326827>
- Lippe, G. V. (2010). *Et kritisk blick på sportsjournalistikk: medier og idrett i en globalisert verden*. IJ-forlaget.
- Lorentzen, J. (2006). "Forskning på menn og maskuliniteter". I J. Lorentzen & W. Mühleisen (Red.), *Kjønnforskning: en grunnbok* (s. 121-135). Universitetsforlaget.
- Morset, R. B. (2019). *Historie om hest: Fra maskulin arbeidskamerat til feminin rekreasjons- og hobbydyr*. [Masteravhandling, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet]. NTNU open.
[file:///C:/Users/Helen/Downloads/Morset_RebekkaBrantsæg%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Helen/Downloads/Morset_RebekkaBrantsæg%20(1).pdf)
- Norges Rytterforbund. (u.å.). *Hva er dressur?* Hentet 21. mai 2022 fra
<https://www.rytter.no/grener/dressur/hva-er-dressur>
- Norges Rytterforbund. (u.å.). *Om Rytterforbundet*. Hentet 11. november 2022 fra
<https://www.rytter.no/om-nryf/om-rytterforbundet>
- Skille, E. Å. (2006, 13. september). *Forskning om kjønn, etnisitet og ungdom som økt forståelse for forskjeller i ungdoms idrettsdeltakelse*. Idrottsforum.org.
http://www.idrottsforum.org/articles/skille/skille060913.html#_ftn27
- Store Norske Leksikon. (u.å.). *Dressurridning*. Hentet 20. mai 2022 fra
<https://snl.no/dressurridning>

Store Norske Leksikon. (u.å.). *Hegemonisk maskulinitet*. Hentet 2. november 2022 fra

https://snl.no/hegemonisk_maskulinitet

Store Norske Leksikon. (u.å.). *Sprangridning*. Hentet 20. mai 2022 fra

<https://snl.no/sprangridning>

Sørensen, A. S., Høystad, O. M., Bjurström, E., & Vike, H. (2008). *Nye kulturstudier: En innføring*. Spartacus Forlag AS.

Tellesbø, S. S. (2020, 29. september). Ikke bare børsting og fletting. *Journalen*.

<https://journalen.oslomet.no/2020/09/ikke-bare-borsting-og-fletting>

Ulseth, A.-L. B. (2002). Rekreasjon eller prestasjon? : kvinner og menns begrunnelser for å trene. I Ø. Seippel (Red.), *Idrettens bevegelser: Sosiologiske studier av idrett i et modern samfunn* (s. 45-70). Novus Forlag.

Walton, S. J. (2020). *Muxe: Du treng ikkje å vere kvinne for å vere dame*. Scandinavian Academic Press.

Wang, M. (1989). *Mennesket og hesten : en spesialpedagogisk studie av hesten som lærer og terapimiddel* [Masteravhandling]. Hosle (Universitetet i Oslo).

Weiss, R. S. (1994). *Learning from strangers: The Art and Method of Qualitative Interview Studies*. The Free Press.

Wikipedia. (u.å.). *Liste over olympiske medaljevinnere i hestesport*. Hentet 6. juni 2022 fra

https://no.wikipedia.org/wiki/Liste_over_olympiske_medaljvinnere_i_hestesport#Dressur

Wikipedia. (u.å.). *Liste over olympiske medaljevinnere i hestesport*. Hentet 6. juni 2022 fra

https://no.wikipedia.org/wiki/Liste_over_olympiske_medaljvinnere_i_hestesport#Sprangridning

Wikipedia. (u.å.). *My Little Pony*. Hentet 2. november 2022 fra

https://en.wikipedia.org/wiki/My_Little_Pony

Vedlegg

Vedlegg 1: Intervjuguide

Spørsmål til gutter som rir på rideskole:

Innledningsspørsmål

1. Hva heter du? Hvor gammel er du?
2. Kan du fortelle litt om deg selv og din bakgrunn?

Hovedspørsmål

1. Hvor gammel var du da du begynte å ri?
2. Hva fikk deg til å begynne med ridning?
3. Hvorfor begynte du på rideskole?
4. Hva er det beste du vet med hest?
5. Hva er det beste med rideskolen?
6. Har du noen forbilder som rir? Hvorfor denne personen?
7. Hva liker du best å gjøre på ridetimen?
8. Liker du best å ri eller være i stallen med hesten?
9. Hva synes vennene dine om at du rir?
10. Hva betyr det fellesskapet du har med de andre som rir for deg?
11. Er de du går på ridning med gode venner av deg?
12. Hva synes du om at det er mange jenter på ridetimen?
13. Kan noen i familien din ri? Snakker du med foreldrene dine om hest?
14. Hva jobber foreldrene dine med?
15. Er foreldrene dine interessert i idrett? Hvilke?
16. Er du med på noen andre idretter/hobbyer? Hvilke?
17. Hvilken idrett/hobby hadde du valgt om det ikke var ridning?
18. Hvorfor tror du det er færre gutter på rideskoler enn jenter?

Avslutningsspørsmål

1. Er det noe mer du ønsker å fortelle om?

Spørsmål til gutter som rir med «Gutter som rir»:

Innledningsspørsmål

1. Hva heter du? Hvor gammel er du?

2. Kan du fortelle litt om deg selv og din bakgrunn?

Hovedspørsmål

1. Hvor lenge har du vært med i «Gutter som rir»?
2. Hvor og når begynte du å lære og ri?
3. Hva fikk deg til å begynne med ridning?
4. Har du gått på vanlig rideskole? Hva husker du fra rideskolen?
5. Hvorfor ville du være med i «Gutter som rir»?
6. Hva er det beste med å være med i denne gruppen?
7. Hva er det beste du vet med hest?
8. Hva liker du best å gjøre på ridetimen?
9. Har du noen forbilder som rir? Hvorfor denne personen?
10. Liker du best å ri eller være i stallen med hesten?
11. Hva synes vennene dine om at du rir?
12. Hva synes du om at det ikke er noen jenter med på ridetimen?
13. Hva betyr det fellesskapet du har med de andre som rir for deg?
14. Er de du går på ridning med gode venner av deg?
15. Kan noen i familien din ri? Snakker du med foreldrene dine om hest?
16. Hva jobber foreldrene dine med?
17. Er foreldrene dine interessert i idrett? Hvilke?
18. Er du med på noen andre idretter/hobbyer? Hvilke?
19. Hvilken idrett/hobby hadde du valgt om det ikke var ridning?
20. Hvorfor tror du det er færre gutter på rideskoler enn jenter?

Avslutningsspørsmål

1. Er det noe mer du ønsker å fortelle om?

Spørsmål til treneren for «gutter som rir»:

1. Kan du fortelle litt kort om deg selv og din bakgrunn?
2. Hvorfor begynte du med ridning? Har du gått på rideskole?
3. Hvordan har du opplevd å være først gutt og nå mann i et kvinnedominert miljø?
4. Har du vært utsatt for noe erting pga. at du rir?
5. Hva tenker du om at ridning kan bli sett på som en feminin sport? (tenker på sprang, dressur)
6. Merker du noen forskjell på hva gutter og jenter interesserer seg mest for på ridetimen?

7. Underviser du noe annerledes om det er gutter eller jenter på timene dine?
8. Har du noe erfaring med rideskoleundervisning også? I såfall opplever du noen forskjeller når du underviser i rideskolen og mer konkurranseretta treninger som her for «gutter som rir»?
9. I sprangridning blir det færre jenter og flere gutter desto høyere klassene blir, har du noen tanker rundt hvorfor det er slik? Har du noe erfaring med om disse guttene ofte har vært innom rideskoler eller ikke?
10. Hvorfor tror du det er færre gutter enn jenter på rideskoler?
11. Hva tror du kan gjøres for å få flere gutter på rideskoler?

Vedlegg 2: Informasjonsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet «Få gutter på rideskoler i Norge»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å få en dypere innsikt i hvorfor unge menn er underrepresentert på rideskoler i Norge, og bidra med tanker rundt hvordan man kan få rekruttert flere. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

- Formålet med dette prosjektet er å få en dypere innsikt i hvorfor unge menn er underrepresentert på rideskoler i Norge, og bidra med tanker rundt hvordan man kan få rekruttert flere. Oppgaven antas også å ha overføringsverdi til denne tematikken innen idrett generelt. Kjønnsubalanse er et fenomen man finner innenfor mange idretter, og kan derfor sees på som en samfunnsutfordring.

Problemstillinger:

- Hvorfor er det langt færre gutter enn jenter på rideskoler i Norge? Og hva kan rideskolene eventuelt gjøre for å få flere gutter?
- Hva slags meninger, refleksjoner og holdninger har gutter til ridning, kjønn og gutters underrepresentasjon i norske rideskoler?

Dette er et prosjekt i forbindelse med Mastergraden i kulturstudier ved Universitetet i Sørøst-Norge. Datainnsamlingen til prosjektet vil ikke bli benyttet til andre formål enn til masteravhandlingen.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Institutt for kultur, religion og samfunnsfag, Universitetet i Sørøst-Norge, er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Til dette prosjektet skal jeg intervju fire gutter som går på en rideskole, to gutter som er medlem i gruppen «Gutter som rir», to gutter som går på fotball og to ridelærere.

- Alle guttene skal være i alderen 14-16 år.
- Rideskolen er valgt basert på et tilfeldig utvalg av rideskoler i nærområdet.
- Ridelærerne er valgt basert på et tilfeldig utvalg av de ridelærerne som underviser på den valgte rideskolen.
- Guttene som spiller fotball er valgt basert på et tilfeldig utvalg av et idrettslag i nærområdet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i dette prosjektet innebærer det at du deltar i et intervju. Intervjuet vil vare i ca. 30-60 minutter. Dine svar fra intervjuet vil bli registrert på lydopptak.

- Intervjuet til guttene som går på rideskole inneholder spørsmål om: hva som fikk deg til å begynne med ridning, hva som er det beste med å gå på rideskolen, hvordan fellesskapet er på ridetimen, hva synes vennene dine om at du går på ridning, hva synes du om at det er så mange jenter på rideskolen, hva jobber foreldrene dine med og er de interessert i idrett.
- Intervjuet til guttene fra «Gutter som rir» inneholder spørsmål om: hva som fikk deg til å begynne med ridning, hva er det beste med å være med i «Gutter som rir», hva synes vennene dine om at du går på ridning, hva synes du om at det ikke er jenter på ridetimen, hva jobber foreldrene dine med og er de interessert i idrett.
- Intervjuet til guttene som går på fotball inneholder spørsmål om: har du prøvd å ri før og hvordan det eventuelt var, har du noen gang vurdert å begynne på ridning, hva du tenker om gutter som går på ridning, hva fikk deg til å begynne med fotball, hva jobber foreldrene dine med og er de interessert i idrett.
- Intervjuet til ridelærerne inneholder spørsmål om: hvordan en vanlig rideskoletime foregår, hvilke temaer på ridetimen elevene synes er spesielt gøy, hvordan guttene håndterer å være i mindretall og hva du tror kan gjøres for å rekruttere flere gutter til rideskoler.

Hvis ønskelig kan foreldre ta kontakt for å se intervjuguiden før intervjuet blir gjennomført.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det er bare meg (masterstudenten) og min veileder som vil ha tilgang til de personlige datafilene.

Jeg vil gjøre følgende tiltak for å sikre at ingen uvedkommende får tilgang til personopplysningene:

- Jeg vil erstatte ditt navn og din kontaktinformasjon med en kode.
- Listen over navn, kontaktinformasjon og relevante koder vil lagres atskilt fra resten av de innsamlede dataene.
- Jeg vil lagre dataene på en egen data-server, i henhold til USN sine retningslinjer for datalagring.

Deltakerne vil bli anonymisert i masteravhandlingen.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er 31. desember 2022. Ved avslutningen av prosjektet skal alle digitale opptak slettes, og alle intervjuutskrifter bli anonymisert.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra institutt for kultur, religion og samfunnsfag ved Universitetet i Sørøst-Norge, har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende

- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med: Institutt for kultur, religion og samfunnsfag, Universitetet i Sørøst-Norge ved:

- Bieke Gils (veileder), telefon: 35 95 29 04 eller e-post: Bieke.M.Gils@usn.no
- Helene Høgetveit (masterstudent), telefon: 90 81 76 07 eller e-post:

Helene.hogetveit@hotmail.com

- Vårt personvernombud: Paal Are Solberg, telefon: 35 57 50 53 eller e-post:

Paal.A.Solberg@usn.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Bieke Gils

(Forsker/veileder)

Helene Høgetveit

(Masterstudent)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Få gutter på rideskoler i Norge», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

(Signert av forelder/verge, dato)